



Meclis yeni Başvekile ittifakla itimat reyi verdi

Programın okunması 2 saat sürdü, sevinç ve takdirle karşılandı

Yeni kabinenin programı çok beğenildi

Celâl Bayar üçüncü defa kürsüden ayrılırken biraz evvel aynı yerden yükselen «muvaffak olacak mı?» sualinin ve sualin aldığı «muhakkak!» cevabının akisleri hâlâ devam ediyordu.

Ankara 8 (Hususi) — Büyük Millet Meclisi bugün saat 14 de Hilmi Uralın başkanlığında toplandı.

Evvelâ Yugoslav meclisinin 30 haziran celsesinde kabul ederek Kamutaya gönderdiği hararetili dostluk ve sempati telgrafi alkışlar arasında okundu. Bunu müteakip Celâl Bayar kürsüye gelerek yeni hükümetin programını okudu ve neticede itimad istedi ve resmen reye iştirak eden 358 reyin tam ittifakile itimad aldı.

(Nutkun metni 8 inci sayfamızdadır.)

Meb'usların mütaleaları

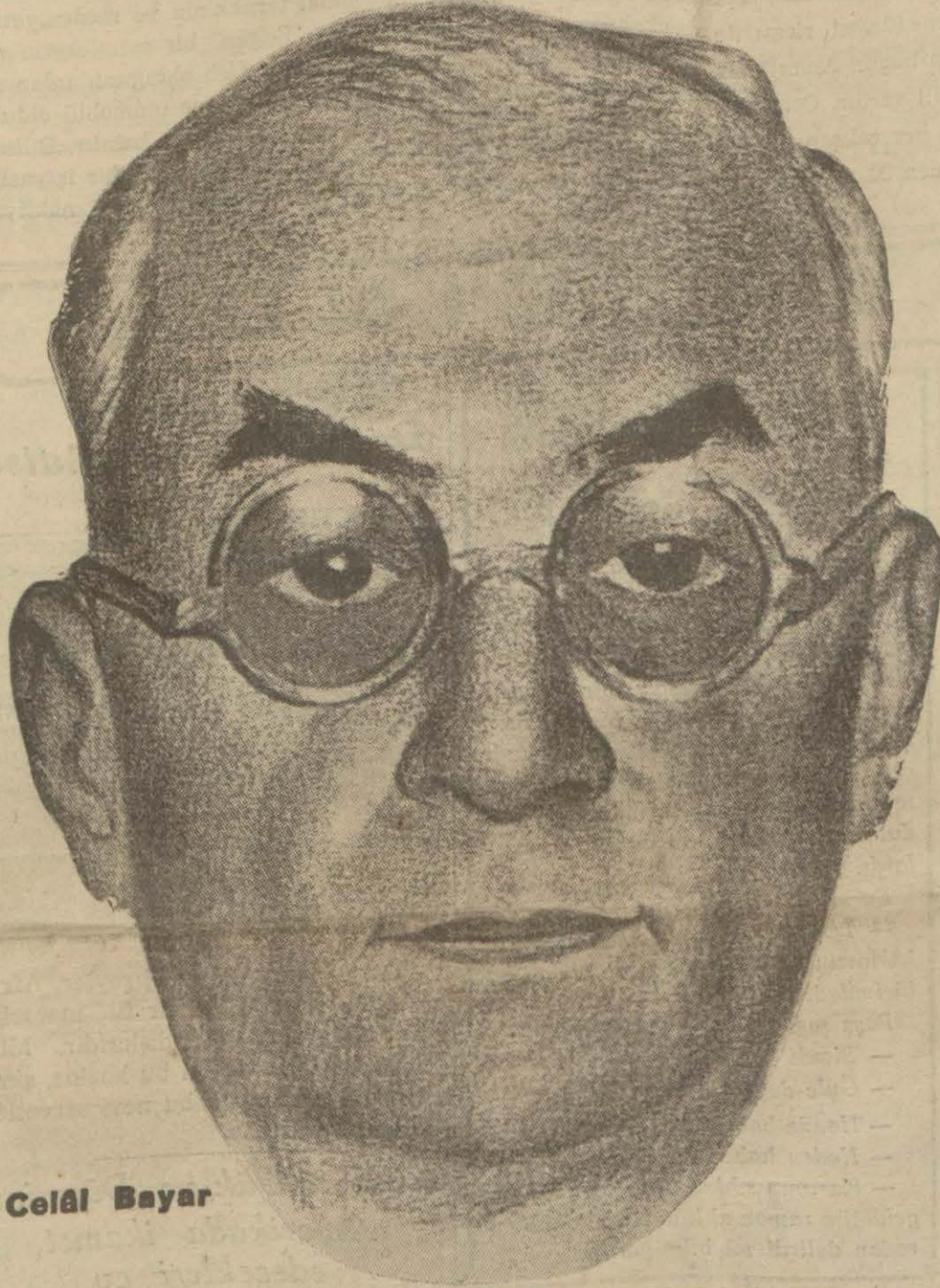
Başvekil Celâl Bayar nutkunu okuduktan sonra ilk sözü Halil Mentesh (İzmir) aldı. Dedi ki:

(Devamı 11 inci sayfada)

Atatürk

Cenub ve Şark vilâyetlerinde tedkik seyahatine çıkıyorlar

Ankara 8 (Telefonla) — Reiscumhuriyet Atatürkün önümüzdeki günlerde cenub ve şark vilâyetlerimizde bir tedkik seyahati yapması muharrerdir. Bir ihtimale göre Büyük Şefe Başvekil Celâl Bayar, Dahiliye ve Nafia Vekilleri refakat edeceklerdir.



Celâl Bayar

Programın akisleri

Ankara 8 (Telefonla) — Büyük Millet Meclisi derin bir alâka ve dikkat havası içinde bugün Celâl Bayarın genç, sıcak ve ahenkli sesinden yeni kabinenin programını dinledi.

(Devamı 10 uncu sayfada)

Programın hülâsası

ORDU:

Orduyu, büyük disiplin ve güven okulunu en müterakki, en mükemmel vasıtalarla tehziz etmek birinci millî vazifemizdir.

En son sistem harb vasıtalarından henüz ihtiyacımız olanları da temin için ayrı bir program yapacağız.

Harb sanayimizin inkişafına hususî önem vermek karardayız. Yeni bir hava plânı hazırlayacağız.

ZİRAAT:

Bugünkü manada bir ziral kalkınmayı ihmal edilemez bir zaruret sayıyoruz. Bu büyük millî iş için esaslî ve etraflî bir plân üzerinde ısrarla çalışacağız.

Her Türk çiftçi allesinin çalışarak geçinebileceği bir toprağa malik olmasını vatan için sağlam bir temel ve imar esası saymaktayız.

Büyük çiftçi ve çiftlik sahiplerinin işletebilecekleri arazi genişliğini sınırlandıracağız.

En küçük çiftçi allelerinin bile bir çift hayvana malik edilmeleri imkânını temine çalışacağız.

Buğday flatını korumak için yeni anbar ve silolar inşasına devam edeceğiz.

Taze meyva ihracatımızı arttıracacağız.

Orman işletmelerinde ana olacak bir mali müessesese kuracağız.

ENDÜSTRİ:

Türkiyede ekonomik şartları mevcud ve millî ekonomi bakımından yapılması kabil veya zaruri her şeyi yapmak ve yaptırmak azmindeyiz.

İkinci endüstrileşme plânı için hazırladığımız yakında huzurunuzda getireceğiz.

Küçük sanayile, el sanayiline, turistik sanayile büyük ehemmiyet vereceğiz. Bir kanun hazırlıyoruz.

Madenlerimiz için derhal üç senelik bir plân yapacağız.

Kömür hattını Kozluya kadar temdid edeceğiz.

Lâğnit madenlerimizi işleteceğiz. İhtiyacımız olan gemileri dahilinde yapmak prensipine çok ehemmiyet veriyoruz.

MALİYE:

Vergi hadlerimiz millî istihsal ve millî hayatla ayarlanacaktır.

Hayvan vergisi, üzerinde tekrar çalışacağımız bir meseledir. Buhran ve muvazene vergileri için bütçe muvazenesi esasını karşılayacak surette

senelere bağliyerek hal çareleri arıyacağız.

KÜLTÜR:

Paramızın istikrarını muhafaza edeceğiz.

İlk öğretime en çok ehemmiyet vereceğiz.

Mesleki tedrisat maarifimizin belkemiği olacaktır.

İyi ve çok eğitmen, öğretmen yetiştirmeğe bilhassa kıymet vereceğiz.

SPOR:

Sporu bir merkeze bağliayıp teşkilâtlandırmak ve muhtelif spor teşekkül ve hareketlerini o vasita ile idare etmek için bir kanun lâiyhası hazırlıyoruz.

BAYINDIRLIK:

Burdur - Antalya demiryolunu ve diğer demiryollarını yapacağız.

Yapılacak şose ve yollar için bir inşaa plânı vücuda getireceğiz.

Su işleri için yeni bir kanun hazırlıyoruz.

ADLİYE:

Kara ve deniz ticaret kanunlarını Meclise vereceğiz.

İcra dairelerinin islahı için mütehasis çağıracağız.

Meşhud cürümler kanununun tatbik sahasını genişleteceğiz.

Mahkûmların maden işletmelerinde çalıştırılmaları mukarrerdir.

Rejimimizin aleyhtarlığına karşı inkilâbımızın istikrarını teyid için daha müessir kanuni tedbirler alacağız.

BELEDİYELERE VAZİFELER:

Belediyelere mesken, bina, yiyecek ve içecek gibi hayat ucuzluğunda, ölçüler kanununun tatbikati gibi alışveriş doğruluğunda müessir vazifeler vereceğiz.

İstanbuldan başlanarak seyyah celbine müsald şehirlerimizin imarına devlet bütçesinden yardım edeceğiz.

SİHHAT:

Doktor sayısını ihtiyaç nisbetine çıkaracağız.

Köy ebe mektepleri açacağız. Hastaneleri çoğaltacağız.

HAYAT PAHALİLİĞİ:

Hayat pahalılığı ile mücadele için getireceğimiz ilmi bir heyete bu mevzuu tedkik ettirecek ve radikal bir mücadele plânı yapacağız.

(Devamı 3 üncü sayfada)

Başvekilin gözile yarınki iktisadî vaziyetimize bakış

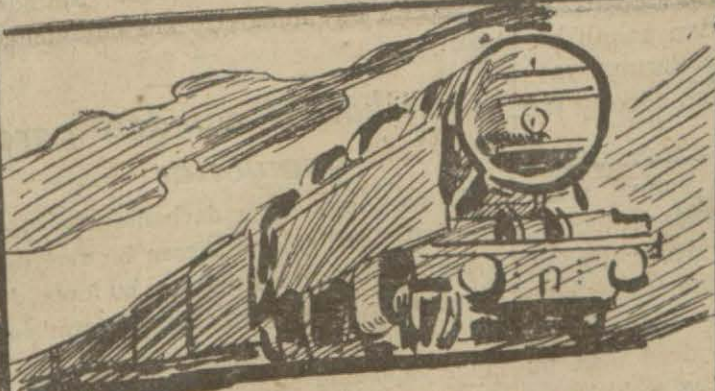


Kömür İstihsalâtımız

Kömür istihsalâtımız 1941 de senevi 30.000.000 tona çıkacaktır.

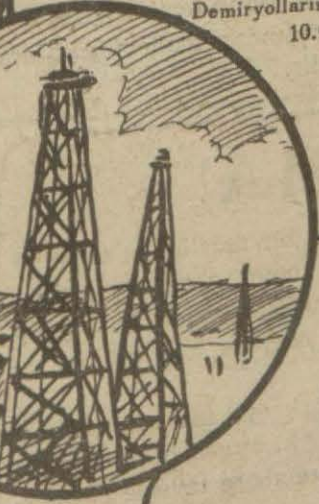
Petrol İstihsalâtımız

10 küsur yerde petrol bulmak ümidindeyiz. Arama işlerini daha hızlandıracacağız.



Demiryollarımız

Demiryollarımızın uzunluğu pek yakın bir âtidede 10.000 kilometreyi bulacaktır



Demir madenlerimiz

İşletilmeğe başliyanca şimdilik senevi 500.000 ton demir istihsal olacaktır.



Bir tersane kuracağız

Yeni bir tersane kuracağız. Bu tersane ilk zamanlarda dört gemiyi birdeu inşa edecek kudrette olacaktır

Bakır İstihsalâtımız

Bakır madenlerimiz işletilmeğe başliyanca senevi 20000 ton bakır istihsal edeceğiz. Bu un ihrac kıymeti 6.000.000 lira tutacaktır

Ziral kalkınmayı ihmal edilemez bir zaruret sayıyoruz. Bu büyük millî iş için esaslî ve etraflî bir plân üzerinde ısrarla çalışacağız.

Bir malın üzerinde Türkiye men'şinin görülmesini haric pazarında o malın kalitesinin teminatı haline getireceğiz.

Hergün

**Yabancı memlekette
Her yolcu milletinin
Bir mümessilidir**

Yazan: Muhittin Birgen

Eski günlerde bir gün, bir ecebi vapuruna binmiş, seyahate çıkmıştım. Yanımda biri erkek, diğeri kadın iki yol arkadaşı vardı. Karşımda biri erkek ve ikisi de kadın olarak üç Rus bulunuyordu. İki uzun masanın etrafında da, bir düzine kadar Türk sporcusu dizilmişlerdi. Yirmi kadar yolcunun, galiba beşi müstesna, hepsi de Türktü. Ecebi bir toprak demek olan ecebi bir gemide, Sofrayı bir Türk ekseriyetinin tutması insanın hoşuna gider; ben de bu gençlere, bu memnuniyet içinde, göz gezdiriyordum.

Evvelâ kıyafetleri benim hoşuma gitmedi. Spor gençliğinde lüks aranmaz, bilirim. Ancak, saçların taranışında, tıraşta, çehre ifadesinde, kıyafetin düzgün olmasında bir takım manalar vardır ki bir Türk sıfatı benim gönlüm bu manaların sade iyi değil, çok iyi olmasını isterdi. İtiraf ederim ki bunları bulamadım ve müteessir oldum.

Biraz sonra, çorba geldi; hep birden içmeğe başladık. Civardan, arkandan derhal bir şapırtı yükseldi. Gençler, yüksek sesle bağırarak ve edebî dil yerine karışık bir argo konuşmakta olduklarından, şapırtı, haykırış, gürültü birbirine karıştı. Sofrada hiç olmazsa kendilerinin yarısı kadar da sporcu olmanın seyyah bulduğuna ve bunların kulaklarını bu kadar gürültü ve şapırtı ile doldurmak caiz olmadığına dikkat etmeyen bu gençlerin bu hoş olmanın şamatası beni ve yanımdakileri sıktı; fakat, ne yapalım, «demek, bizde sporcu gençlik böyle yaparmış!» dedim, geçmek istedim.

Lâkin karşıdaki Rus yolcular böyle düşünmediler; genç bir kadın yanındaki erkeğe rusça, kulaklarının rahatsız olduğunu söyledi ve böyle şapırtılı çorba içişi de hayret etti. O zaman, ben de yanımdaki arkadaşımı konuşarak, civardakilerin işitmelerini temin edecek bir sesle:

— Bu Avrupalılar da, tuhaf adamlardır, dedim; çorbayı şapırdatarak içmeği çok büyük bir ayıp sayarlar!

Ve bu fikri biraz da alaya karıştırarak Avrupalılaşmanın bizi bir takım külfetlere de soktuğundan bahsederek etrafıma işittirmeğe çalıştım. Dikkat ettim, bunun biraz faydası oldu, hiç olmazsa yakın komşuların şapırtısı kesildi.

★

Fakat, talih, beni biraz sonra, daha fena bir hâdise ile karşılaştırdı. Limandan çıkan vapur sallanmaya başladı. Vapurun sallanmasından evvel kadınlar müteessir oldular. Birdenbire renkleri sarardı. Galiba, sporcular arasında da denizden müteessir olanlar vardı. Etraftan sesler, hem de yüksek sesler çıktı ve sofranın etrafı, bir anda, iştiha açmayan bir edebiyatın şamatasına gömüldü:

— Denize borcu olan ödesin!
— Senin de mi buluyor?
— Korkma, salver!
— Salver ama, dikkat et, için dışına çıkmasın!

Ve bu edebiyat böylece devam etti. O esnada güzel kızarmış bir tavukla salata yiyorduk. Beni deniz tutmaz; bunun iştiha açmayan edebiyat benim yalnız kulaklarımı rahatsız edebilirdi. Fakat, yanımdakilerin midelerini de rahatsız etmeğe başladı. Ne yapalım, sabır, gençlik, gençliktir, diye kendimizi teselli etmek lâzım.

Bitip tükenmek bilmiyen bu edebiyat, vapurun dalgalarıyla her sıçrayışında daha yükselince, tam karşımda oturan ve çehresi gittikçe solan Rus hanımına, rusça, yanındaki erkeğin:

— Şükret ki bu dili anlamıyorsun!

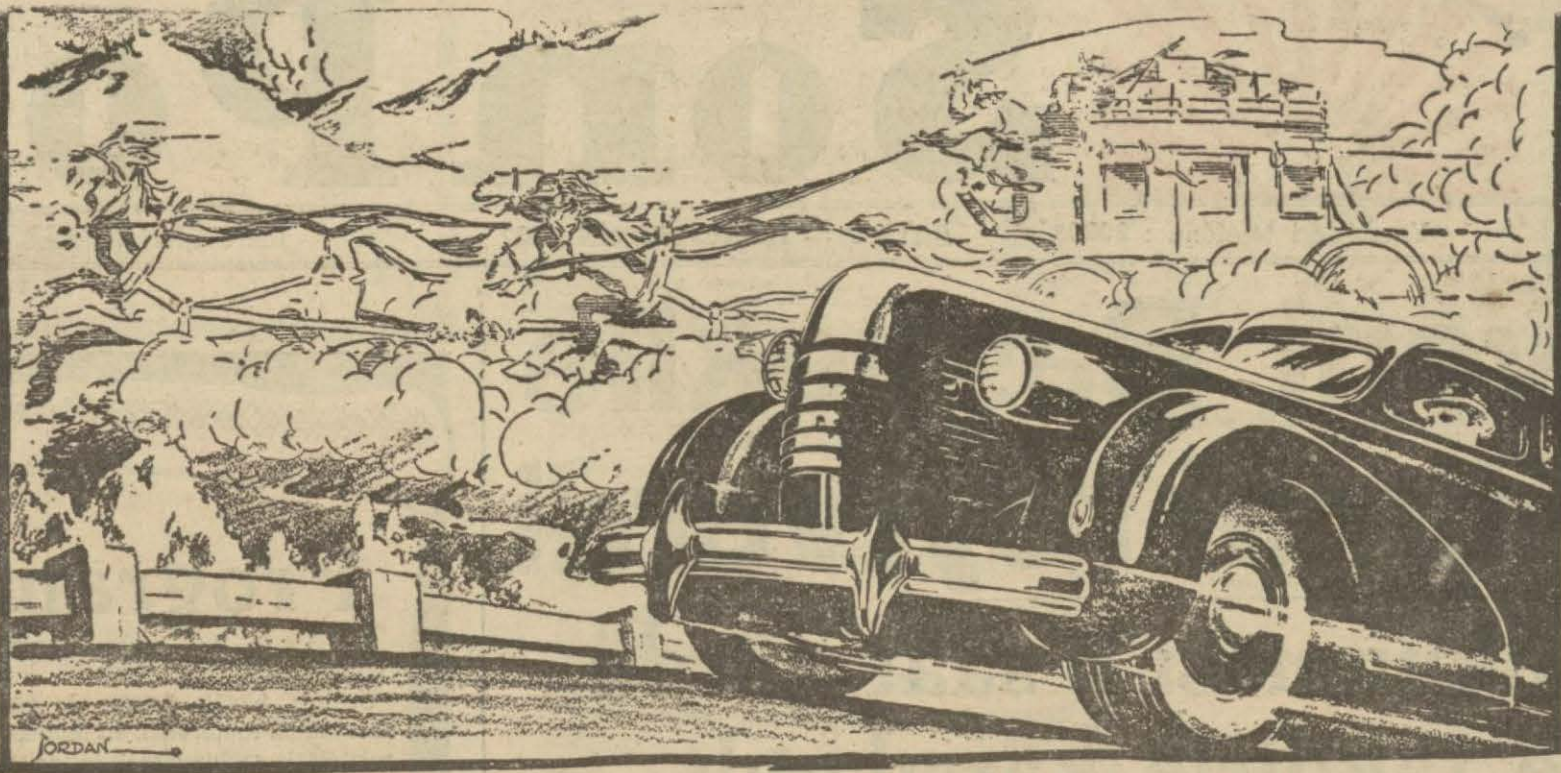
Dediğini duyunca canım sıkıldı. Yakarımda oturan bir gence:

— Yavrum, dedim, konuşacak başka bir lâfın yok mu? Sofrada oturanların iştihasını açacak bir mevzu bulamıyor musunuz?

Genç biraz bozuldu ve aynı zamanda kızdı. Fakat, kendisini tutarak bir şey söylemedi. Karşımdaki de ona sordu; o da anlattı. Fakat, iyi anlatamadığını hissettığım için, biraz da başkalarına işittirmek vesilesi bularak, ona da aynı şeyleri tekrar ettim. Bu delikanlı bu defa bana:

— Size ne? dedi; nasıl istersek konu-

Resimli Makale:



1900 yılında kömürle işleyen ilk otomobil Amerika şose-lerinde görüldüğü zaman küçük çocuklar tarafından taşatutuldu, büyükler tarafından hemen menedilmesi ricası ile hükümete istidalar verildi. 47 sene sonra bugün Amerikada her 5 nüfuslu evin mutlaka bir otomobili vardır. Otomobil sanayiinde tamam 5 milyon kişi çalışır, her çalışanın 4 kişilik bir ailesi olduğuna göre bu sanayiden 20 milyon kişi ekmeğe yer.

Otomobil yeni çıktığı zaman hattâ zengin memleketlerde bile hakir görüldü. Fakat şimdi terakkinin ve medeniyetin en hassas ölçülerinden biridir. Bugün bir memleketin ne derece müreffeh ve ne derece müreffeh olduğunu anlamak için kaç tane otomobil yaptığını, kaç tane otomobili olduğuna ve kaç kilometrelik yolu bulunduğuna bakılır. Bilinir ki otomobil bir lüks, bir eğlence vasıtası değil, bir iş vasıtasıdır. Bulunduğu yerde sanayi var, ticaret var, nakliyat var demektir.

SÖZ ARASINDA

General Franco'nun
Karısını tanı mısınız?

Şimdiye kadar, İspanyada hükümetçilerle çarpışan General Franconun resmi, gazetelerde yüzlerce defa çıktı. Fakat Bayan Franconun ne ismi, ne de resmi hiçbir yerde görünmüş değildir.

General Franco, karısı, yirmi beş sene evvel evlenmiştir. Kendisi Fasta lejyonda vazife görürken 15 yaşlarında bir mekteb talebesi olan müstakbel karısını görmüş, sevmiş, evlenmek istemiştir. Zengin olan kızın ailesi, böyle ne idüğü belirsiz bir zabite, kızlarını vermek istememişlerdi.

Bayan Franco bugün 40 yaşlarında ve 12 yaşlarında bir kız çocuğu vardır.

O zaman bana çıkışmak lâzım geldi. Bir baba sesi ve bir eski hoca salâhiyeti ile lâzım gelen şeyleri söyledim ve bu edebiyata nihayet verdim.

İlerlemiş bir spor gençliğinin adaesi fazla çalışmış olduğu için, ekseriya kafası yavaş işliyor. Fakat, günün birinde her hangi bir kafile ile her hangi bir ecebi memlekete gönderdiğimiz bu gençler de orada yeni Türkiyeyi, yani inkılabı dillerde destan olup dolaşan bugünkü Türkiye gençliğini temsil ediyorlar.

HERGÜN BİR FIKRA

Sonradan delirdi mi
bilmiyorum

Eski paşalardan biri Parise gitmişti. Pariste alaturka salonu olan bir eve davet edildi. Paşa alaturka salona girince şaşırıldı. Ortada bir mangal vardı. Mangalın üzerine bir sini koymuşlardı. Sininin üstünde de başaşağı çevrilmiş bir nargile vardı. Bir çift takunya minderin üzerinde duruyordu. Bir hamam tasını duvara asmışlardı.

Ev sahibi paşaya:
— İşte, dedi, şimdi sizin evinizde karınızın süslediği salon da aynen bu biçimdedir.
Paşa şaşırmış gibi bir tavır aldı:
— Şimdi bu biçimde mi?
— Öyle değil mi?
— Henüz haber alamadım.
— Neden haber alamadınız?
— Karımın sıhhatinden ben buraya geldiğim zaman akıl başında idi.. Sonradan delirdi mi bilmiyorum.

Hava ile şişirilen
Ayakkabılar

Yugoslavyanın küçük bir şehri olan Tuza'da bir müddettenberi kundura altlarının bisikletlerde olduğu gibi hava ile şişirilen kauçuktan yapılmasına başlanmıştır. Bu nevi kunduralar pek hafif ve yürümede de büyük bir rahatlık temin etmektedirler. Bu kunduralar ile yürüyenler taşlık arazi üstünde bile en yumuşak bir yerde yürümekte olduklarını zannetmektedirler. Aynı zamanda diğer kunduralardan pahalı bulunmayan bu nevi ayakkabıların yakında pek ziyade taammüm edeceği tahmin edilmektedir.

Bunları gönderirken, ya yalnız adale kuvvetlerini seçmekle iktifa etmemek, yahud da bunlara sıkı bir ders verip ve kuvvetli bir kılavuzun eline teslim edip öyle göndermek lâzımdır.

Ne vakittenberi içimde derd olan bu meseleyi bugün yazmak ve teşkilâtımızın dikkatini bu nokta üzerine çekmek istedim.

Muhittin Birgen

Ele geçen milyon
Değerinde bir hâdise

Yukarıda gördüğümüz şeyler, Afrika'da yeni keşfedilen bir fil mezarlığında ele geçirilen fil dişleridir. Milyonlar değerinde olan bu hazine, şimdiye kadar bulunan bu nevi servetle rin en büyüğüdür.

Windsor Dük ve Düşesinin
Amerikada ikamet
edecekleri ev

Dük ve düşez Windsor'un Newyorkta buldukları müddetçe beşinci caddede bir büyük konakta oturacakları haber verilmektedir. Üç katlı olan bu muazzam bina otuz üç odadan mürekkeptir. Evin içinde on bir banyo odası bulunduğu da söylenmektedir. Evin eşyası eskidir. İçlerinde o kadar büyük eşyalar vardır ki bunları yerleştirmek için bazı odaların duvarlarını yıkmak mecburiyeti hâsıl olmuştur. Konakta bir hayli kıymetli tablolar ve hayvan resimleri de bulunmaktadır. Bunlar Artur Brisbain isminde müteveffa bir muharrir aid bulunmaktadır.

Amerikalılar camdan para
yapıyorlar

Newyorkun merkez darbanesinde bir müddettenberi çok enteresan bir tecrübe yapılmaktadır. Amerikalılar bu defa da camdan para yapmağa teşebbüs etmişler ve bunun için bir müddettenberi tecrübeler yapmakta bulunmuşlardır.

Mütehasısların fikrinde cam paralar pek kolay ve pek çabuk temizlendiği için daha sıhhi olacağından madeni paralara tercih edilmelidir.

İSTER İNAN, İSTER İNANMA!

İstanbul Ticaret ve Sanayi Odasına, Amerikada Teksas eyaletinde bir mektub gelmiştir. Bu mektubu yazan, Del Riada, Mabella Cooper isminde Amerikalı bir kadındır. Bayan Mabella, mektubunda, temmuz nihayetinde İstanbul'a gelerek bir iki gün kaldığını, İstanbul'u pek beğendiğini söyledikten sonra şunları da ilâve etmektedir:

«Vapurda, yağlıboya tablolar satan bir adam gördüm. Bu tabloları beşer, altışar dolara satıyordu. Adamın adresini sormadığıma müteessifim. Bunlar arasında bilhassa bir

camide rahle önünde kur'an okuyan bir müslüman resmine bayıldım. Bu tablolardan bana bir tane gönderebilirsiniz minnettar olurum. Bunun için gümrük vermek lâzım gelip gelmediğini ve parasını ne suretle ödemek icab ettiğini de lütfen yazınız.»

Ash İngilizce olan bu mektub türkçeye tercüme edilmiş ve bir mefufeyle Güzel San'atlar Akademisi direktörlüğüne gönderilerek mektub sahibile muhabere tavsiye edilmiştir.»

İSTER İNAN, İSTER İNANMA!

Sözün Kıyası

Perde
Düşmanı

İsmet Muhsin

Vapurda yanındakilerine yüksek sesle anlatıyordu:

— Onlar, dedi, içtimai seviyemizin yükselmemesi için ellerinden gelen her şeyi yapıyorlar. Hangimizin evine girersek girelim, aynı şeyi görürüz. Odaları bizim karmakarışık. Gün ortasında bile yataklarımız henüz toplanmamış durur. Karılarımız ev içinde saç baş karmakarışık birer tarla cadısı halinde dolaşırlar. Çocuklarımızın yüzleri gözleri kir içindedir. Kiminin fanilâsı eğri büğrü, kiminin pantolonu düşüktür. Karımın onlarla alâkadar olmaz. Yemek masaslarımızın hali de birer faciadır ya: Çiçeğin filân şöyle dursun, tabak varken çok kez yemek ortaya tencere ile gelir.. Aynı yemeği kimimiz çatalla, kimimiz kaşıkla, kimimiz de elle yeriz. Hemen her gün yaptığımız kavgalar da caba. Haftada en aşağı bir kere bütün ev halkı saçsaça, baş başa geliriz. Birbirimizi tokatladığımız, tekmelediğimiz vâkidir. Bütün bunlara sebep olanları biliyorum. Elimde olsa onları bir anda mahvedeceğim.. Sokulmuşlar, içtimai seviyemizi düşürmek için icadlarını evlerimize getiriyorlar. Ve biz onlara yaşamak hakkını veriyoruz, yazık!..

Merak etmişim. Onlar içtimai seviyemizi düşürüyorlardı. Evlerimizdeki bütün münasebetsizlikler onların yüzündendi. Hattâ, karı koca kavgalarını bile körükliyen onlardı. Peki amma onları kim? Düşündükçe merakım artıyordu. Nihayet sormaya karar verdim:

— Affedersiniz bay, dedim, onlar, dediğiniz kimlerdir?

— Perde fabrikaları, perde tüccarları, evlere perde takan perdeciler.

Merakıma biraz da korku karışmıştı. A-caba bu bir deli miydi?

— Anlamadım, dedim, biraz daha açık izah etseniz..

— Esasen bu vaziyette herkesin onları tanıyamaması, yaptıkları fenalıkları anlayamaması yüzünden değil mi ki?..

Evlerimiz darmadağın. Çünkü penceredeki perde o dağınıklıktan dışarıdan kimseye göstermez. Kadınlarımız ev içinde saç baş karmakarışık gezerler. Çünkü penceredeki perde dışarıdan görülmesine mâni olur. Yemek soframıza yemeği tencere ile koyarız.. Çünkü biz bizleyiz, ve penceredeki perde bizi başkalarından saklıyordu. Saç saça, baş başa kavgaya eder, dövüşürüz. Çünkü penceredeki perde bizim dövüşüğümüzü yabancıların gözleri önüne koymaz.

— Perde olmazsa..

— Perde olmazsa evimizin içi değişir. Her taraftan görüleceği için ev temiz, ve düzgün tutulur, kadınlarımız evde temiz, pak gezerler, sofralarımıza tencere gelmez.. Ve kat'iyyen kavgaya etmeyiz, dövüşmeyiz..

Çünkü o zaman bizim bütün fena hareketlerimizi etraftan görecekler, bizi a-yphyacaklardır.

(Devamı 11 inci sayfada)

TAKVİM

İKİNCİTEŞRİN											
Rumi sene 1353			9			Arabi sene 1356			1		
1 ci Teşrin 27			Resmî sene 1937			Kasım 1					
SALI											
GÖNEŞ						İMSAK					
Ramazan						5					
S.	D.	S.	D.	S.	D.	S.	D.	S.	D.	S.	D.
1	42	1	42	1	42	1	42	1	42	1	42
6	41	6	41	6	41	6	41	6	41	6	41
Ogle		İkinci		İFTAR		Yatsı					
S.	D.	S.	D.	S.	D.	S.	D.	S.	D.	S.	D.
E.	7 00	9 43	12	—	1	34	—	1	34	—	1
Z.	11 58	14 4	16 57	18 51	—	—	—	—	—	—	—



Yoksula yardım et, kendini manevi bir sigortaya koymuş olursun

TELGRAF HABERLERİ

Portekiz de G. Franco hükümetini tanıyor

Eden, Avam Kamarasında bir nutuk söyleyerek, ihtilâli İspanyaya niçin mümessil gönderildiğini izah etti

Londra 8 (Hususi) — Avam kamara - henüz hiç bir mümessil tayin etmedik. sının bugünkü toplantısında beyanatta bulunan Eden, hükümetin Franco İspanyasında ticari mümessiller tayini karardan bahsederek, demiştir ki:

— Bu iş artık bir zaruret halini almıştı. Zira Franconun idare etmekte olduğu İspanyanın üçte iki nisbetindeki arzide, İngilterenin ticari, sanai ve mali bir çok menfaatleri vardır.

Bu arazilerde bulunan maden ve diğer şirketler için milyonlarca İngiliz lirası dökmüştür. Bunları korumak hükümetin tabii vazifesidir.

Şunu da ilâve etmek isterim ki, müzakerelerimiz henüz sona ermemiştir. Ve

henüz hiç bir mümessil tayin etmedik. Şimdilik Franco'cular nezdinde mevkufl bulunan yedi gemimizin serbest bırakılmasını beklemekteyiz.

Eden işçi partisi lideri Atly'nin bir sualine cevaben, Franco ile temasa girmek hususundaki kararın Fransız hükümetine de bildirilmiş olduğunu söylemiştir.

Portekiz de Franco hükümetini tanıyor

Londra 8 (A.A.) — İyi haber alan bir membadan bildirildiğine göre Portekiz hükümeti bir kaç güne kadar General Franconun hükümetini tanıyacaktı.

Hariciye Müsteşarı N. Menemencioğlu Beruta hareket etti

Müsteşarı istasyonda Başvekil Celâl Bayar ve Rüştü Aras teşyi etti

Ankara 8 (A.A.) — Hariciye Vekâleti siyasi müsteşarı B. Numan Menemencioğlu, Fransanın Suriye fevkalâde komiseri Kont dö Martelin ziyaretini iade etmek üzere bu akşam saat 21 i beş geçe şehrimize Suriyeye hareket etmiştir.

Kendisine Hariciye Vekâleti üçüncü daire reisi Esad, Riyaseticumhur yaveri Cevdet, Hariciye Vekâleti siyasi müsteşarlık hususî kalem müdürü Cevdet refekat etmektedir.

Numan Menemencioğlu istasyonda Başvekil Celâl Bayar, Hariciye Vekili Rüştü Aras, hariciye ileri gelenleri ile Fransa sefiri, Balkan antantı elçileri tarafından uğurlanmıştır.

Inebolu vapuru Faciasının Muhakemesi

Bir nci ve ikinci kaptanların beşer sene hapisleri istendi

İzmir 8 (Hususi) — İnebolu vapuru faciasına aid davaya büyük bir kalabalık kütlesi önünde Ağırceza devam edildi. İddia makamı iddiasında 15 kişinin ölümüne, 7 kişinin kaybolmasına sebebiyet veren, vazife esnasında tedbirsizlik gösteren İnebolu süvarisi ikinci kaptanın 383 üncü maddeye göre 5 seneye kadar mahkûmiyetini, Denizyolları İşletme Şefi Zekeriyânın 240 ıncı maddeye göre 3 seneye kadar mahkûmiyetini talep etti.

İnebolu süvarisi Mehmed Alinin müdafaa vekili avukat Baha Nasuh tevsi tetkikat talebinde bulundu ve muhakeme 13 kânunuevvele bırakıldı.

Metaksas komünizm aleyhinde bir nutuk söyledi

Atina 8 (Hususi) — Başvekil Metaksas dün irad ettiği bir nutukta komünizm aleyhinde bulunmuş ve komünistlerin, Yunanistanı da İspanya gibi dahil bir harbe boğmak teşebbüsünde bulunduklarını hatırlatarak, Yunanistanın türlü türlü firkalara ihtiyacı olmadığını, memleketin kalkınmasına çalışan bir tek fırkanın kâfi olduğunu söylemiştir.

Sovyetlerin Roma sefiri bir ihtarda bulundu

Londra 8 (Hususi) — Sovyetler Roma elçisi Stein, bugün hariciye nazırı Kont Cianoyu ziyaret etmiş ve İtalyanın anti-komünist paktı iştiraki hakkında izahat istemiştir.

Kont Ciano, paktın Sovyet hükümetine karşı olmadığını ve sırf komünizmle mücadeleyi istihdaf ettiğini tasrih etmişse de, Sovyet elçisi bu hareketin Moskova hükümeti tarafından gayri dostane bir hareket telâkki edileceğini bildirmiştir.

Dolar bir miktar düştü

Londra 8 (Hususi) — Amerika doları cenebi piyasalarda hafif bir tenezzül göstermiştir.

Daha iki, üç gün evvel bir sterling 4,95 dolar iken, bugün 5,2/3 dolarda kalmıştır.

Amerika bankalarında bulunan kısa vadeli Fransız mevduatının, sahipleri tarafından geri alınması bu tenezzüle sebeb olarak gösterilmektedir.

Yunan Kralı Londrada

Londra 8 (A.A.) — Yunan kralı bu sabah Mariborough - House'de kraliçe Mary'yi ziyaret etmiştir. Kral öğleye doğru Yordhouse'e giderek Duc de Giou - cester ile bir müddet görüşmüştür

Lehistan çok vahim Bazı hâdiseler Arifesinde imiş

Mareşal Ridz - Smigli'nin diktatörlük ilân etmesinden bahsediliyor



Mareşal Ridz Smigli

Paris 8 (Hususi) — Oeuvre gazetesinin istihbaratına göre Leh cumhurresi Mo - ziskile Mareşal Ridz Smigli arasında derin bir ihtilâf çıkmıştır.

İhtilâf o kadar had bir mahiyet ke - betmiştir ki, Mareşal Smigli askeri diktatörlük ilân etmek ve Moziskiye makamından uzaklaştırmak tehdidinde bulunmuştur.

Aynı gazeteye göre Varşovadaki diplomatik mahfeller, Lehistanın dahili vaziyetini acıklı bulmakta ve bir sivil harbin patlamasından korkmaktadırlar.

Voroşilof'un Bir tehdidi

Moskova 8 (A.A.) — Sovyet hükümeti erkânı ve Stalin, ilkteşrin ihtilâlinin yıldönümü münasebetile yapılan büyük bir geçid resminde hazır bulunmuşlardır.

Moskova garnizonu kumandanı Budienni kıtaatı Mareşal Voroşilof'a takdim etmiş ve Voroşilof da aşkere hitaben söylediği nutukta Kızıl ordunun bir sulh ordusu olduğunu ve fakat tarazuza uğrarsa harbi düşman memleketlerine götüreceği kabiliyette bulunduğunu beyan etmiştir.

Bunu müteakip piyade ve süvari kıtaatıyla motörlü kuvvetler geçmiştir. Geçid resminin en parlak kısmını motörlü 200 topun geçişi teşkil etmiştir. Bundan sonra da her cesamette tanklar geçmiştir. Bu esnada yüzlerce bombardman ve o miktarda da avcı tayyaresi meydan üzerinde uçuyordular.

Karamanda bütün binalar beyaza boyandı

Karaman (Hususi) — Mevsim sonu dolayısıyla kazamızda bayındırlık çalışmaları hızlanmıştır. Şehir dahilindeki bütün binalar beyaza boyanmıştır. Senelerdenberi bayındırlık hareketlerine hasret çeken Karamanlılar da bu hızlı çalışmaya ayak uydurmuşlardır. Belediye de şehrin güzelliği ve temizliği için bazı tedbirler almış ve bu arada sokaklara öte beri atılmamasını temin etmiştir.

Sabahtan Sabaha:

Ya motör ya mekkâre

İstanbulda sırta yük taşımak meğer bir mesle imiş. Çok isabetli bir kararlar hamalları iki bölüm olmaktadır kurtardı ama, sonra iki tekerlekli arabalara koşulmaktan kurtaramadık. Şimdi piyasa, pazar semtlerinde bir sokak yok ki kenarında iki tekerlekli bir araba çekilmiş olmasın.

Yalnız bu değil, arkada yük taşınması yasak edildikten sonra, İstanbul sokakları bir tahta araba istilasına uğradı. Kıyıda, köşede ne kadar eski püskü tahta araba varsa sokaklara döküldü. Hatta Mudanyadan, Bursadan, Çorludan, İzmitten İstanbul'a bir tahta araba akımı başladı. Akşamları Beyoğlunu İstanbul'a bağlayan tek yol üzerinde nakil vasıtalarının birbir çişidini görürüz. Ve bu nakil vasıtaları hepsi ayrı cinsten oldukları için bir türlü kaynaşmıyorlar. İki eim, üç karpuz, iki çorap bir yekunda nasıl cemedilemezse otomobil, tramvay, tahta araba, yüklü beygir ve el arabası da bir arada kaynaşamaz. Onun için seyrüsefer denilen ve bir elektrik cereyanı gibi aynı sür'at ve kuvvetle sokaklardan akıp gitmesi icab eden nakil işleri İstanbul'u felce uğrattı. Dünyanın en üstad seyrüsefer mütehassısı gelse buna çare bulamaz. Çünkü dünyanın hiç bir medeni şehrinde tahta araba, yüklü beygir, el arabası ve motörlü nakil vasıtaları bizdeki gibi küme halinde toplanmış değildir.

İki rahmetten biri, ya ilerleyip motörleşeceğiz, ya gerileyip mekkâreleşeceğiz!

Bürhan Cahid

Siyaset ALEMİNDE

- Eski İngiliz kralı ve Amerikan işçisi
- Dünyanın en büyük imparatorluğu ve tanaffuz duygusu

Yazan: Selim Ragıp Emeç

Sabık İngiliz kralı Amerika'ya gidip yeni dünyanın mesai muhitinde bazı tedkikler yapacaktı. Böyle bir tegebbüse lüzum görmesinin sebebi anlaşılacakla beraber, aslen Amerika'ya olan zevcesine bir cemile olarak bu seyahate katılmak istemesi de hatıra gelebilir.

Fakat Amerikan işleri, sabık kralın bu seyahatini tanzim eden zata müracaat ederek bu seyahatten vaz geçilmesini istemiş, eski kral da Amerikan işçisinin sözünü dinlemekten başka yapacak bir şey bulamamıştır.

Bir zamanlar Amerika muhitinde son derece hararetli bir istikbale mazhar olan eski İngiliz kralının bu amele diktatörlüğüne karşı bu suretle boyun eğmesi hazin bir hâdisedir. Dün kralların keyif ve arzusuna râm olan dünya, bugün işçinin elinde bir esirdir.

★

Bir ara İngiliz imparatorluğunun muhtelif eczası arasında inihâliller başladığını iddia edenler oldu.

Doğruyu söylemek lâzım gelirse, bu nevi düşünceye kapılanlardan biri de bendim. Kanada'nın arasında tâli meselelerde imparatorluk merkezinin bazı kararlarına karşı muhalif vaziyet almış, Avustralyanın, Londradan gelen bazı telkinleri reddetmesini, halkalarını birbirine kenetliyen bir zincirin ana bünyesinde hâsıl olmuş bir çürüklük alâmeti saymıştık. Bugün, bu zehabın yanlışlığı, hariçte beliren bazı tehlikeler karşısında bu cüzlerin derhal yekdiğerine yakınlaşmalarıyla görmüş oluyoruz. Hatta Malezya adalarının üca köşelerinden bile bu tesanüdü teyid eden hareketler göze çarpıyor. Küflü altınlarını, ancak zevk ve sefahetleri uğrunda sarfeden mihracelerin, İngiliz ordusuna tayyare filoları hediye ettiklerine şahid oluyoruz. Bütün bu tezahürler, dış tehlikenin artmasından doğmuş tabii bir saf sıkılaştırma hareketidir.

Hariç düşman karşısında iç ihtilâfların susması kadar tabii ne olabilir. İngiliz dominyonları arasında hergün bir parça daha artan bu tesanüd, bugün, koca imparatorlukta tek bir vücut hassasiyetini yaratmıştır.

Uzakların uzağında bulunan Avustralyaya karşı uzanmak istidadını gösteren yabancı bir elin tehlikesi, ancak bu sayede ve aynı saniyede Londrada hissedilmektedir. Tahaffuz hissini bu kemalini takdir etmemek mümkün değildir.

Selim Ragıp Emeç

Erzurumda zelzele oldu

Erzurum 8 (A.A.) — Saat 15 de şarktan garba şiddetli ve bir dakika süren zelzele olmuştur. Hasar yoktur.

Şanghay da düşüyor mu?

Yeniden Japon kuvvetlerinin ihracı bu tehlikeyi doğurdu. Çinlilerin bu cephedeki zayıfları 60 bini geçmiş

Londra 8 (Hususi) — Garbi Şang - hayda şiddetli çarpışmalar devam etmektedir. Suçau koyunda yeni asker ihrac etmiş olan Japonlar, Çin müdafaa kıt'alarını şimdi iki koldan sıkıştırmaktadırlar.

Müşkül bir vaziyete düşen Çinlilerin ric'ate mecbur kaldıkları anlaşılmalıdır. Bazı müşahideler göre, Şanghayın bir kaç güne kadar düşmesi muhtemeldir.

Japon kıt'aları şimali Çinde de ilerletmektedirler.

Tiençin - Pukau demiryolunda bir Japon tayyaresi tarafından bombardman edilen ekspresin yedi vagonu tamamen harap olmuştur. 200 kişi ölü ve yaralı olduğu söylenmektedir.

Bir Çin şehri daha sukut etti

Pekin 8 (A.A.) — Saat 9,30 da Japon piyadesinin ilk müfrezeleri Şansi'nin merkezi olan Taiyüana girmişlerdir. Muharebe şehrin şimali şarki mahallesinde devam etmektedir.

İngilterenin silâhlanma işi ilerliyor

Londra 8 (Hususi) — Millî müdafaa nazırı Thomas İnskip verdiği bir beyanatta İngilterenin silâhlanma işinin ilerlediğini söylemiş ve bu iş için 19 ayda 288 milyon İngiliz lirası sarfedildiğini ilâve etmiştir. Hali hazırda 26 deniz, 14 kara ve 15 hava harp sanayii fabrikası durmadan çalışmaktadır.

Diyarıbekir - Elâziz Hattı üzerinde Yeni bir kasaba

Diyarıbekir (Hususi) — Elâziz - Diyarıbekir hattı üzerinde Türkiye'nin en az tanınan bir gölü vardır. Gölcük adını taşıyan bu göl Dielenin ana kaynağıdır. Burası sahillerindeki ağaçları, plâjları, göl içindeki adacıkları ile tam bir sayfiye olmağa layıktır. Göl ortasındaki adacık üzerinde bazı an - kaz vardır.

Söylendiğine göre burası evvelce bir burun imiş, volkanik bazı hâdiselerde bir kısmı batmış ve Ada göl şeklini almıştır.

Gölcük kenarında Sivrice adlı yeni bir kaza kurulmaktadır. Burada hükümet daireleri ve mektep yapılmış, yeni bir hayat canlanmağa başlamıştır. Sivricanın yakın yıllarda çok inkişaf edecek bu havalinin en güzel kasabası ola - ceği şüphesizdir. — V. Ü.

Nafia vekilinin seyahatı

Ankara 8 (Telefona) — Nafia Vekili Ali Çetin Kayanın bir heyetin başında olarak bu akşam Diyarıbekire ve Diyarıkiye hareketi muharrerdi. Tertibatın henüz ikmal edilmiş olmasına binaen bu seyahat programı değiştirilmiştir.

Tientsin 8 (A.A.) — Japonlara göre, Japon ordusunun şimali Çinde zayıfları 4467 ve Şanghayda zayıfları 5173 kişidir.

22/10/937 den itibaren şimal cephesinde Çinlilerin zayıfları 44,270 ve Şang - hayda 61,700 kişidir.

Japonya ve Briksel konferansı

Tokyo 8 (A.A.) — Domei ajansının öğrendiğine göre Japon hükümeti Briksel konferansına karşı itti haz e - deceği hattı hareketi tayin etmek üzere kendisine dün öğleden sonra Belçika sefiri tarafından tevdi edilen şifahi notayı dikkatle tetkik etmektedir. Bu notada Japonya komitenin konuşmalarına iştirak etmeğe davet edilmektedir. Japonya bu notaya bir müddet sonra cevap verecektir.

Resmî Japon mahfelleri, Japonya'nın hattı hareketini değiştirmesi için ortada hiçbir sebep mevcut olmadığını bildirmektedirler.

General Nediç'in Fevzi Çakmağa teşekkürü

Ankara 8 (A.A.) — Yugoslavya erkânıharbiye reisi General Nediç Türk topraklarından ayrılarak Uzunköprüden Mareşal Fevzi Çakmağa aşağıdaki tel - graf göndermiştir:

«Çok misafirperver olan asil memleketinizi terkettiğim şu anda dost ve mütefik memleketlerimizin menfaati ve dünya sulhunun kuvvetlendirilmesi hususunda gösterdiğiniz dostane teşriki mesaiden dolayı zatiâlillerine karşı tekrar en samimî teşekkürlerimi arz ederim.»

General Nediç

Malkara köylerinde kalkınma faaliyeti

Malkara (Hususi) — Köylerimizde kalkınma hareketleri devam etmektedir. Bu meyanda köy konak odaları, çeşmeler, kuyular, köy yolları, yapılmakta, kaymakam bu işlerle bizzat meşgul olmaktadır. Gelibolunun Ev - rense nahiyesi ile Müstecib nahiyesi arasındaki yolun tesviyesi tamamlanmıştır.

Programın hülâsası

(Başta 1 inci sayfada)

TİCARET:
Küçük esnaf ve küçük sanayi erbabına kolay ve ucuz kredi temin edeceğiz. Hükümetin yakın kontrolü altında ziraat satış kooperatifleri birlikleri teşkiline ehemmiyet vereceğiz.
Bir malın üzerinde Türkiye menşei'nin görüldüğünde hariç nazarında o malın kalitesinin teminatı haline getireceğiz.
KIRTASİYECİLİKLE MUCADELE:
İleri idare tekniği salâhiyet ve mes'uliyeti elele vermektir. Kırtasiyecilik asla esas ve gaye değildir. Memurlardan bu zihniyetle vazifelerine sarılmalarını isteyeceğiz. On - lar için emin geçim, emin istikbal de ihmal edilmiyecektir.

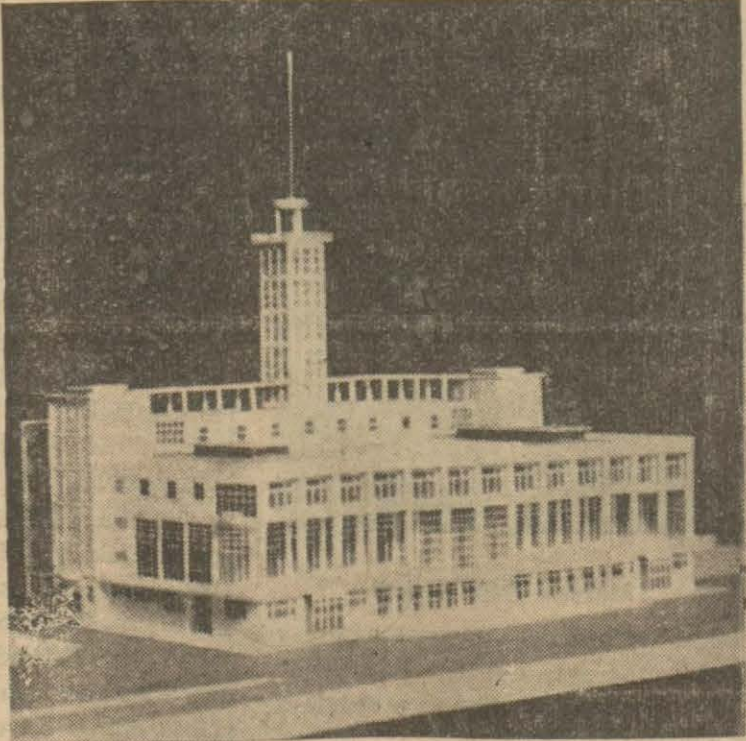


Yeni yolcu salonunun projesi tasdik edildi

Binanın inşaatına yakında başlanacak ve gelecek Cumhuriyet bayramında küşad resmi yapılacak

Galata rıhtımında asrı bir şekilde inşa edilecek olan yeni yolcu salonunun bütün muamelesi ve münakasası dün İktisad Vekâletince tasdik edilerek İstanbul liman idaresine bildirilmiştir.

Binanın uzunluğu 54 metre, genişliği 38 ve sokak cephesi irtifai 17 metredir. Binanın deniz cephesi üç katlıdır. Alt katı gümrük salonu, ikinci katı yolcu çıkma-sına aid salon ve üst katı da lokanta ve gazino olacaktır. Binanın üç tarafı muhtelif servislere tahsis edilen dairelerle çevrilidir.



Yeni yolcu salonunun projesi

Gemilerden doğrudan doğruya karaya çıkan seyyahlar, ikinci kattaki salonda karşılanacaklardır. Geminin güvertesinden binanın taraçasına düz ayak ve müteharrik bir iskele ile geçen seyyahlar, geniş bir merdivenden bu salona ineceklerdir. Karaya çıkmak için lazım gelen muamele sür'atle yapılacaktır. Yollar merdivenden salona ininceye kadar, eşyaları müteharrik kollarla vapurdan alınacak, alt kat gümrük masaları na indirilecek ve burada numara ile sahiblerine teslim edilecektir.

Seyyahlar, gümrük muamelelerini bitirdikten sonra geniş bir geçid vasıtasıyla salonun çıkış kapısına gelecekler ve bir cam markiz ile örtülmüş olan bu kapıdan çıkarak sıra bekleyen otomobillere bineceklerdir.

Poliste :

Bir balıkçı ustasını yaradı

Rumelikavağında balıkçı Sürmeneli Seyfinin yanında çalışan Yakub ile Seyfi arasında kavga çıkmış, Yakub Seyfiyi çakı ile kolundan ağır surette yaralamış, yakalanmıştır. Yaralı Beyoğlu Nümune hastanesine kaldırılmıştır.

Bir çocuk su kazanında boğuldu

Kuzguncukta Behlül sokağında oturan İbrahim karısı Nebahat tahta silerken, 2 yaşındaki çocuğu Tahsin su dolu kazana düşmüş, boğulmuştur.

Bir kadın otomobil altında kaldı

Kadıköyünde Moda caddesinde oturan manifaturacı Bohor kendisine aid otomobile Altıyol ağzından geçerken Hu-

karşılmalarmaya mahsus bir salon da bulunmaktadır. Yukarı katta aynı zamanda, akraba ve dostlarını uğurlamağa, karşılamağa gelenlere mahsus yerler ayrılmıştır.

Bu esas salonlardan başka, binada gümrük muhafaza teşkilâtı, emniyet ve liman idarelerinin büroları için yerler ayrılmıştır. Ayrıca liman teşkilâtine alakadar müesseselere kiraya verilerek üzere otuz kadar büro ayrılmıştır.

Binanın üzerinde limanın umumî manzarasına hâkim 34 metre yüksekliğinde ışıklı bir saat kulesi bulunmaktadır. Yolcu salonu, limanımızın tevizatından olacak ve bina seyyahlara elzem olan bütün turistik teşkilât ve konforu temin edecektir.

Binanın inşaatına yakında başlanacak, bir senede bitirilerek gelecek cumhuriyet bayramında açılma resmi yapılacaktır.

Kültür işleri:

Maarifte bir toplantı

Maarif memurları dün maarif müdürlüğünde müdür Tefik Kutun riyasetinde toplanmış, umumî ihtiyaçlar üzerinde görüşülmüştür. Bir çok mekteplerin odun, kömür, su ve sair ihtiyaçları henüz temin edilmediğinden bunların bir an evvel tedariki maarif müdürlüğünden istenmiştir.

Maarif memurları mesleklerine dair yaptıkları hasbıhalden sonra dağılmışlardır.

İhsî karısı Bediaya çarparak muhtelif yerlerinden ağırca yaralanmıştır. Kadın Haydarpaşa Nümune hastanesine kaldırılmış, Bohor yakalanmıştır.

Soruyoruz ?

Bir eksiltme ilânı yapan dairenin, bundan sarfınazar ettiğini de ilân etmesi lâzım değil midir ?

Ali Sevingen imzasıyla aldığımız bir mektubda deniliyor ki:

Edirne iskân işleri müdürlüğü göçmen evleri için 766 liralık «cam ve saire» satın almak üzere bir eksiltme açtığını ilân etti. Münakasa bu ayın 3 ünde, saat 14,5 da yapılacaktır. Kalktık, Edirneye gittik ve orada tam saat 14,5 da münakasa mahallinde bulduk. Fakat öğrendik ki devlete aid bir depoda cam bulunmuş, tabii alınmasından vaz geçilmiş, ilânda «ve saire» diye kaydedilen ufak tefek eşya ise pazarlık suretile satın alınmış. Pek âlâ diyelim, fakat sırf bu münakasa için İstanbuldan Edirneye giden tüccarların zararlarını kim ödiyecek ve bir daha bu şekilde yapılan ilânlara kim inancak? Mercinin dikkatini bu noktaya çekerim.»

Biz bu anlatılan şekilde okuyucumuzu haklı görüyoruz. Resmî daireler arasında, ötedenberi tatbik edilen bir teamül vardı, bir artırma veya eksiltme muamelesinin her hangi bir sebeble geciktirilmesine veya sarfı nazar edilmesine lüzum görüldüğü takdirde, bu ilânın yapıldığı gazetenin aynı sütununda zamanından çok evvel yazdırılır ve böylelikle alâkadarların lüzumsuz yere o daireye kadar zahmet etmelerinin önüne geçilmiş olurdu. Bu defa ilân İstanbulda çıkan bir gazetede yapıldığı, eksiltme yeri ise Edirne olduğu için, zahmetle birlikte buradan gidecek tüccarın masrafı da mevzu bahis olmasına rağmen bu teamüle riayet edilmemiştir. Binaenaleyh okuyucumuzla birlikte biz de soruyoruz:

Bu pek iyi olan teamüle neden riayet edilmemiştir?

Soruyoruz ?

Emektar bir denizcinin ölümü

Seyrisefain idaresinin emektar kaptanlarından mütekeaid Etem kaptan vefat etmiştir. Sarı Etem namile maruf olan merhum, memleket denizciliğine büyük hizmetler etmiş, mesleğinin âşığı bir denizci idi. Ailesine sabır, kendisine mağfiret dileriz.

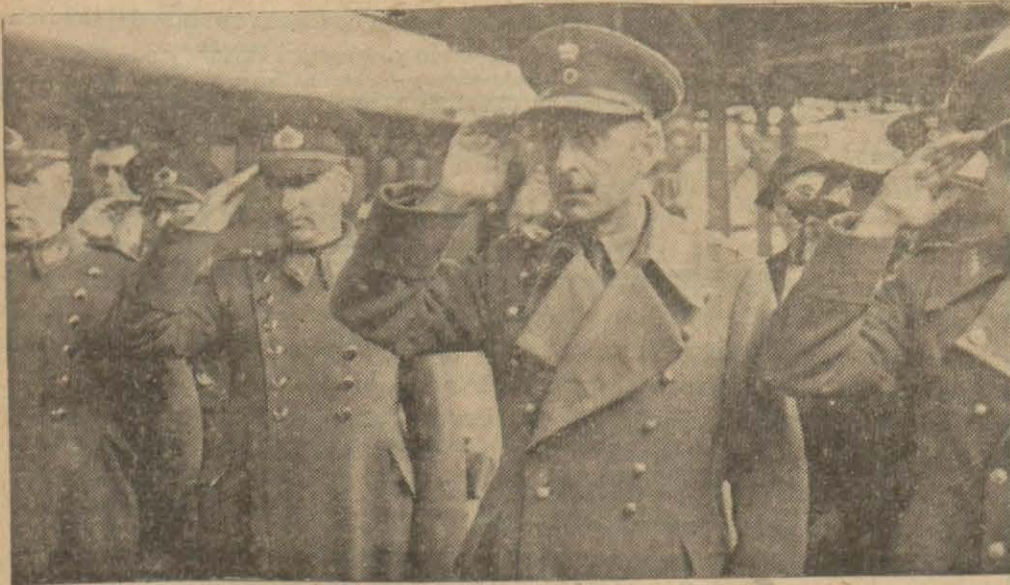


Merhum Etem Kaptan

Bir çocuğa bisiklet çarptı

Taksimde Arabacı sokağında oturan 11 yaşında Cemal Kalyoncuya doğru giderken meçhul bir bisikletin çarpmasıyla yere yuvarlanarak muhtelif yerlerinden ağır surette yaralanmış ve hastaneye kaldırılmıştır. Meçhul suçlu aranmaktadır.

Yunan askerî hey'eti Atınaya dönüyor



Heyet reisi General Papağos Haydarpaşa garında

Ankarada toplanan Balkan antantı kerî merasimle karşılanmış ve mızika sevelletleri genel kurmay başkanları iç-

timaina iştirak eden Yunan genel kurmay başkanı General Papağosun başkanlığındaki askerî heyet, dün öğleden sonra hususî trenle Ankaradan şehrimize gelmiştir.

Yunan askerî heyeti, Haydarpaşada as-

kerî merasimle karşılanmış ve mızika sevelletleri genel kurmay başkanları içtimaina iştirak eden Yunan genel kurmay başkanı General Papağosun başkanlığındaki askerî heyet, dün öğleden sonra hususî trenle Ankaradan şehrimize gelmiştir.

General Papağos ve riyasetindeki heyet bugün saat 18 de Romanya vapur ile Atınaya hareket edecektir.

Şehir Meclisinin toplantısı

Belediye zabıtası talimatnamesinin müzakeresi başka güne bırakıldı

Şehir Meclisi dün Necib Serdengeçti'nin reisliğinde toplandı. Geçen celsenin zaptı okunduktan sonra müzakerelere geçildi.

Muhtelif maddeler alâkadar encümenlere havale edildikten sonra belediye zabıtası talimatnamesinin müzakeresine başlanmıştır. Müzakereler münakaşalı olmuştur.

İstanbul belediyesi sınırları içinde bulunan herkes, belediyenin bütün emir ve yasaklarına uymağa mecburdur. Şeklindeki birinci maddeye avukat Halil Hilminin teklifi üzerine «ilişigi olan» kelimesi de ilâve edilmiştir. İkinci madde aynen kabul olunmuş, üçüncü maddenin müzakeresi gelecek celseye bırakılmış, dördüncü maddenin müzakeresi esnasında Tefik Âmir söz almış:

«Saat 24 den sonra umumî yerlerde gürültünün yasak edileceği yazılmaktadır. Bu müddet geçti. Yasak saatinin 23 e alınmasını istiyorum» demiştir. Avukat Halil Hilmi buna itiraz etmiş, Cemaladdin Fazlı ise:

«Bu gibi gürültüleri polisin müdahale salâhiyeti kanunlarda vardır. Biz, zabıta memurunun şikâyet yapılmadıkça benimsememizlik etmesin diye bu maddede «koyduk» diye cevap vermiştir.

Bu sırada Etem Akif:

«Talimatnamenin arkadaşlar tarafından etraflı surette okunmadığını görmekteyim. Âzanın talimatnameyi etraflı surette okuyup bir fikir edinebilmesi için müzakerenin başka güne talini istiyorum» demiş, Etem Akifin bu teklifi kabul edilmiş, müzakereye son verilmiştir. Meclis perşembe günü toplanacaktır.

Şehirde stadyom sayısı gün geçtikçe çoğalmaktadır. Sık sık yapılan maçlarda oyunculardan bir çokları yaralan-

makta, kol ve bacakları kırılmaktadır. Bundan sonra federe küplerin stadlarında sıhhi tertibat bulunacak, resmi bir doktoru olacaktır. Anı vaki olan kazalar derhal bu tertibat ile önlenecektir.

Umumî yerlerde toplanan halkın bağırıp çağırması o şehrin içtimai terbiyesi ile yakından alakadardır. İstanbul belediyesi stadi bol şehirde bu hususta da yeni kararlar almıştır. Müsabakalar esnasında şu veya bu tarafı küçük düşürecek ve nihayet halkı birbirine geçirecek, kavga ettirecek şekilde bağırıp çağırarak menedilecektir. Hakeme bağırarak, oyun üzerinde müessir olacak sözler sarfedenler cezalanacaktır.

Altın 1082 kuruş

Kupon tediyatının ayın yirmi beşinde başlaması dolayısıyla, Türk borcu tahvil-leri üzerinde ehemmiyetli fiat farkları kaydedilmektedir. Ünitürk, dün İstanbul borsasında 15,40 lirada açılmış, tedricen 15 liraya kadar düşmüş ve akşam bu fiatta kapanmıştır.

Londra borsasında bir sterlin karşılığı 147,10 olarak açılan frank 147,28 olarak kapanmış, pek cüz'î bir düşüş kaydedilmiştir.

Sterlin için Merkez Bankasının tesbit ettiği alış fiatı 623, satış fiatı 626 kuruştur.

Altın, borsa haricinde 1082 kuruşa kadar muamele görmüştür.

Limanda iki motör çarpıştı

Dün limanımızda hafif savuşturulan bir deniz kazası olmuştur. Bozkurt motor ile rüsumatın 24 numaralı motörü Kadıköy ile Haydarpaşa arasında çarpışmıştır. Her iki motör biraz hasara uğramıştır. İnsanca ziyat olmamıştır.

Tahayül edilebilen en sevimli film...

Bir aşk hülyasında bir vals rüyası

AŞK ÜLKESİ

Baş rollerde: ALBERT MATTERSTOCK ve GUSTI HUBER
Önümüzdeki Perşembe akşamından itibaren

SARAY SINEMASINDA

Zarafet - Musiki ve aşk haftası

Bu akşam TURAN Tiyatrosunda

Üstad Bestekâr MUHLİS SABAHADDİN gecesi NAŞİD, MUALLÂ, FİKRİYE, ve saz heyeti ZOZO DALMAS ve Halk Opereti tam kadrosu ve tekmiil Bale hey'etile, Yunan Operet artisti ARİSTİDİ HATIRIM İÇİN Büyük operet 3 perde
Üstad Kapoçelli idaresinde 20 kişilik büyük orkestra

YARIN:
MİLLİ FİLİM
GÜNEŞE
DOĞRU
ve İKİZLER
Lorel - Hardy (Türkçe)
ALEMDAR
ve HİLÂLDE

ERTUĞRUL SADİ TEK
TIYATROSU
(AKSARAY) da

Bu gece:
İTAAT İLAMI

Komedi 3 perde
Yazan: Musahip Zade CELÂL

Şehir tiyatrosu
Dram kısmı Tepebaşı
tiyatrosunda
bu akşam saat 20.30 da
İSPANYOL BAHÇELERİNDE

Operet kısmında bu akşam oyun yoktur

Son senelerin en GENÇ - EN GÜZEL - EN SEVİMLİ
YILDIZI DICK POWELL
ve ilâhî MADELEINE CAROLL
tarafından şahane bir surette yaratılan

AŞIKLAR YOLU

Fransızca sözlü NEFİS, AŞK - MUSİKİ, DANS ve GENÇLİK FİLMİ

Yarın akşam MELEK sinemasında

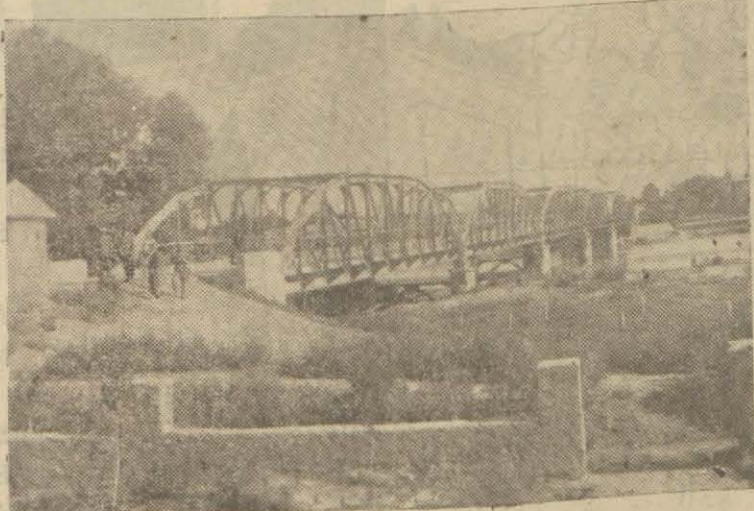


Kahkahalar Kralı, Avrupanın en şen komiği
MILTON GENÇ KIZLAR MEKTEBİNDE
En güzel, en şen filminde neşeler veriyor. FRANÇOİSE ROSAY - PIERRE
LARQUEY, ROBERT ARDOUX İlaveten: EKLER SON DÜNYA HABERLERİ
Bugün TÜRK sinemasında



Türk - Rus hududundaki Markara köprüsü ticaret geçidi halini aldı

İğdir (Hususi) — 1156 rakımlı meşhur Ağrı dağına on beş, Rus hududuna on dukuz kilo - metre yakın bulunan güzel ve zengin bir kaza merkezi olan İğdirin köy ve nahiyelerile beraber 31668 nüfusu vardır. Bu güzel bölge, doğudan dost İran ve Rus kom - gularımıza açılan en işlek ticaret ka -



Markara köprüsü

pılarından biridir. Halk çalışkan ve zengindir. Verimli toprağı her türlü ziraate elverişli olan bu mntakakada en ziyade pamuk ve piriç ziraati yapılmaktadır ki, bu yüzden her sene memlekete yüz binlerce lira girmektedir. Yün ve hayvan ihracatı da ticarî bakımından mühim bir yekün tutmaktadır. Elyafının inceliğı ile makbul ve meşhur olan bu mntaka pamuklarının bu seneki istihsal derecesinin dört milyon kiloya yakındır.

Her sene Ruslar tarafından satın alınan pamuklar bu sene nedense eski müşterisini bulamamış ve bu yüzden piyasada bir kararsızlık ve düşüklük hasıl olmuştur. Bu seneki fazla istihsalın de bu düşüklükte rol oynadığını gören hükümet derhal yerinde bir karar - la müstahsilin lehine olarak bir kooperatif tesis ederek piyasayı yükseltmiş, köylüyü ziyandan kurtarmıştır. Ziraat bakımından ikinci dereceyi iş - bereketlidir. Bu seneki rekoltenin 450 bin kiloya yakın olduğunu tahmin ediyorlar. Diğer taraftan mühim miktarda yün ve hayvan ihracatı yapılmaktadır. Bu ihracat kâmilen Ruslardır. Aras suyu üzerinde Türk-Rus sınırını nöbet - çileri birbirine bağlayan (Markara) köprüsü adeta bir ticaret geçidi halindedir.

Memlekette bariz bir imar faaliyeti vardır. Bu yıl 19000 liralık bir tahsisatla inşasına başlanan hükümet konağı, gelecek yıl verilecek 17000 liralık bir tahsisatla ikmal edilecektir. Şehirdeki inşaatın en mühimi, Bulgaristandan gelecek 1500 göçmen için yapılmakta ve bitmek üzere bulunan 248 göçmen evidir. Bu inşaatın tamam olması artık bir gün meselesidir. Ana vatana kavuşan bu ırkdaşlara karşı yerli halkın

Keşanda yeni Belediye inşaatı

Keşan (Hususi) — Belediye reisi Zati Yorüker yeni yaptırdığı belediye binasına ilâveten bir de mezbahe ve asri bir sebze hâ - li yaptırmaya başlamıştır. Belediye reisi de - ruhte ettiği için Keşan Belediye Reisi Zati büyük bir zevkle çalışmakta ve her teşebbüsünü de muvaffakiyetle başarmaktadır.



Keşan Belediye Reisi Zati

General Kâzım Dirik köylüler arasında

Edirne (Hususi) — Umumi müfettiş general Kâzım Dirik Havsaya ve daha bazı köylere kadar bir inceleme gezisi yapmışlar ve muhtelif köy işlerini gözden geçirmişlerdir. Bu meyanda Havsaya yeniden açılan mahfel binasını ziyaret ederek orada hazır bulunan köylülerin dertlerini dinlemişler ve ihtiyaçları ile yakından alakadar olmuşlardır. Resimde Kâzım Dirik bir köylü ile konuşurken görülmektedir.



Pazar Ola Hasan Bey Diyor ki:



— Hasan Bey, dün tarih kitaplarını karıştırırken gözümde bir şey ilişti...

... Fransada aslan yürekli Rişar tarafından 1 senede yapılan Gaillard kalesini...

... 6 ncı Hanri ancak 60 senede yıktırabilmiş. Hayret değil mi?

Hasan Bey — Ne hayret ediyorsun dostum. Bizde iki saat içinde yanan Adliye binasının enkazı dört senede hâlâ kaldırılamadı!

Keban köprüsü Tamamlandı

Elâziz (Hususi) — Nafianın çok güzel yeni eserlerinden birisi de Keban köprüsüdür. Geçen ay tamamlanan bu muhteşem köprü, Elâziz - Keban - Arapkir - Kemaliye yolu üzerindedir. Fırat üzerinden geçmektedir. 112 metredir. Kemerleri 62 dir ve tekdir. Alâkadar zevat bunu çok muvaffak bir eser telâkki etmektedirler. Keban köprüsü hem çok gösterişli, hem de çok zariftir.

İnegöllüler bir muhabere memuru istiyorlar

İnegöl (Hususi) — Postalarımız bir kaç zamandır Yenişehir yolile ve araba ile nakledilmekte ve mektuplar geç gitmekte idi. Bugünden itibaren eskisi gibi gene otomobile ve Karaköy yolu üzerinden başlamıştır. Yalnız posta idaresi kadrosunda bir muhabere memurunun noksan olması yüzünden akşam saat on sekizden sonra sabahın sekizine kadar telgraf kabul edilmektedir. Bu da temin edilirse tüccarlarımız sıkıntı çekmeyecektir.

Adana ve Erzincanda odun buhranı

Adanadan yarısı taş ve toprak olan kömürün kilosunun 7-8, sırsıklam odunun kilosunun da üç buçuk kuruşa satıldığı bildirilmekte, Erzincanda da halkın odunsuzluk ve kömürsüzlük yüzünden meyva ve kavak ağaçlarını baltadıkları yazılmaktadır.

Muşta bir cinayet

Muş (Hususi) — Arincik köylü halkı ötedenberi birbirine zid iki kabile halinde yaşarlar. Zaman zaman birbirlerinden adam öldürür ve cezaevini boy - larlar. Geçen sene de kabilenin birisi diğer kabileden bir delikanlıyı öldürdüler. İki kişi cezaevinde sorgu altındadır. Bir hafta evvel ölen delikanlının taraftarı geceleyin saklandıkları yerden geçen Musa oğlu Alinin üzerine ateş açmışlar ve yaralamışlardır. Yaralıyanlar derhal kaçmışlar. Vak'adan haberdar olan vilâyet jandarma komutanı binbaşı Hilmi ve kaza birlik komutanı yüzbaşı Turgudun aldıkları isabetli tedbir ve yaptıkları şiddetli takib neticesinde faillerden Zübeyir, Halid ve Hüsnü ile diğer bir rekifleri teslim olmuşlardır.

Yurdda bayram intibaları



SÖĞÜTTE



NARLIDA



NAZILLIDE



ADANADA



DÖRTYOLDA



ERZANIDE



SİNOBDA



ZONGULDAKTA



ERZİNCANDA

Küçük memleket haberleri

Kızılcahamam ceza evi

Kızılcahamam (Hususi) — Çok dar ve hıfzıssıhhaya gayri muvafık olmasından dolayı kazamız hapşanesi şehrin en güzel bir mahallinde yapılan geniş ve havadar bir binaya nakledilmiştir.

İzmirde yoksul talebelere yardım

İzmir (Hususi) — Kızılay Cemiyeti Kızılay haftası gününabette fakir ve yoksul 650 kız ve erkek talebeye eibise ve ayakkabı temin etmiş, Çocuk Esirgeme Kurumu da ayrıca 250 talebeyi giydirmiş ve kitab vermiştir.



Mahkemelerde

Üvey kızını öldüren Ömer hâkimlere cevap vermiyor

Mahkemede başından kasketini çıkarmak istemeyen bu adam, sorulan suallere "Bilmiyorum," cevabını veriyor

Feriköyünde üvey kızı Remziye'i öldüren Ali oğlu Ömer Tiril ilk tahkikatı müteakip sorgu hâkimliği tarafından idamı talebine Ağırceza mahkemesine ve -rilmisti. Suçunun muhakemesine dün başlanılmıştır.

Ufak tefek, perişan kıyafetli, garib tavırlı bir adam olan Ömer Tiril mahkeme kasketine girmiş ve reis ihtarı ettiğii halde kasketini çıkarmak istememiştir. Nihayet, mübaşirin müdahalesiyle suçlu kasketini çıkarmış, sorguya başlanılmıştır. Fakat, suçlu bu sefer de, sorulan suallere cevap vermemek istemiştir.

Reisin:

— Adın ne?.. sualine karşı:

— Bilmiyorum diye cevap vermiş ve artık kendisine ne sorulsa, hep aynı nakaratı tekrarlamıştır.

— Babanın adı ne?

— Bilmiyorum.

— Niçin, cevap vermiyorsun?

— Bilmiyorum.

Fazla ısrar karşısında suçlu nihayet bir kaç keilime söylemiş ve:

— Ben hastayım, burnumdan rahatsızım, bir şey bilmiyorum.. demiştir.

Burnundaki hastalığın, zihni vaziyetile bir alakası olup olmadığı sorulduktaki, suçlu gene aynı nakaratı tekrarlamıştır:

— Bilmiyorum..

Bu vaziyet karşısında, iddia makamı, suçluda duruşması yapılmasına mâni teşkil edecek bir hastalık olup olmadığının anlaşılması için kendisinin tabibi adilde muayene ettirilmesini istemiştir. Mahkeme bu talebi kabul ederek, duruşmayı başka güne tehir etmiştir.

Silivride çereyan eden bir yaralama vak'ası mahkemede

Silivrinin Kurfallı köyünde kazıkla eniştisi Kâmilî ağır surette başından yaralıyan Şakirin muhakemesine Ağırceza-da başlanılmıştır.

Suçlu Şakir mahkemede demiştir ki:

— Silivri panayırından bir gün evvelidi. Köyün kahvesinde arkadaşlarla iskambil oynuyorduk. Bir aralık içeri eniştem Kâmilî girdi. Bize, oyuna iştirak etmek istediğini söyledi. Kabul etmeyince, masanın üzerindeki kâğıtları kapattı. Aramızda kavga çıktı, Kâmilî bıçağını çekmişti.

Arkadaşlar bizi ayırarak, beni kahveden dışarı çıkardılar. Aradan bir müddet geçti. Gece geç vakit evime dönüyordum. Yolda tekrar Kâmilîle karşılaştık.

Eniştem gene bıçağını çekerek, üstüme hücum etme istedi. Elinden kurtularak, kaçmağa başladım. Fakat yolun dönemesinde bir evin köşesinde beni önledi. Öldüreceğini anlamıştım. Elime geçirdiğim

bir kazıkla elindeki bıçağı düşürmek istedim. Kazık başına isabet etti, yere yığıldı.

Şahid köy kâtibi İsmail de hâdise hakkında şunları anlatmıştır:

— Saat 11,5 vardı. Gece yarısı beni uyandırdılar. Hâdise mahalline gittiğimiz zaman Kâmilî yerde yatıyor, Şakir de ayakta yanında duruyordu..

Bize:

— Onu ben vurdum. Bıçakla üstüme hücum etti, dedi.

Duruşma, diğer şahidlerin celbi için başka güne kalmıştır.

Tabanca ve kılıç satarken yakalanan 70 lik ihtiyar

70 yaşlarında Markedo isminde bir muvevvin Sultanahmed 2 nci sulh cezaada dün duruşması yapılmıştır. Markedo kapalıçarşıda bir Karadağ tabancasile, bir metre tülünde bir kılıç satmaktan maznundur.

Suçlu mahkemede:

— Ben eskiden artisttim. Bu Karadağ tabancasını belime takar, kılıcı kuşanır, Zeybek oynardım. Ne yapayım, şimdi ihtiyarladık.. Artık hokkabazlık yapıyorum. Bunları işime yaradığı için satacaktım. Esasen, tabanca bozuktur, patlamaz, demiştir.

Şahidlerin celbi için duruşma talik edilmiştir.

Kumarbazlar mahkûm oldular

Evvelki gece yakalanarak mahkemeye verilen İstanbul maruf kumarbazlarından Rahmi, Aram, Agop, Tevfik, Yaşar, Boğos ve Şebat onar lira, kumarhane sahibi Kara Kemal de 50 lira para cezasına mahkûm olmuşlardır. Kumar oynanan ev de mahkeme kararile kapatılmıştır.

İtalyan balıkçılarile anlaşma yapıldı

İstanbuldan balık alan İtalyan balıkçılarile İstanbul balıkçıları arasında fiat farkından mütevellid bir ihtilâf vardı. İstanbul balıkçıları, tesbit etikleri fiattan aşağıya satmamak için kayıklarla balığı denize dökmekte, fiatı düşürmeğe çalışmaktaydılar. Ahiren, İtalyanlarla İstanbuldaki balıkçılar arasında bir anlaşma yapılmıştır. Bu anlaşmaya göre, İtalyanlar, toriklerin çiftini 35, palamutların çiftini 5 kuruştan alacaklardır.

Balıkçılar, Yunanistan ve Bulgaristana da istedikleri fiattan istedikleri kadar balık gönderebilecekler, bu hususta hiç bir kayıt ve şarta tâbi olmayacaklardır.

GÖNÜL İŞLERİ

Bu suale ne cevap Verirsiniz?

Adını ve memleketini yazınayacağım bir erkek okuyucudan garib bir mektup aldım. Hemen hemen aynı aşığı geçiriyordum:

— «Aşağıki satırları okuyunca düşüncelerimi hem garib, hem de yerinde bulacaksınız.

23 yaşındayım. Geçen sene her nasılsa dul, esmer, çirkin ve 30 yaşında bir kadınla evlendim. Karımın temiz ahlâkı ve dürüst halleri var; fakat pek neşesiz ve soğuk. Yegâne ve en büyük kusuru da bu. Neşeli günlerimi, heyecanlı zamanlarımı donuk, tatsız mukabelelerle soğutuyor. Artık onu pek çirkin bulmaya başladım. Memleketi dolduran beyaz, sarışın, oynak, fıkradık ve güzel kızları gördükçe kendime lanet ediyordum.

Çocuğumuz yolda, geliyor.

Bu kadından muhakkak ayrılma -yı fikri sabit haline getirdim. Mede -

ni kanun bu hususta sert hükümleri ihtiva ediyor. Farzedelim, muhakeme neticesinde ayrılmaya muvaffak oldum. Nafaka vermek lâzım gelecek. Buna iktidarım olmadığı gibi zamana ve masrafa tevakkuf eden muhakemeyi de göğüslemeye tâkatım yok. Diğer taraftan karım o kadar uysal ve samimidir ki, ayrılırken hiç bir müşkülât göstermeyip annesinin evine gideceğine, yüreğine taş bağlayıp susacağına eminim.

Şimdiye kadar hiç mühim kavga -mız olmadığına göre ayrılmak için bir bahane de bulamayacağım. Çirkin ve soğuk karımla yaşamama imkân yok. Hem ona acıyorum, hem bana.

Teyzeciğim, benim şu halimi iyice düşünerek teraziye koyduktan sonra yeniden yuva kurmaklığım için bir çare bulmanızı rica ederim.»

★

Bu okuyucuma tek tavsiyem şu: «Mademki çocuğunuz yolda, bekleyiniz, gelsin, sonra konuşalım.»

TEYZE

MİZAH

Doktorlar tekâmül kursunda

Yazan: İsmet Hulûsi

Mazhar Osman, elindeki cedvelle kürsüye vurur:

— Çocuklar susalım. Burasını kadınlar hamamına benzettiniz.

Pakize İzzet — Şerefli hemcinslerime hakaret edemezsiniz bay mubassır. Kendinize geliniz.

Mazhar Osman — Ben kimseye hakaret etmedim.

Pakize İzzet — Kadınlar hamamı tabirinden büyük kadının kütesine hakaret mânası çıkar. Pro testo ederim.

Mazhar Osman — Fazla geldin, burası mekteb, sesini keser misin?

Pakize İzzet — Kesmezsem ne olur? Mazhar Osman — Cezaya kaldırım.

Tam yarım saat ayak üstünde beklersin.

Ali Şükrü — Bay mubassır..

Mazhar Osman — Ne istiyorsun?

Ali Şükrü — Su içmeye gideyim mi?

Mazhar Osman — Biraz evvel Cer-rahpşahlı Rüştü gitmişti. O gelsin, gidersin.

Galib Ata — Bay mubassır, Rüştü sizi aıdattı. O su içmeye gitmedi. Koridorun köşesinde gizli sigara içiyor!

Mazhar Osman — Ben ona bir izin siz vereyim, sigara içmeyi anlasın! Bu sırada dışardan Hafız Cemal görünür.

Mazhar Osman — Çocuklar Lokman hekim hocanız geliyor, uslu durun.

Hepsi birden susarlar.

Mazhar Osman — Bak.

Ayağa kalkarlar, Lokman hekim girer, Mazhar Osman çıkar. Lokman hekim kürsüdedir.

Lokman Hekim — Çocuklar size şimdi dizanteriden bahsedeceğim.. Not edin.. Bu hastalık dizlere musallat olan bir hastalıktır. Esasen isminden de anlaşılıyor ya. «Diz ağrısı» denilirken sonraları dizanteriye çevrilmiştir. Hastalığın tedavisi, hastasının her sabah yataktan kalkar kalkmaz ayaklarını havaya dikip üç kere:

«Dizanteri, dizanteri»

«Haydi git geri geri»

Demesile kabildir.

Şükrü Hâzım — Bay öğretmen bu hastalığın teşhisi nasıl yapılır?

Lokman hekim — Onu doktor söyler.

Şükrü Hâzım — Biz doktor değil miyiz?..

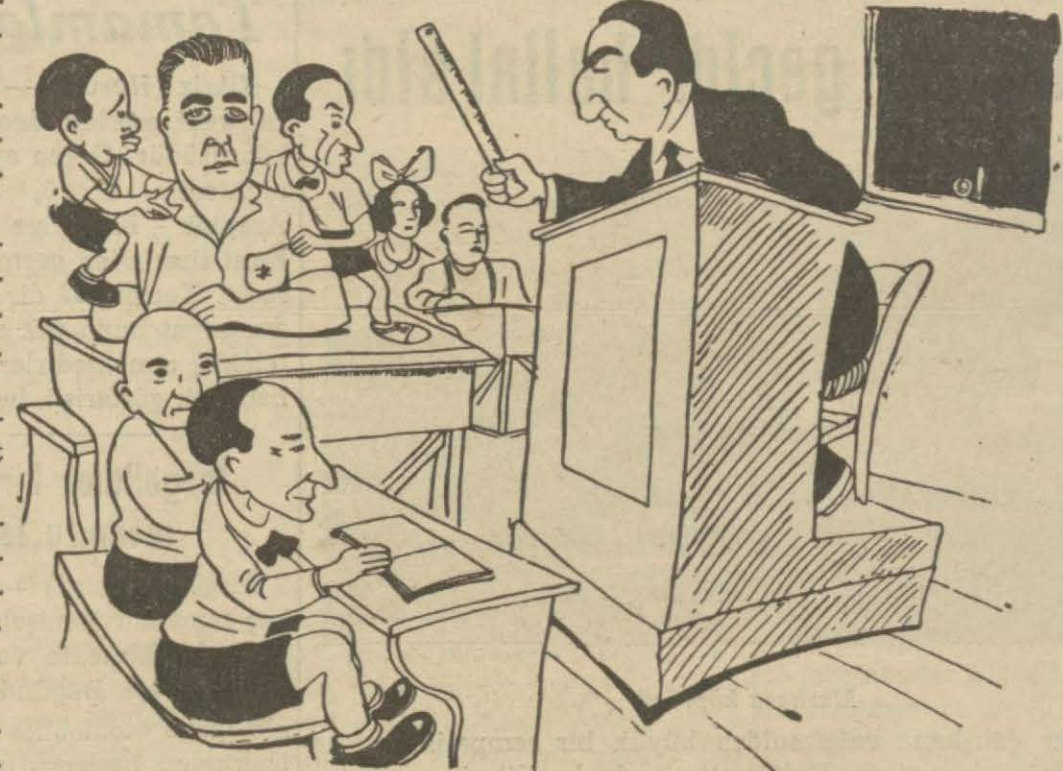
Lokman hekim — Sahi biz de doktorduk.. Doktor olduğumuz için teşhisini de kendimiz yapmamız lâzımdır. Şimdi aklıma geldi. Bu gayet basittir. Hasta eğer bir entari giyiyorsa muhakkak dizanteriye tutulmuş demektir. Bunu anlamiyacak ne var?

Sani Yaver — Bay öğretmen kulakta da bu hastalığa tesadüf edilir mi?

Lokman Hekim — Hayır, kulakta olmaz, kulak hastalıklarının en belli başlısı kum hastalığı adını verdikleri hastalıktır.

Kulakta kum taneleri peyda olur. Bu hastaeğin tedavisi basittir. Kulaktaki kumu almak lâzımdır. Bazı kulaklardan yirmi otuz araba kum çıktığı vakidir.

Hattâ bir çok kulak doktorları apar -



tıman yaptırılırken hastalarının kulaklarından çıkardıkları kumlardan istifade etmişler, hariçten kum almamışlardır.

★

Lokman Hekimin dersinden sonra on dakika teneffüs yapılır. Teneffüste doktorlar bahçeye çıkar, birdirbir oynarlar. İkinci ders operasyon dersidir.

Operatör Bürhaneddin evvelâ operasyonun tarihinden söze başlar:

— Baylar, der, operasyon ilmi çok eski bir ilimdir. Romalılar ve eski Yunanlılar zamanında da herkesce malûmdur. İlk operasyon meşhur Venüs heykeli üzerinde yapılmıştır. Kendisini görmedi nize de herhalde resmini görmüş olduğunuz bu heykelin bir tarihte kolları kangran olmuştu. O devrin tanınmış operatörlerinden, operatör Nissen heykelin kollarını kesmek suretile kangrenin önünü almaya muvaffak oldu.

Biraz da operasyonun hangi hastalıkların tedavisinde işe yaradığını anlata -yım..

Operasyon bilhassa çiçek hastalığında tatbik edilir. Çiçek hastalığına tutulan insanın başında ve ellerinde, vücudunun her yerinde cins cins çiçek fidanları çıkar. Güller, karanfiller, sarmaşıklar, sar dünyalar, fulyalar, menekşeler, ballı balar vesaire vesaire.. Bunların bir takımını gayet güzel olmakla beraber diğer bir takımı da yabani ve kokusuzdurlar. İşte böyle zamanda operatöre ihtiyaç hasıl olur. Operatör hastanın vücudundaki çiçekleri muayene eder, iyilerini olduğu gibi bırakır, fenalarının bir kısmını keser, veyahut iyi çiçeklerden aldığı aşlarla aşılar.

Çiçek aşısını duymuşsunuzdur.

Salim Ahmet — Duydum bay öğretmen Sıhhiye müdüriyetinden verirler mi?

Bürhaneddin — Hayır yanıldım. Sıhhiye müdüriyetinde çiçek aşısı bulunmaz, en iyi çiçek aşısı pazartesi pazarında bulunur.

Ahmet Asım — Bizim hastanenin bahçesinde de vardır. Aşı isteyen meslekdaşlara kendi elimle keser veririm.

Operatör Nissen — Nayn kesmek.. O nayn operatör. Keser ben, ih operatör.

Ahmet Asım — Ne dediniz, ne dediniz?

Bürhaneddin — Talebenin kendi aralarında konuşmaları doğru değildir. Soracağınız varsa bana sorunuz.

Ahmet Asım — Hani Nissen bir şeyler söyledi.. anlamadım da.

Bürhaneddin — Ben anladım. Senin

için çok söylenmesini keserim, diyor.

Ahmed Asım — Anneçığım, anneciğim beni kesecekler, beni kurtarın.

Sınıfta kargaşalık çıkar. Mazhar Osman girer.

Mazhar Osman — Susun ne oluyor?

Ahmed Asım — Anneçığım beni kesecekler.

Mazhar Osman — Sus, diyorum, sana.

Burası gürlütü patırdı yeri değil. Burası mekteb!

Ahmed Asım — Ben korkuyorum.

korkuyorum.

Bayılır.. yere düşer..

Hakkı Hayri — Benim aklımda kal -mış, bayılan insana bir ruh yedirilir hemen ayılır. Amma o ruh ne ruhu iddi İhsan Sami — Sakın tuz ruhu olmasın.

Ali Şükrü — Ben buldum, buldum Tesviye ruhu.

Mehmet Kâmil — Doğrudur, tesviye ruhu olacak, adından da belli. Tesviye ruhu insanı eski seviyesine getirir. Yani bayılmış ayılır. Bir eczaneye adam gönderelim de aldıralım.

Eczaneye adam gönderilir. Fakat adam eli boş döner:

— Baylar, tesviye ruhu eczanelerde bulunmaz, hırdavat satanlar da bulunur muş.

Süleyman İhsan — Benim aklıma başka bir ruh geliyor. Lokman ruhu dedikleri ruh da bayılanları ayıltır.

Kenan Tevfik — Evet, evet ben de duymuştum.. Lokman ruhu ayılır.

Hulûsi Behcet — Bu kolay, esasen Lokman aramızda, ruhunu bayılana verir ayılır.

Lokman Hekim — Benim ruhum vücudumdadır. Vücudumdan ruhu çıkarıp veremem.

Salim Ahmet — Bu nasıl söz, bir doktor bu tarzda söz söyler mi? Vazifemiz her hastaya elimizden gelen iyiliği yapmaktır. Ona ruhumuzu vermeyiz icab ederse hiç çekinmeden, tereddüt etmeden vermeliyiz. Ne dersiniz arkadaşlar benimle aynı fikirde değil misiniz?

— Aynı fikirdeyiz, sesleri.

Salim Ahmet — Mademki öyledir, Lokmanı yakalayalım, onun ruhunu zorla alıp bayılmış olana yedirelim.

Ahmed Asım — Yahu ne oluyorsunuz, ne var?

Şükrü Hâzım — Ay sen bayılmış değil miydin?

Ahmet Asım — Çoktan ayıldım. Sizi seyrediyordum.

Şükrü Hâzım — Öyleyse mesele kalmadı. Lokman Hekimi de bırakalım.

Lokman Hekim — Ben öldüm de dirdim sayılır.

Mazhar Osman — Öbür dünyada ne var, ne yok?

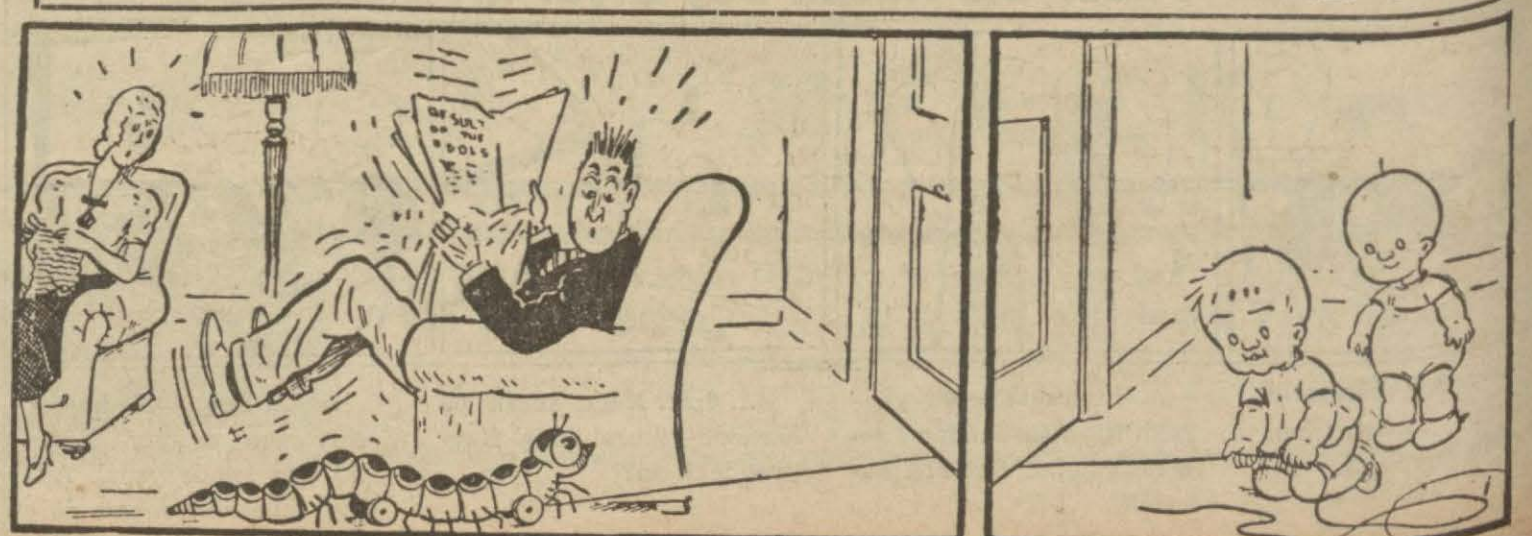
Lokman Hekim — Hiç sorma, oraya gidenlerin hepsi bizden davacı, gider gitmez yakamıza yapışacaklar.

— İşte bu fena!

Bütün doktorlar düşünceye dalarlar. Mektebin tatil zamanı da gelmiştir. Zî çalar.

İsmet Hulûsi

Bacaksızın maceraları :



Muzik

Kadın gözile Avrupa

Bir sinema mecmuasının idarehanesini ziyaret

Büyük bir sinema mecmuası nasıl çıkar, hariçten yapılan binlerce müracaat nasıl karşılanır?

Yazan: Muazzes Tahsin Berkan

— 22 —

İçinde yaşadığımız devrin sayısız çilgünlükleri arasında «sinema»nın belli başlı bir yeri vardır. Büyük küçük, kadın erkek, herkes yalnız filimlerle değil, bu filimleri çeviren artistlerin husus hatatlarla de alâkadar olmakta ve her şeyden evvel karilerini memnun etmek isteyen gazeteler de bu sebepten, hergün sütun dolusu yazılar yazmaktadır.

Bunu bildiğim için, Pariste bulunduğum sırada, bütün dünyada pek çok sevilen ve satılan «Cinéma» mecmuasının müdürüne görüşmek çaresini buldum.

Mösyö Jean Michel Pagès, telefonla istediğim randevuyu büyük bir nezakete kabul etti:

— Yarın yazıhanemde olacağım; istediğiniz saatte buyurunuz. Ödaciya isminizi vermeniz kâfidir.

Şanzelize caddesine bakan geniş bir sokakta küçük bir demir kapı.. dar bir antre.. ufak bir tevzi odası.. bir taş merdiven.. iki memurun durmadan çalıştığı bir antişambır.. bir bekleme odası ve nihayet bir karınca yuvası gibi kaynaşan çalışan bir büro..

Uzun boylu, zeki yüzlü, kumral bir adam ayağa kalkarak karşımda eğildi:

— Jean Pagès..

O kadar cana yakın ve merasimsiz bir hali vardı ki hemen iki ahbab gibi konuşmağa başladık.

— Güzel İstanbuldan geliyorsunuz değil mi?

— Siz orasını tanıyor musunuz?

— Elbette... Sizinle hemen görüşmek istediğim tılsımı da Türk olmanız değil mi?

— Çok teşekkür ederim. Öyle ise iki dost gibi serbestce konuşabiliriz.

— Sizi dinliyorum efendim.

— Mecmuanız çok okunuyor mu?

— Çok.. pek çok... Bütün dünyadaki belli başlı sinema gazeteleri arasında Sinenmond büyük bir mevki almıştır.

— Bir sinema mecmuası çıkarmak, yani film yıldızlarıyla uğraşmak güç bir iş değil mi?

— Bir bakıma pek güç; fakat bazan de kolay... Bunun için film şirketleriyle ve artistlerle dost geçinmek lâzımdır. Mafih hem biz onlara hem de onlar bize muhtaç olduklarından bütün güçlükleri yenebiliyoruz.

— Hollywoodla münasebetiniz var mıdır?

— Orada devamlı muhabirlerimiz vardır. Bize Amerikaya ait sinema havadislerini, yeni filmlerin resimlerini, artistlerin hayatına ait malûmatı günü gününe yetiştirirler.

— Ya Fransız artistleri?

— Onların çalışmalarını ve hayatlarını burada takip ediyoruz.

— Bazı gazetelerde film yıldızlarının hayatlarına ait en gizli hususiyetler, en ince teferrüat yazılıyor; alâkadarlar bundan şikâyet etmiyorlar mı?

— Yeni parliyan yıldızlar kendilerine ait yazılan bütün havadisleri takip ederler, iyilerine sevinirler, fenalarına kızarkat biraz eskidikten sonra, iyi kötü kendivesilesi olacağına bildikleri için artık demdikodulara ehemmiyet vermez olurlar.

— Nasıl oluyor da Charles Boyer, Danielle Darrieux, Simone Simon gibi büyük artistlerinizin Hollywood'a gitmelerine mani olamıyorsunuz? Fransız film kumpanyalarının buna razı olmamaları lâzım gelmez miydi?

— Bu sualime çok ince bir noktaya dokunduğumu anladım. Mösyö Jean Pagès sandalyesinin üstünde doğruldu; bir sigara yaktı ve kaşlarını çatarak bir iki saniye düşündükten sonra cevap verdi:

— Evet hakkımız var; buna milliyet ve san'at noktasından biz de üzülüyoruz; fakat Hollywood'la rekabet etmemize imkân yoktur. Onlar, artistlerimizi para kuvvetile kendilerine çekiyorlar.



Pariste çıkan Pour Vous isimli sinema mecmuasının kapağı

— Bunlardan bir kısmı tekrar Fransa'ya avdet ediyorlar sanırım?

— Evet, fakat senelerce sonra hem biraz Amerikanlaşmış olarak. O müddet zarfında da demin isimlerini saydığımız artistlerimizin çevirdikleri filimlerin duplejını görüyoruz ve bizi pek sinirlendiriyor. Meselâ bir Charles Boyer, filimlerinde niçin İngilizce konuşsun? Onun yaratığı Fransızca filimler çok daha güzel değil mi?

— Tabii, herkes kendi dilinde daha iyi konuşur ve daha samimi olur. Filhakika ben de Charles Boyerin İngilizce konuşmasını sevmiyorum.

— Gördünüz mü? Fakat dediğim gibi maalesef para her şeye hâkim oluyor. Ve bizim nisbeten fakir olan kumpanyalarımız kendilerinden kat kat zengin olan Amerikan şirketlerine karşı duramıyorlar. Ve milyonlar, artistlerimizi Hollywood'a çekiyor.

— Artist olmak hevesile size müracaat edenler var mıdır?

— Sinemond direktörü kahkaha ile güldü:

— Var mıdır da söz mü? Her gün yüzlerce mektup alıyoruz. Sık sık gelen ünden de oluyor. Hele geçenlerde, ismini unuttuğum bir köyden, çok güzel bir kız gelmişti. Kendisini bir film kumpanyasına takdim etmem için o kadar çok yalvardı ki az kaldı, prensibim hilâfına ben de yumaşayıp onun istediğini yapacağım; bereketversin vaktinde kendimi topladım.

— Bu genç kıza film çevirmekten men etmenizin sebebi ne idi?

— Durup dururken ve sırf kaptisi için köyünü, yerini bırakıp bir kızın sahneye çıkması kolay bir şey midir? Evvelâ bakalım artist olmağa müstait midir? Hayırsa, güzel bir kızın ailesinin dışında ne gibi sefaletlere maruz kalacağını düşünüyormusunuz?

— Onu fikrinden nasıl vazgeçirdiniz?

— Evvelâ ben bir çok nasihatlar ettim; sonradan onu kâtibime gösterdim. İki kadın başbaşa vererek konuşular. Benim sözlerimden ziyade kâtibiminkiler tesir etti sanırım çünkü ertesi günü Paristen ayrılıp köyüne döndü. Fakat artist olmak fikri onda bir iptilâ halini almış olacak ki bir ay evvel tekrar bir mektupla ricalarına başladı.

— Gene red mi ettiniz?

— Mektubuna cevap vermedim; her müracaata cevap yazmağa kalkarsak kâtiplerimin adedini on misli arttırmam icap eder.

— Gazetenizde basılan güzel resimleri nereden buluyorsunuz?

— Bunun için hiç zahmet çekmiyoruz. Film kumpanyaları bize deste deste resim ve yazı gönderiyorlar; biz de içlerinden beğendiğimizi seçip alıyoruz.

— Yeni filimler hakkındaki yazılarınızı ve hükümlerinizi neye istinat ettiriyorsunuz?

— (Devamı 11 inci sayfada)

“Ben bir tımarhane kaçkınıyım!”, Üfürükçü hoca nihayet bana tütsü yapmaya başlamıştı

Hem elile buhurdandan çıkan dumanları üzerime yelpazeliyor, hem de: “Altmış yetmiş, çıkmış gitmiş! Altmış yetmiş, çıkmış gitmiş!”, diye söylüyordu

Röportajı yapan: Faruk Küçük
(Tercüme ve ictibas hakkı mahfuzdur)

— 18 —

— Estağfurullah, oturun!
Oturduk, bana döndü:
— Şimdi evlâdım söyle bakayım. Nen var?

— Hocam, geceleri uyuyamıyorum. Gözümde bir sürü hayaller görünüyor. Kulağıma sesler geliyor. Korkunç, korkunç adamlar boğazıma sarılıyorlar, yakalamak istiyorum, fakat mümkün olamıyorum.

Hem sözlerimi dinliyor, hem baştan aşağı beni süzüyordu. Ben devam ediyordum:

— Bazan içimden bir ses yanımdakilerin gurtlağına sarıl diye bağıyorum...
— Himn.. Başka?

— Başkası böyle hocam. Geceleri korkuyorum. Uyumağa cesaret edemiyorum.

— Peki bunların tedavisi için şimdiye kadar ne yaptın?

— Doktorlara gittim, ilâç aldım.
— Tabii fayda etmedi değil mi?
— Etmedi..

— Etmez.. Çünkü sende uzvi bir hastalık yok. Fakat doktorlar söylediler mi ya? Onlar para koparmak için adama durup dururken hastalık kondururlar. Evlâdım. Sözlerime kulak ver. Beni iyi dinle. Tekrar ediyorum. Sende uzvi bir hastalık yok. İyi saatte olsunları gücendirmişsin. Ervahı habise bütün vücudünü istilâ etmiş.

— Peki efendi hazretleri. Bu habis ruhları defetmenin çaresi yok mu?

— Olmaz olur mu? Var ama çok güç.. Şimdi uğraşacak vaktim de yok. Çok meşgulüm.

— Hocam ayağınızın türabı olayım. Beni iyi edin, ne fedakârlık lâzımsa yaparım..

— Evlâdım ben para canlısı adam değilim. Hasene hanımın hatırı için senden para istemem. Yalnız masraf lâzım. Senin derdin büyük, masraf ta tabiatile ona göre olur.

— Hocam, tekrar ediyorum, masraftan kaçınmam. Ne kadar lâzımsa söyleyin, takdim edeyim.

— Ne kadar lâzım olduğunu bugün kat'i surette kestiremem. Çünkü bir kere mürakabeye dalıp cinlerle temas etmeliyim. Yalnız onlardan cevap alıncıya kadar seni boş bırakmak ta doğru olamaz. Onun için sana bu gece bir muska hazırlıyacağım.

Bir de şimdi tütsü yapacağım. Muska biraz pahalıca çıkar. Çünkü safranla yazacağım. Sonra tütsü de gayet kıymetlidir. Tâ Hindistandan sureti hususiyede getirtilmiştir. Hüda âlem, dirhemi bana iki banknota mal olmuştur. Bana şimdilik masraf olarak alêhesap 10 lira ver. Sana şimdi tütsü yapayım. Gece de muskayı hazırlarım. Yarın sabah Hasene hanıma bırakırım. O da size getirir. İki gün sonra tekrar gelirsiniz o zamana kadar cinlerle konuşurum. İstediklerini anlarm, ne lâzımsa yaparız. Olmazsa..

— Olmazsa?

— Olmazsa sana gayet mahrem söylüyorum. Kimseye bunu yapmam. Hasene hanımın hatırı için seni bir kere de Üsküdar'daki tekkeme götürür orada tesbihten geçirir, cinleri vücudünden çıkarmağa bakarım. Fakat tekrar ediyorum. Bunlar gayet mahrem olmalı. Çünkü en ufak bir boşboğazlık yaparsan iyi saatte olsunları kızdırırın.. o vakit maazallahı taala ilelebet bu deritten kurtulamazsın.

— Aman hocam.. Hasene hanım da Hoşkadem baci da benim için şahadet ederler. Ben namkör değilim. Bu iyiliğimizin altında kalmam. Tekrar ediyorum. Her türlü fedakârlığı yaparım.

— Evlâdım, gene tekrar ediyorum. Biz doktorlar gibi hastaları soymayız.



Çarşamba pazarında peşme takılan çocuklarla

Para canlısı değiliz. Biz bir dua için çalışırız. Ancak yaptığımızın masraflarını alırız. Bu işden beklediğimiz yegâne şey sevap kazanmaktır. Haydi, şimdi sen bana on lira ver de, ben de tütsüyü yaptırayım.

Acaba on lirayı vereyim mi vermiyeyim mi? Mazhar Osmana bile muayeneye gitsem beş lira verecektim. Halbuki bizim hoca iki mislini istiyordu. Tevekkeli bu kadar lüks apartumanda oturmuyor. Günde benim gibi böyle iki kişiden onar lira alsa ayda 600 lira kazanır eder. Vergisiz, tevkifsiz 600 lira kazanç.. Az mı bu?

Bereket üzerimde on lira var. Fakat ne diye bu on lirayı ona vereyim?

Fakat bu on lirayı verirsem şu Üsküdar'daki tekkeyi göreceğim. Eh böyle bir yeri görmek de on liraya değer.

— Faruk bey efendi hazretlerini bekletme.

Hasene hanımın bu ihtarı üzerine cebimdeki tekml servetim olan on lirayı çıkardım, içim titreye titreye uzattım. Parmaklarının ucile parayı aldı:

— Sakın, dedi, aklına bir şey gelmesin. Kur'anımızmışın hakkı için aldığım bu on lira ilk masrafların bile karşılığı değildir. Şimdi üç dirhem tütsü yapacağım 6 lira tutar. Muska için de en aşağı beş liralık zafran gider. Sonra cinleri davet için de on liralık başka masraf var.. görüyorsunuz ya evlâdım şimdilik senden en aşağı yirmi lira almam lâzım geliyordu. On lira bir kere ağızdan çıktı.

Pek insafli adammış doğrusu... Saf-

dil kimseleri soyan hocaları yalnız Hüseyin Rahminin muhayyel kahramanları zanneder, inanmazdım. Şimdi gözümle görmüştüm. Beyoğlunun göbeğinde böyle adam soymak doğrusu olmuştu.

Ben böyle düşünürken hoca ile Hasene hanım fiskos fiskos bir şeyler konuşuyorlardı. Nihayet hoca bana döndü:

— Şimdi evlâdım, dedi, sana tütsü yapacağım. Fakat evvelâ, soracağım suallere doğru cevap ver.

— Adın ne?

— Faruk.

— Babanın adı?

— Ahmet.

— Ananın adı?

— Fevziye.

— Kaç yaşındasın?

— 28

— Hangi ayda doğdun?

— Mayısta..

— Abdestli misin?

— !.....

— Gençlik hali bu, ayıplamam. Sıralıma doğru söyle!

— Abdestliyim.

— Pek güzel..

Dışarı çıktı. Biraz sonra arkasında hizmetçi olduğu halde içeri girdi.

Elinde beyaz parlak bir buhurdan vardı. Hizmetçinin elinde de bir seccade. Elhaç Sakibüseyit hazretleri seccadeyi bana uzattı:

— Al evlâdım elinle kibleye doğru ser.

(Arkası var)

Okuyucu Mektupları

Biz insan Değil miyiz?

Kadıköyünde Hünkâr İmamında Fıstıklı sokağında oturan bizler, Kadıköy belediyesinin en çok ihmaline uğrayan mağdurlardanız. Senelerdir istidalar, şifahl dilekler, hattâ gazetelere yağdırdığımız mektuplarla derdimize bir deva bulunmasını istediğimiz halde, her nedense hep boş veriliyoruz. Evlerimizizin ekserisi ahşaptır. Onun için Allah göstermesin bir yangın zühurunda işe yarayacak bir harik musluğu istiyorduz aldırın yok. Mahalleimizin ekseri evinde elektrik ve hava gazı olmasına rağmen, sokağımız baştan başa zifiri karanlık içindedir. Buraya da bir lâmba konulmasını diliyoruz.. ses çikaran bulunmuyor.. Hele bir tarafı Acıbadem caddesine, diğer tarafı korkunç ve ıssız mezarlığa sapan «Ecel» köprüsü civarını aydınlatacak tek bir lâmbanın

bulunmaması, iş ve gücünden geç vakitleri döne bizleri epeyce müşkülâta uğrattıyor. Hele karlı, tipili ve yağmurlu havalarda buralardan geçmek, Mazorya baktığımızı geçmekten daha güç..

Bizler de insan değil miyiz? Bizlere de medeni insanlara yakışan ve lâzım olan lâmba ile harik musluğu temini mühim beledi işlerden mi sayılır?..

Bu satırları Kadıköy belediyesinin, daha olmasa daha yüksek makamların değerli huzurlarına arz ediyoruz.

Mahalle halkı namına
İbrahim Hüseyin

Okuyucularımızın sorgularına
Cevaplarımız

İskillipte Mediha Avni'ye:
— Şiirleriniz çok güzeldir. Ancak şifre netretek teamülünde bulunmadığımız için şiirinizi edebi mecmualardan birine göndermenizi tavsiye ederiz.

Celâl Bayar hükûmetinin programı

Ankara 8 (A.A.) — Kamutayın bugünkü toplantısında Başbakan B. Celâl Bayar, yeni hükümet programını aşağıdaki nutku ile izah etmiştir:

Celâl Bayarın nutku

Sayın arkadaşlar;
Reisicumhur Atatürk'ün tayini ile Başvekâlet vazifesini üzerine almış bulunuyorum. Kendilerine takdim ettiğim İcra Vekilleri Heyeti listesini de tasdik etmiş bulunuyorlar. Arkadaşlar;
Eğemenlik ulusundur. Teşekkül eden her hükümetin «teşkilâtı esasîye kanunu» hükümlerine uyarak programını Büyük Meclise arz etmesi ve itimad reyinizi istemesi lâzımdır.
Yüksek huzuruza her birinizi derin sevgi ve saygılarımla selâmlıyorum ben de bu maksadla çıkmış bulunuyorum.
Bizim gibi parti hükümetlerinin kendilerine mahsus bir programı yoktur.
Takib edecekleri program şahıslarımızda ve Meclisin yüksek manevî şahsiyetinde kuvvetle, şerefle temsil edilmekte olan ve büyük Türk milletinin arzu ve iradelerini toplayan Cumhuriyet Halk Partisinin realist ve dinamik programıdır.
Hükümet, Şefin bu kürsüden verdiği ana direktiflerin ışığı altında «daima daha kuvvetli, daima daha refahlı hür ve müstakil Türkiye» halinde ifade edilmesi de mümkün olan bu programın başarılması işini, üzerlerine almış bulunuyor.

Her işte plân, program ve rasyonel çalışma!

Arkadaşlar;
Harb sonrası kadar tarihte hiçbir devre ibret verici dersler ve Türk inkılabının her adımındaki büyük isabeti teyid edecek çesitli vak'alar ve mücadelelerle dolu geçmiştir.
Zamanımızda birçok şeylerin yalnız daha kuvvetli olmak için değil, İleri millet olarak var kalmak için yapılması bir zarurettir.
Ne bu kadar şerefli bir vazife ve ne de eğer vaktinde yapılmamış ise bu kadar ağır bir mes'uliyet hiçbir nesle tevccüh etmemiştir.

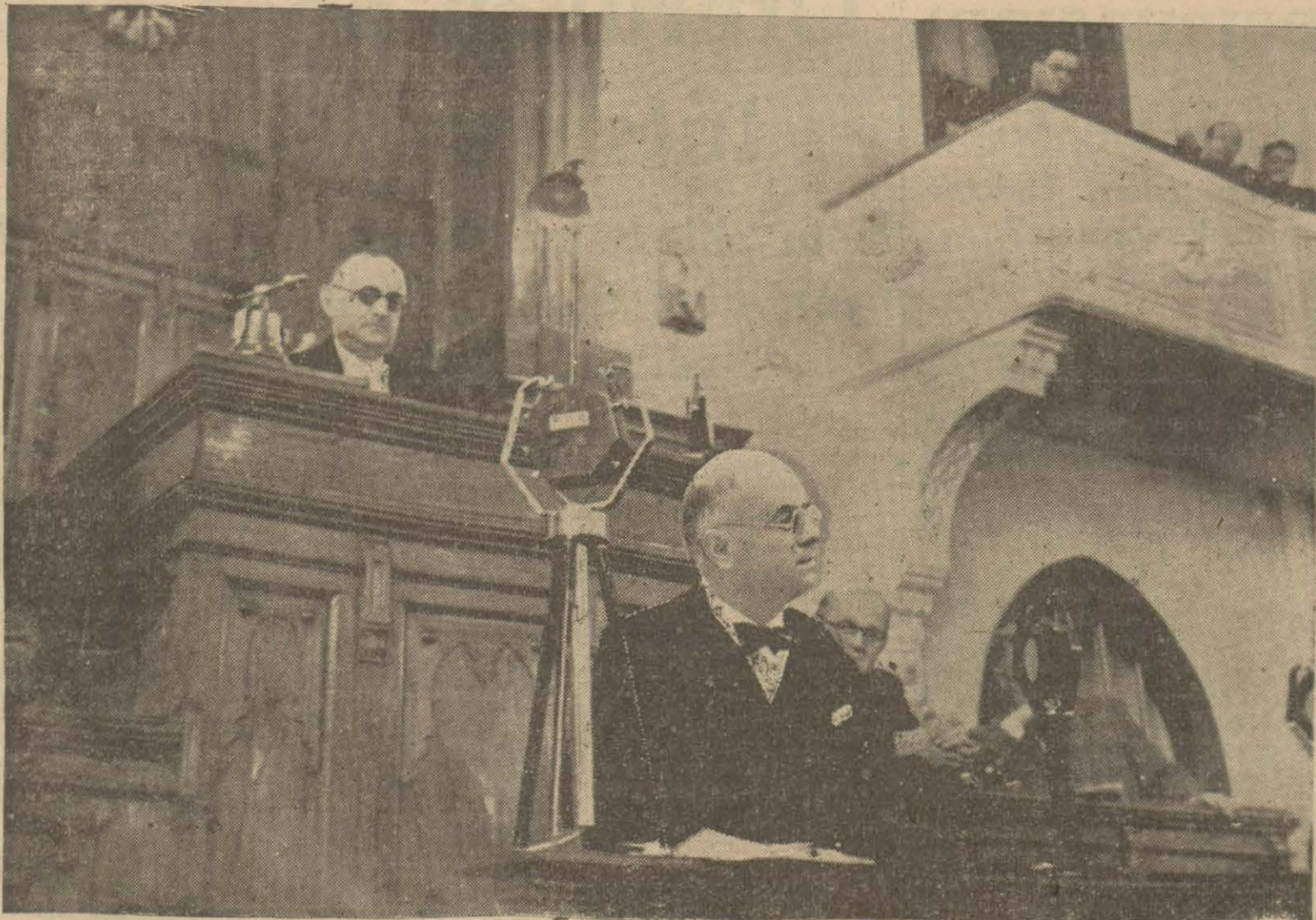
Millî zaruret halinde görülen bir işin başarılması için sarfedilecek herhangi bir emek veya fedakârlık istihdaf edilen millî netice karşısında daima küçüktür.
Biz bu ana fikirlerle meşbu olarak çalışacağız ve daima her işde plân, program ve rasyonel çalışmayı temel olarakacağız.
İleri teknik, sür'at, dikkat, takib fikri öñü görüş çalışmalarımızın, ana vasfı olacaktır.
Bu çapta bir vazifenin devamlılığını ve canlılığını muhafaza ederek nesillere intikal edecek semereler verebilmek için birinci derecede ve her şeyi takdimen nazara alacağımız eleman memleketin emniyeti ve kültürü olacaktır.
Emniyetsiz hiçbir şey yapılamaz, kültürsüz hiçbir şey yaşanamaz. Emniyet ve kültür her iyî, her devamlı şeyin ana temelidir.

Dahili vaziyet:

Dahiliye işleri itibarile, arkadaşlar:
Cumhuriyet Türkiye'sinde birçok memleketleri kemiren ve hükümetlerinin belli başlı meşgalesi halinde olan, iç siyasi davalar yoktur. Türk hükümetinin ve Türk milletinin müşterek emeli, millî ve ferdî faaliyetlerin her sahada inkıtasız devam etmesi ve semere vermesi için mevcud kat'î emniyet ve istikrar havasının idamesidir.
Şefin, milletimizin lâiyk olduğu yüksek medeniyet ve refah seviyesine varmasını ahlakyacak hiçbir engel düşünmeye yer bırakılmadığı ve bırakılmayacağı şeklindeki yüksek ifadeleri Türkiye Cumhuriyetindeki eşsiz emniyet ve istikrar havasının en büyük teminatıdır.
Parti programını emrettiği veçhile, bütün inkılab neticelerini yurdtaşların tam güvenliğine ve ulusal düzeni kanunlarımızla koruyan ve hiçbir hâdisse veya âmil karşısında sarsılmıyan hükümet otoritesini temel sayıyoruz.

Hususi idarelere ve belediyelere verilecek vazifeler:

Hususi idarelere ve belediyelere Şefin ilhamını takib ederek büyük kalkınma savaşımızda başarı hasılasını artıracak ve hususile hayat ucuzluğunu temin edecek vazifeler vereceğiz.
Plân dahilinde sıralıyarak başarmak istediğimiz başlıca işlerden bir kısmı da şunlardır:
— Müstahsillerimizi sevindirecek bir mevzu olan zirai asayiş kanun lâyihasını bu devrede Meclise yetiştirmeğe çalışacağız.
— Belediyeler beş senelik mesal plânı tanzimine sevkedilecek harita, imar plânı, su, ışık, kanalizasyon, kültür ve spor işleri, çocuk bahçeleri ve kısaca şehirlerin sıhhat ve güzelliğini alâkadâr eden belli başlı işleri plânlaştırılacak ve bu plânlar, Şefin işaret buyurdukları veçhile, merkezde «belediyelerimiz» türü bir surette aydınlatmak, klavuzlamak» vazifesiyle tekkil edilecek olan teknik büronun müteakaddim tedkik ve kontrolüne tâbi olacaktır.
— Belediyeler mesken, bina, yiyecek ve içecek gibi hayat ucuzluğunda, ölçüler kanununu tabkâtı gibi alıveriş doğruluğunda müessir vazifeler alacaklardır.
— Belediye gelirlerini artırmak için tedbirler alınacak ve şehir dahilindeki kara ve deniz nakliyelerinin ve diğer ticarî mahiyette umumî hizmet işlerinin peyderpey belediyeler devri temin olunacaktır.
— İstanbul'dan başlanarak coğrafi mevkî ve tabii güzelliği seyyah celbine müsaîd şehirlerimizden bir plân dahilinde ve bu maksadlarla imarına devlet bütçesinden yardım edilecek.



Polis teşkilâtını kazalara kadar teşmil edeceğiz:

— Polis teşkilâtını kazalara kadar teşmil edeceğiz ve şehirlerde belediye zabıtası polisler tarafından temin edilecektir. Polis ve âmirlerin halkla olan münasebetleri ve halka karşı vazife ve hizmetleri için hususî kurslar tertib edilecektir.

— Nüfus yazını ve jandarma ve polis hakkındaki mesaiye her birine aid plânlar dahilinde devam edilecektir.
— Yolları, kasabalarda seyrüseferin tanzimi ve selâmeti için umumî bir kanun hazırlıyacağız.

Hülâsa olarak dahiliye teşkilâtımızın memleket dahilinde geniş mkyasta ve plânî bir surette İleri rehberlik vazifesini en iyi bir şekilde yapmak için cari mesaisine dikkat ve itina ile devam olunacaktır.

Sağlık işlerimiz:

Sağlık işleri: Her zaman üzerinde ehemmiyetle durduğumuz millî meselemizdir.
Bu husustaki çalışmalar bir plân dahilinde genişlik vermek siyasetine devam edeceğiz.

Ana ve çocuk hayat ve sıhhatinin korunması için şimdiye kadar tesis edilmiş olan doğum ve çocuk bakım evleriyle çocuk bakım dispanserleri ve süt çocukları müşahede evlerinin sayılarının artırılması.

Köylerde doğum yardımlarını temin edecek köy ebeği yetiştirme için köy ebe mektepleri tesis.

Kaza merkezlerinin doktorsuz kalmamasının temini yolunda doktor sayısını ihtiyâç derecesine çıkarmak için alınmış tedbirlerin hızlandırılması.

Şehir, kasaba ve köylerimizin sıhhi vaziyetlerini ıslah için içilecek su tesisatı, fenni mezbahalar tesis ve sair gibi umumî sıhhat işlerinin tanzimi.

Vilâyet ve belediye hastanelerinin sayı ve yatak adedlerinin çoğaltılması.

Sıtma, trahom, frengi ve verem gibi hastalıklara karşı yapılmakta olan fenni mücadelelerin teknik imkânların müsaîd olduğu nisbette inkılaş ettirilmesi.

Programlaştırdığımız tahakkuklarına hız vereceğimize başlıca işlerimizdir.

Aynı vekâlete verilmiş olan çöçmen işlerinin bugünkü plânî vaziyetini idame ve yurd dışından gelecek Türklerle mallı vaziyetimizin imkân verdiği yardım ve kolaylığı göstereceğiz.

Sureti umumiyede geniş ve etraflı bir nüfus politikasını programlaştıracacağız.

Adli işlerimiz:

Adliyemize geliyorum.
Arkadaşlar;
«Yurd emniyeti içinde ferdlerin emniyetini de, lâiyk olduğu derecede göz önünde tutarız. Bu emniyet Türkiye Cumhuriyeti kanunlarının ve Türk hâkimlerinin teminatı altında en İleri şekilde mevcuttur.

Emniyet ve hak işleriyle alâkalı usullerde ve kanunlarda kolaylık, çabukluk, açıklık ve keskinlik esas olmalıdır.»
Şefin direktifidir ve adliye işlerimizde rehberimiz olacaktır.

Hukukî mevzuatın ticarî ve iktisadî işlerle olan yakın alâkasına şüphe yoktur. Kanunlarımızı memleketin ekonomi inkışafına ve bugünkü iktisadî hareket icablarına daha uygun bir hale koymak zarureti karşısında.

Kara ve deniz ticareti kanunları üzerindeki incelemeleri bu sene içinde bitirerek, Büyük Meclise arz etmeğe kararındayız.
İcra daireselerinin ıslahı ve muamelelerinin daha ziyade emniyet ve sür'atle yürütülmesinin ehemmiyeti üzerinde durulmaya ihtiyâç yoktur. Bu ıslahatın tam ve kat'î olmasını temin için icra kanununun mehazi olan İsviçre adliyesinin icra işlerinde bulunmuş, bir müteahhisi davet edeceğiz.

Üzerinde çalışıldıktan ve ihtiyâçlar tesbit,

olunduktan sonra icra teşkilâtını vatan-dağların icra daireseleri ilişkilerini en iyi bir şekilde kolaylaştıracak hale getirilmesi temin olunacaktır.

Meşhud cürümler kanunundan müsbet netice alınmıştır. Bu kanunun tabkî sahasını genişleten yeni bir lâiyha teklif olunacaktır.

Mahkûmların, iş yerlerinde çalışmalarından kendileri için ve iş sahipleri için karşılıklı faydalar hâsıl olmuştur. Bunların daha geniş mkyasta ve bilhassa maden işletmelerinde çalıştırılmaları mukarrerdir.

Medenî bir cemiyetin temeli, kanunlarının mutlak hâkimiyeti ve ferdleri arasındaki münasebetleri İleri hayat icablarına uygun şekilde tanzim edilebilmesidir.

Türk adliye mekanizması bu konsepsiyonla işlenmektedir ve işlemeğe devam edecektir. İleriyi kavrayış, bütün adli mevzuatımızın esas vasfı olacaktır.

Adliye işleri hakkındaki mütealemlarımızı bitirmiş rejimimizin aleyhtarlığına karşı inkılabımızın istikrarını teyid için daha müessir kanunî tedbirler almak kararında bulunduğumuzu ilâve etmek isterim.

Ekonomik işler:

İşimî arkadaşlar;
Her zaman ve her işde isabet, şaşmıyan karakteri olduğumu tecrübe ile de bildiğimiz Şefin bir kül diye ifade ettiği ekonomik işlerden bahsedeceğim.

Önder, bu kürsüden şu hakikatleri söylemiştir:
«Derhal bildirmeliyim ki, ben, ekonomik hayat denince, ziraat, ticaret, sanayi faaliyetlerini ve bütün nafia işlerini, birbirinden ayrı düşünülmesi doğru olmıyan bir kül sayarım. Bu vesile ile şunu da hatırlatmalıyım ki, bir millete müstakil hüviyet ve kıymet veren siyasi varlık makinesinde devlet, fikir ve ekonomi hayat mekanizmaları, birbirlerine bağlı ve birbirlerine tabiidirler. O kadar ki, bu cihazlar birbirine uyarak aynı ahenkte çalıştırmazsa hükümet makinesinin motris kuvveti israf edilmiş olur. Ondandır beklenen tam verim elde edilemez.

Onun büyük görüşü ve ilhamlarının ifadesi olan Parti programımız tarım, endüstri, madenler, ormanlar, tecim ve bayındırlık işlerinin ekonomi başlığı altında toplanmış bulunuyor.

Şefin ekonomik işlerde parolası en İleri teknik ile, plânî ve en randımanlı şekilde çalışılmasıdır.

Şef bunu bize çok yerlerde, rasyonelleşme kelimesiyle ifade etmişlerdir.
Ziraat, iktisad, nafia ve hattâ maliye vekâletlerinin uğraştıkları işlerin birbirinin kuvvetini azaltmıyacak ve bilâkıs artıracak şekilde merkezî bir koordinasyona tâbi tutulması, rasyonel çalışmanın tabii icabıdır. Bu istikamette çalışılacaktır.

Zirai inkışaf için:
Sayın arkadaşlar;
Türkiyede teknik ve rasyonel zirai inkışaf meselesi Türkiye endüstrileşme savaşına gireril şimdiye kadar Türk tarihinde hiçbir devrede haiz olmadığı hususî bir ehemmiyet iktisab etmiş bulunuyor.

Biliyorsunuz ki bugünün zirai tekniği yalnız en fennî şekilde toprağın verdiğini istihsal etmek değil, pilyasın istediğini ve istediği nisbet ve şekilde topraktan almak demektir.

Bu bakımdan modern çiftçilik en çok bilgiye, itinaya ihtiyâç gösteren en asil beşerî çalışmalar arasına girmiştir.

Böyle bir zirai kalkınmayı her şeyden önce ekseriyeti köylü ve çiftçi olan halkımızın radikal kalkınması için, vâsi topraklarımızın, iklimimizin ve coğrafi vaziyetimizin bahsettığı büyük imkânı ticaret muvazenesinde en kuvvetli eleman haline getirmek için ve nihayet endüstrileşme yolunda İleriyen memleketimizde köylünün İştirâ kudretini

artırmak için ihmal edilemez bir zaruret sayıyoruz.

Böyle bir neticeye varmak için bu büyük millî işin bütün safalarını İhtiva edecek esaslı ve etraflı bir plân üzerinde ısrarla çalışılmak kararındayız.

Bu plân mevzuatı ve tedrisat usullerimizde yapılacak değişiklikleri ana tarım endüstrilerini en başta buğday olmak üzere toprak ürünleri politikamızın esaslarını hayvancılık ve bununla alâkalı meseleleri orman işlerini İhtiva edecek ve köylünün ayağına İleri tekniği ve neticelerini en kısa zamanda ulaştırma ve millî ekonomi icabımıza en uygun gelecek ve halka sevilip benimsenecek rasyonel bir zirai rejimi kurmak ana fikri üzerine bina edilmiş bulunacaktır.

Topraksız çiftçi bırakılmayacaktır:
Şef, «Millî ekonominin temeli ziraattir.» buyurmuşlar ve muhtelif direktifler vermişlerdir. Plâna bağlanarak tamamen tahakkuk ettirilecek olan bu direktifler aşağıdaki guprularda toplanabilir:

— Topraksız çiftçi bırakılmayacak;
— İş vasıtalarını artırmak, iyileştirmek ve korumak;

— Çok, iyi ve ucuz istihsal temin etmek;
Topraksız çiftçi bırakılmak prensipi Parti programımızın 34 üncü maddesine dayanır. Her Türk çiftçisini kâfi toprak sahibi etmek ve topraksız çiftçiyi toprak dağıtmak için hususî istimlak kanunları çıkarmak bu maddenin hükmüdür. Her Türk çiftçi ailesinin çalışarak geçinebileceği bir toprağa malik olmasını vatan için sağlam bir temel ve İmar esası saymaktayız. Memlekette her bölgenin hususî şartlarına göre bir çiftçi ailesinin geçinebilmesi için muhtaç olduğu toprağa malik olmasını behemehal temin etmek ve bu alle toprağın hiçbir sebebe ve suretle parçalanmasına ve elden çıkmasına meydan vermemek lâzımdır. Her bölgenin nüfus kesafetine ve toprak verim derecesine göre büyük çiftçi ve çiftlik sahiplerinin işletebilecekleri arazi genişliğini sınırlandıracacağız. Buna aid bir kanun lâyihasını bir an evvel hazırlıyarak Büyük Meclise takdim etmek kararındayız.

İş vasıtalarına gelince:
Umumiyetle büyük, küçük bütün çiftçilerin iş vasıtalarını artırmak, iyileştirmek ve korumak için gereken kanunî ve teknik tedbirler alınacaktır.

Tercihan at olmak üzere en küçük çiftçi ailelerinin bile bir çift hayvana malik edilmeleri imkânının teminine çalışılacaktır. Bunun için kredi kolaylığı, vergiden ve hacizden istisna gibi çarelere müracaat edilecektir.

Çiftçi elindeki iptidal zirai âletlerinin bir program dahilinde fennî âletlerle tebdil için çalışılacaktır.

Şef, «Köylüler için umumiyetle pulluğu pratik ve faydalı bulurum. Traktörler, büyük çiftçilere tavsiye olunabilir. Köyde ve yakın köylerde müşterek harman makine-i ri kullanılmak, köylülerin ayrılmıyacağı bir adet haline getirilmelidir.» buyurmuştur.

Mesaimize, bu neticeye götürecektir istikamet verilecektir.

Şef, «Memleketi, iklim, su ve toprak verimi bakımından ziraat bölgelerine ayırmak icab eder» buyurmuşlardır.

Rasyonel bir zirai kalkınmayı teşkil edecek olan bu yol takip edilecek ve her bölgenin özel şartları ve bu şartlara en uygun zirai şekli ve mahsul neveleri tesbit edilecek programlarını hazırlamak ve bunları tahakkuk ettirmek üzere gereken kanunî teknik tedbirler alınacaktır.

Memleketin kudret ve refahını artırmak ziraatte kalkınmaya bağlıdır.
Atatürk, tutulacak yolu her fırsatta bize göstermiş ve bizzat ziraatle uğraşarak övünülecek esaslar meydan getirmiştir. Bugün millete hediye etmiş oldukları çiftlikler en az

müsaîd iklim şeraiti içinde bile teknikle, sebatla çalışmanın ne büyük neticeler verebileceğini, bütün memleketi fillen gösteren fikir ve emek âbideleri halindedir. Türk çiftçisi büyük kurtuluşunun bu en büyük dersini aslı jestile birlikte daima minnet ve şükranla yâdedecektir.

Hükümet te Atatürk'ün izinde yürüyerek bu çiftlikleri bütün müesseselerle bulundukları bölgeler ziraatinin kalkınması için nümuneye çiftliği halinde idare ve inkışaf ettirmeği ve şimdiye kadar devlet elinde bulunan ve bundan sonra ihtiyaca göre yeniden tedarik edilecek olan diğer çiftlikleri de bunlarla aynı idare sistemi altında toplayarak bulundukları bölgelerde en faydalı ziraat usullerini ve san'atlarını göstermek hizmetlerini genişletmeyi kendisi için vazife saymaktadır. Bu maksada yakında yüksek huzurunuzda bir kanun lâyihası sunulacaktır.

Kuvvetli, plânî bir rasyonelleşme savaşını zirai kalkınma davamızın en hayati muvaffakiyet unsurudur.

Haricî ticaretimiz bakımından büyük ehemmiyet verdiğimiz standardizasyonu, tam olarak tahakkuk ettirebilmek için bu istikamette İtinalara, ekim anından itibaren başlamak icab eder.

Müstahsile çok çeşitli fakat azar azar dağılıl, her mahsulden imkân nisbetinde az çesitli fakat çok miktarda istihsal terbiyesini vermek ve bunun en teknik ve iktisadî şekilde nasıl yapılabileceğini ve piyasaya nasıl sevkedileceğini öğretmek icab eder.

Her memleket bu davayı müstahsül teşkilâtlandırarak ve bilgiyi tam zamanında ve devamlı surette köylünün ayağına kadar götürerek halletmiştir. Ekim ve mahsul zamanları, bağları, tarlaları, bahçeleri adım adım dolaşacak, köylüyü samimi alâkasına olduğu kadar bilgisine de inandıracak ve fillen bu bilgisini gösterip isbat edilecek geniş bir zirai orduyu memleketimiz için idealdir. Bu istikamette çalışmalarımızı genişletmek azmindedir.

Bu sene yayla mntakasında bu şekilde bir çalışmaya başlanacaktır.

Bütün zirai mahsullerimizi ticarete elverişli tiplere irca etmek, miktarlarını arttırmak ve bilhassa dış pazarlarda rekabeti düşürerek istihsal maliyetlerini azaltmak için devamlı ve dikkatli çalışmalar başta saydığımız vazifelerdendir.

Bu mevzuada:
Mahsullerin miktar, kalite ve maliyetleri zarar veren ve yetiştiricilerin emeklerini ekseriya heba eden nebat ve hayvan hastalıkları ve düşmanlarla mücadele için kuvvetlendirme ve muhtelif bölgelerde İlimi tecrübe-yi yaparak bu mücadeleyi usulleştirmek ve memleket vasıtalarından istifade imkânlarını araştırmak istasyonları çoğaltmak.

Her çeşid mahsul için verimli ve kaliteli yükseltip maliyeti düşürmek bakımından en uygun ve faydalı fennî yetiştirme ve çalışma usulleri aramak ve iyi tohum, iyi fidan ve aşı temin etmek.

Ziraatte mühim âmillerden olan toprak kuvvetini koruma vasıtalarını murakabe altında bulundurarak bunların başka maksadlar için israf edilmemesine ve memleketin kimyevi gübre fabrikalarının sür'atle kurulmasına ehemmiyet vererek bu yoldan da toprak kuvvetinin artırılmasını temin etmeye büyük önem verdiğimiz işler olacaktır.

Toprak mahsullerimizin miktar ve kıymet itibarile başında gelen buğdayın fiyatını, şerinden aşağı düşürmemek ve hem çiftçiyi, hem müstehlik düşünerek korumak için alınacak tedbirler idame ve genişletmek, daimî bir stok muhafazasına imkân verecek yeni ambar ve silolar inşasına devam etmek kararındayız.

Hayvancılığın teşvikine, hayvan cinsinin ıslahına ve çoğaltılmasına ve hayvan mahsullerini endüstrinin İlerlemesine aid olarak Parti programının yüklediği vazifeyi dikkatle yerine getirmeğe çalışacağız.

Taze meyva ve sebze ihracatını iç ve dış piyasa bakımından teşkilâtlandırmağı, biliyemeye ve hızlandırmayı lüzumlu ve faydalı görüyoruz.

Ziraat sanayi bilhassa üzerinde mesgul olacağımız mevzu olacaktır.

Bu arada sütüçlüğü, süt sanayine hususî önem vermekteyiz. Sırasile şehir ve kasabaların temiz ve ucuz süt ve mamulâtı İhtiyacını temin edecek fabrikalar tesisine ve bununla ahenkli bir surette köylerdeki süt-kıymetlendirecek ve satışı kolaylaştıracak kooperatifler teşkiline çalışılacaktır.

Ormancılığımızın inkışafı için:
Şef, «Orman servetimizin korunması İhtimuna, ayrıca işaret etmek isterim. Ancak bunda mühim olan, koruma esaslarını; memleketin türlü ağaç İhtiyacını devamlı olarak karşılaması icab eden ormanlarımızı muvazeleni ve teknik bir surette işleterek istifade etmek esasile makul bir surette telif etmek mecburiyeti vardır.» buyurmuştur.

Bu direktifi takdir edecek ve orman işletme idarelerine ucuzluğu, kolaylığı vücude getirecek esaslar arıyacağız.

Maden istihsal programımıza göre sene-sene artacak olan sütun ve travers İhtiyacını daha emniyetle karşılayabilmek için elverişli bölgelerde yeniden ölkalıptus ormanları yetiştirmeğe ve diğer bazı İhtiyacı yerlerde de ağaçlıklar vücude getirmeğe çalışacağız.

Parti programının devletçilik prensipi için başlıca tabkî mevzu olarak işaret ettiği orman işletmelerinde ana olacak bir müesseses kurmağı da önde işlerden sayıyoruz.

(Devamı 9 uncu sayfada)

Celâl Bayar hükûmetinin programı

(Baş tarafı 9 uncu sayfada)

mine kâfi gelmeyecektir. Bu noktadan da mevcut tonajımızı yeniden artırmak lüzumu bir zaruret halinde duyuyoruz.

İhtiyaç olan gemileri dahilinde yapmak prensibine çok kıymet veriyoruz.

Memleketimizde bir an evvel bir demir sanayi tesis etmek için sarfedilmiş gayretin istihdaf ettiği mühim hedeflerden birisi de zaten bu idi.

İki iki etapta plânlılaşım kararındayız. Üç senelik birinci plân devresinde İstanbul eski tersane mevkiinde yeni bir tersane kuracağız, bu tersane bîdayette ikişer 5.000 tonlîtoya kadar, diğer ikisi 1.000 tonlîtoya kadar olmak üzere dört gemiyi aynı zamanda inşa edilebilecek kudrette olacak ve yük gemisi yapıldığı takdirde istihlal edilecek netice tonaj bakımından daha üstün olacaktır.

Tam randımanla çalışmaya başladığı vakit günde 1.500 amele çalıştıracak ve millî emek karşılığı olarak senede lâsâk 1.000.000 lira kazandıracak olan yeni tersanemiz ikinci plân devresinde makine aksamını da imal edecek hale getirilecektir.

Diğer taraftan mevcut tamirat fabrikamızla havuzlarımızı tevsi için İstinye dok şirketini satın alarak bu fabrikaya ilâveye karar vermiş ve pazarlığını bitirmiş bulunuyoruz.

Mühim İmmanlarımızda işletme servislerini tanzim ve tahmil ve tahliye vasıtalarını her birinin hususiyetlerine uygun şekillerde modernleştirerek masraflarını ve dolayısıyla tayfalarını tenzil için çalışmalar devam edecektir.

İstanbulda modern tesisata malik transit satışlar da yapacak bir kömür deposu tesis olunacaktır. Diğer İmmanlarımızda İhtiyaç derecesinde işlemler yapmak, mevcudları islah etmek ve bütün bunlarla beraber memleketi deniz sevgisini yaşatacak olan deniz sporlarını teşkilâtlandırmak ve himaye etmek kararındayız.

Memleketimizde balık ve sünger gibi deniz mahsullerini değerlendirmek hedefi ile hazırlanmış olan bir kanun lâyhasını yakında yüksek Meclisimize sunacağımızı kaydedirim.

Bu proje, aynı zamanda iş kanunumuzun hudud haricinde kalan balıkçı tayfalarına aid hükümleri de ihtiva edecektir.

Hayat pahalılığı ile mücadele:

Nihayet Şef'in, rasyonel çalışma imkân ve havasını kuvvetlendirmek hedefli irşadlarına geliyoruz.

Türkiyede hayat ucuzluğu, memleketin sarılmış bulunduğu kalkınma ve endüstrileşme savaşı bakımından da tesis ve muhafazasına birinci derecede ehemmiyet vermeye lazım gelen bir mevzudur. Bunun için üç sene evvel Türkiye'nin İktisadî bakımından tetkik ettirilmesinde maksadile Amerikadan getirttiğimiz heyet gibi ilm bir heyeti tavzif ve hayat pahalılığı ve elemanlarını birer birer tesbit ettirerek radikal bir mücadele plânı yapacağız.

Küçük esnafa kredi:

Şef «Küçük esnafa ve küçük sanayi erbabına muhtaç oldukları kredileri kolayca ve ucuzca verecek bir teşekkül vücuda getirmek ve kredinin normal şartlar altında ucuzlatılması» direktifini vermişlerdir.

Kabul buyurmuş olduğunuz halk bankası ve halk sandıkları kanunu malûmunuzdur. Memleketimizde diğer sahalarda çalışan kredi müesseselerinin çoğalmakta bulunmasından rağmen bu çeşid küçük kredi ihtiyacını tatmin yolu çok dardır.

Birkaç kredi müessesesi istisna edildirse bunlar için hemen hemen, gizli tedbirler başka müraaat edilecek kapı yoktur.

Halk bankası ve halk sandıkları bu boşluğu dolduracaktır. Bu banka ve sandıklarının esas muvafakeleri küçük kredinin hususiyetleri göz önünde tutularak hazırlanmıştır.

Küçük kredi meselesini hal içinde devletin İktisadî olduğu kadar içtimal olan bir mükellefiyeti de vardır.

Şef'in emrini yerine getireceğiz.

«Normal şartlar altında kredinin ucuzlatılmasına çalışmak» hususundaki direktiflerine gelince:

Kredi; tahakkuk ettirmek istediğimiz ekonomik millî kalkınma faaliyetinin muharrik kuvveti olduğuna göre, büyük kıymetli aşikârdır. Bunun için yüksek Meclisimize bir kanun lâyhası takdim edeceğiz.

Diğer taraftan alâadarların kredi alabilmeği kolaylaştırmak için bir plân dahilinde umumî mağazalar tesis ve varant üzerine muamele yapılmasını temine çalışacağız.

Yeni kanunlar:

Şef, bu kürsüden vaki irşadları arasında bazı mevzuatımızda yapılması faydalı tadil veya ilâvelere de işaret buyurmuşlardır. Türkiye yalnız umumî buhranı göğüslemek kudretini göstermiş memleket değil, aynı zamanda bu buhran ortasında büyük millî kalkınma savaşı davasını başarı ile ilerletmeye muvaffak olmuş memleketidir.

Kanunlarımızın, memleketimizde hergün ilerleyen ve çeşitlenen ihtiyaç ve faaliyetler icablarını karşılayacak şekillerde getirilmesi ve yeni yeni mevzuat lüzumu aşkârdır.

Şef, bilhassa gümrük kanunumuza işaret buyurmuşlardır.

Bugünkü ekonomik bünyemiz ve politikamızla mütenasib olmayan bu kanunun ve merbutu tarife cetvelinin bugünkü ileri teknolojiye uygun şekilde getirilmesi için ciddi hazırlık mesaisine başlanacaktır. Bundan başka sigorta işlerinde, bir taraftan sigortalıların emniyetini arttıracak, diğer taraftan sigortalıların umumî menfaatlerinden menleketi istifade ettirecek hükümleri havi bir lâyiha hazırlanmaktadır.

Yukarıda izah etmiş olduğum ana prensiplere ve tatbikatına aid bir takım kanun lâyhalarımız vardır ki, peyderpey yüksek Meclisimize arz edilecektir.

Bunları hemen burada tadada İhtiyaç görmüyoruz.

Nafia işlerimiz:

Arkadaşlar;

Nafia sahasında Şef:

«Cumhuriyetin ilk senelerindenberi dik-katle, ısrarla üzerinde durduğumuz demiryolları inşaat siyaseti, hedeflerine ulaşmak için durmadan çalışıyor ve tatbik olunmaktadır.

Direktifini vermişlerdir. Bu direktif şimendifer inşaat işlerinde rehberlik olacaktır.

— Sivas, Erzurum ve Diyarbekir - Irak ve İran hatlarının inşaatına mevcut kanunların ahkâmı dairesinde devam edeceğiz.

— Bunlar haricinde meselâ Burdur - Antalya gibi inşaatın tasarıldığımız hatları ve büyük İmmanların inşaatları, mali ve teknik imkânlar dairesinde ve ekonomik askerî ehemmiyetlerine göre sırasile ele alacağız.

Bundan başka İstanbulda Sirkeci ve Haydarpaşa İstasyonları arasında, feribot yolu ile, doğru tren rabıtası tesisini tahakkuk ettirmek kararındayız. Bunun muhtelif bakımlardan menfaati aşkârdır.

Şef, «Demiryolu hatlarımızı iç sahalara bağlayacak ve bu hatların, bir an evvel millî ekonomik kalkınmaya azami hizmetini temin edecek olan kara yolu inşaatı, önümüzdeki devrelerde teksif ve bir plâna tevsi edilmek lâzımdır.»

Her bölgenin ihtiyacına göre İstasyonlarda tamamlayıcı tesisat da yapılacak ve muhtelif malların lâzımı gibi sevkinin temin edecek teknik şartları haliz vagon mevcudunu artırmak zaruridir» direktifini vermişlerdir.

Filhakika devlet demiryolları şebekemiz her sene inşa edilen ve satın alınan yeni hatlarla bugün 7.000 kilometreye balğ olmuştur. Şebeke üzerindeki muharrik ve müteharrik vesait miktarı; memleketin umumî İktisadî bünyesinde hergün artmakta olan inkişafa cevabı verecek nisbette değildir. Hatlarımız pek yakın bir atide, 10.000 kilometreyi bulacağına ve bilhassa bazı büyük devlet maden işletmelerinin istilzam ettiği kesif sefer ve vesait ihtiyacına nazaran mevzu gittikçe hususî bir ehemmiyet almaktadır. Evvelce işletme hasılatı fazlaları karşılık gösterilerek muharrik ve müteharrik vesait mübayaasına yüksek Meclisce müsaade buyurulmuştur. Hasılat nisbetlerinde tahmini aşan tezyüd bu esas dahilinde mübayaa plânını tevsi imkânını göstermektedir. Diğer taraftan istihsalatımızın yer yer tezyüdü ve piyasa teknolojinin memleketi inkişafı, kara ve deniz yolları ile gerek içeriden, gerek dışarıdan, demiryollarımızla İrtibat tesis edilmiş ve edilmekte olması yalnız faaliyeti artırmakla kalmamış hububat merkezi olan sahalara tesadüf eden İstasyonlarda silo ve tahmil ve tahliye tesisatı taze meyva, sebze ve emsal maddelerimiz için soğuk hava tertibatlı kâfi vagon tedariki ve bunlar için hususî sür'atle nakliyat temini İhtiyaçlarını da beraber doğurmuştur.

Bu arada tek vagonlu, kömürle işliyen kullanılması ve bu suretle sırat ve masrafları ve daha uzun mesafeler için kullanılabilen muharrik ve müteharrik vasıtalarından tasarrufu ehemmiyetle tetkik edeceğiz. Bu İhtiyaçları haziri ve seferi vaziyetler bakımından bir küll halinde malî imkânlarla telif edecek plânlılaşacağız. Bunun için bir lâyiha ile yüksek Meclisce geleceğiz.

Şef'in, yol inşaatı hakkındaki işaretlerini tahakkuk ettireceğiz. Bunun için yüz kilometre kadar bir kısmı kalmış olan 632 kilometrelik İran transit yolunun memleketi bağlanmış ve başlanacak asfalt yolların geçid vermeyen nehirler ve büyük sular üzerinde inşasına veya tamir veya tadiline lüzum görülen köprüleri, diğer umumî ve hususî kara yollarının bir inşa plânını vücuda getireceğiz. Bütçe imkânları nisbetinde peyderpey tahakkuk ettirmeye çalışacağız. Bu meyanda şose ve köprüler kanununda muhtelif bakımlardan zaruri gördüğümüz bazı tadilat için yüksek Meclisce bir lâyiha ile müraaat edeceğiz.

Yol inşaatı bakımından hususî idarelerin münasebetlerini daha amelî ve faydalı bir şekle koymak için tekliflerimiz olacaktır.

Su işlerini, memleketin hayatı mevzuatından biri telâkki ediyoruz. Gerek nafianın uğraştığı kısım, gerek İktisadî uğraştığı kısım, gerekse zirraatı alâkadar edecek kısımlar umumî bir plânda toplanacaktır.

Nafianın uğraştığı büyük su işleri haricinde küçük su işleriyle de uğraşmak ve bilhassa sulama hak ve vazifelerini tanzim ederek bütün çiftçilerin mevcut suların muntazam istifadelerini temin eylemek kararındayız.

Bunun için bir lâyiha hazırlanmaktadır. Diğer taraftan elektrikleştirme dairesini su kuvvetlerinden beyaz kömür olarak istifade için tetkiklere devam ettireceğiz.

Bu etüdler şimdilik, Sakarya nehri, Adana, Kayseri muntakası suları, Ege suları, Fırat nehri ve kolları ve Kızılırmak üzerinde devam etmektedir.

Havacılığımız:

Devletin hava yollarının üç şehirlerimiz ve dış hava İstasyonlarıyla bir an evvel, devamlı İrtibat tesis edecek hale getirilmesi ve havacılığın inkişafı üzerine pek çok dikkat ve İhtimamımızı celbedecek başlıca mevzuatlardan biri olacaktır.

Dünyada havacılık o kadar ilerlemiştir ki hava yollarında kazalar ve riskler demiryollarındaki kadar azalmıştır. Türk hava yolları, her türlü ve en mükemmel emniyet tedbirleriyle memleketin en emin, en çabuk, en rahat vasıtasıdır ve vasıtası kalacaktır.

Posta, telgraf ve telefon işlerinin rasyonel bir şekilde cereyanı için sarfedilmekte olan çalışmalara hız verilecektir. Şehirlerimiz arasında telefon tesisatının ikmalî, askerî ve İdari noktalarla ehemmiyeti haliz muntazamalarda telsiz İstasyonları tesis ve sureti umumiyede bu İdarenin devlet için azami derecede rantabl ve ferdler için azami derecede faydalı ve seri bir hale gelmesi için bütün tedbirler alınacaktır.

Mali işlerimiz ve vergiler:

Arkadaşlar;

Maliye bir memlekette sağlamlık bir iş gölgesinin miyarı, cemiyet sağlığının nabzıdır. Ferdler arasındaki münasebetlerde karşılıklı taahhüdlerin muntazam İfa edilmemesi nasıl ki millî bünye üzerinde rahatsızlık vücuda getirirse bir devlet maliyesinin taahhüdlerini İfa hususunda herhangi derecede ki İntizamsızlığı da, daha kuvvetli olarak bütün bir memleket havasındaki İtimadı İstikrarı ve iş vaziyetini zehirler.

Böyle bir vaziyeti önleyecek yegâne yol zamimî denk bütçe politikasıdır.

Bu politikayı ve cumhuriyet bütçelerinin koruyucu, kurucu ve verici işlere her yıl daha fazla nisbetlerde para ayırma esasını İtina ile muhafaza edeceğiz. Varidat fazlalarını evvelemlerde millî İstihsal hacmini arttıran ve artıracak olan verimli işlere ve memleket müdafasına hasredeceğiz.

Maliyemizin taahhüdlerini noktası noktasına tutmaktaki büyük İtinası herkeşce bilinmektedir. Devlet İtibarını millî sermaye ve esham kıymetlerini kuvvetlendirecek hareket ve tedbirler üzerinde sebat olunacaktır.

Mevcud vergilerimiz ve bunların tarh ve cebayet usulleri İleri bir zihniyette ciddi bir tetkikten geçirilmektedir. Netice yüksek Meclisce sunulacaktır. Vergi hadlerimiz millî İstihsal ve millî hayatla ariyanaoacaktır. Hayatı ucuzlatmak için bütçede göreceğimiz imkânlar nisbetinde tahfiflerin yapılmasına devam edilecektir.

Millî İstihsal maliyeti üzerine müessir vergi ve resimler ve haricet almağa mecbur olduğumuz İptidal maddeler üzerine mevzu rüsumu kaldıracacağız.

Hayvan vergisi şekli ve mahiyeti itibarile üzerinde tekrar çalışacağımız bir meseledir. Buhran ve muvazene vergileri zaman ile mukayyed olarak konmuştur. Bu bakımlardan üzerlerinde durulup tetkik edilmeye muhtaçtır. Bütçe muvazenesi esasını karşılayacak surette senelere bağlayarak hal çareleri arıyacağız.

Sermayesi devlete aid ticari, sınıai müesseseler:

Şef, «Sermayesinin tamamı veya büyük kısmı devlete ağıt ticarî - sanayi kurumlarının malî kontrol şekli bu kurumların bünyelerine ve kendilerinden İsteddiğimiz ve İstiyebileceğimiz ticarî usul ve zihniyette çalışma icablarını sür'atle tevlik etmek bu gibi kurumların bugünkü usullerle çalışabilmelerine ve inkişaf etmelerine imkân yoktur» buyurdular.

Başka memleketlerdeki tatbikat hakkında geniş ölçüde yaptığımız tetkikat bu işarette ki İsalet ve kudreti tamamen belirtmektedir. İdare şekilleri teknik kontrol hususlarına aid kayıtların şekle aid bir malî kontrolün çok daha lüzumlu olduğu bütün dünyaca kabul edilmiştir.

Şef'in, işaretleri veçhile, bu müesseselerin bünyelerine ve icablarına uygun şekilde tesis İhtimamını kontrol rejimini kuracak olan bir kanun lâyhası yüksek Meclisce sunulacaktır.

Paramız:

Arkadaşlar;

Paramızın İstikrarını muhafaza edeceğiz, bunu Türkiye kalkınma hamlesinin bir zaruret ve millî ekonomimizin İcabi olarak görüyoruz. Bu görüş kuru bir prensipe bağlanmış olmamız veya meseleye hisle kıymet vermiş bulunmamızın neticesi değildir.

Memleket menfaatinin millî tasarrufu vîkaye zaruretinin neticesidir. Bir devallüasyon hareketinin, Türk ekonomisi için ancak zararlı olacağı kanaatindeyiz, başka şartlar altındaki ekonomilerde hangi bakımlardan yapıldığı tetkik etmek ve kendi vazifemizi görmek bu kanaatin ne kadar haklı olduğunu gösterir.

Bazı memleketler millî paraları akte edilmiş muazzam hacimlere malik harici borçlarını hafifletmek için bu tedbire baş vurmuşlardır. Bizim haricî borçlarımızın hepsi ecnebi parasıdır.

Dahilî borçlar bakımından vaziyetimizi gene hiçbir memlekette kıyas kabul edilemez. Bizde devlet masrafları düzenli bir bütçe ile görülür. Dahilî İstikrazlarımız, halkın en ufak dahi olsa yapabildiği tasarrufla kârli ve İlerisi açık millî ekonomik işlere hissedar olarak İştirak arzusuna yol açmaktadır. Devallüasyon halkın İştirak kudretini, tasarruf imkân ve heveslerini kıracağından, galeylerimizle taban tabana zid olur.

Dış ticaret bakımından dahi, bugünkü anlaşma politikamız böyle bir tedbirle lüzum göstermemektedir. Satılmamış elimizde kalmış mal stoku yoktur. Türkiye stoklarını muntazaman eritebilmiş müstesna memleketlerden biridir.

Manul maddeler maliyet fiyatlarındaki tesirine gelince bu, ancak amele ücretlerinin hakiki kıymetlerinin düşürülmesi demektir ki gene gayemizdir muhaliftir. Çünkü biz çalışmaları yaşayış standardını yükseltmek prensibini güdüyoruz.

Hayat maliyeti bakımından: Bir devallüasyon, memlekette şikâyet ettirmez, tedbir aradığımız hayat pahalılığını kendimiz artırmak olur. Biz kısaca rekabet kabiliyetimizi yaşama standardımızdan fedakârlik yaparak değil, daha rasyonel ve daha verimli çalışarak ve daha İleri piyasa teknik ve metodlarından istifade ederek artırmak İstiyoruz.

Görüyoruz ki, paramızın millî İstabilitesini muhafaza etmekle ısrar etmemiz için sebep bir değildir. Bunun için sureti kat'iyede bu politikada devam edeceğiz.

Gümrük ve inhisarlar:

Sayın arkadaşlar,

Gümrük ve inhisarlar mevzuuna geliyoruz.

Gümrük ve inhisarlar mevzuu olmasın bakımdan inhisarların bütün İmalât maliyetini indirmek ve daha fazla ticarî bir hale getirmek suretile satış imkânlarını artırmak ve hasılatını yükseltmeğe çalışmak bizim için bir zarurettir.

En mühim bir İhraç maddemiz olmak bakımından bütün İstihsal sahasından başlayarak ticaret ve İmalât sahasına kadar uzanan geniş bir ufuk üzerinde inhisarlar İdaresinin plâna ve dikkatle uğraşmasını İcab ettirecek bir mevzu olarak ele alınacaktır.

Yurd içinde rasyonel İstihsal ve piyasa teknoloji bakımından yapılacak işler haricinde kaliteye dikkat politikamız aynı muhafaza etmekle beraber ona mütenazır bir de kemmiyet politikası takip etmek ve bu meydana Virjinya ve Somatra tohumlarını tecrübe eylemek kararındayız.

Türk eksper ve harmancılarının ecnebi topraklarda ecnebi sanat arkadaşları arasında mevki yapmalarına ehemmiyet vereceğiz. İnhisarın bu esasları da nazara almak üzere satış politikasını plânlılaşım kararımızdır. Tütün limited şirketi faaliyetine bu politikaya mütenazır bir İstikamet ve vüs'at vereceğiz.

İspirtolu meşrubat İnhisarının bilhassa şarab İhracatını, tuz İnhisarının haricî tuz satışlarını artıracak bütün tedbirleri almak

Arada yarım saat süren bir celse ta'tili hariç, tam 2 saat devam eden hükümet beyannamesinin okunması, yer yer süreklili ve giddetli alkışlarla, bravo sesleriyle mazhar olarak saat 16.30 da tamamlandı. Yazı makinesi kağıdında 61 sayfa, Anadolu ajansı bülteninde 25 sayfa tutan beyanname her yurdında hükümet makinesinin bundan sonra katedeceği mesafeleri en küçük teferrüatına kadar izah eden bir çalışma plânı, Atatürk'ün 1 ikinciteğrinde irad ettiği ta'rihi nutkunda işaret ettiği yüksek direktiflerini esas tahakkuk ettirileceğini anlatan bir taktik plânı olmuştur.

Gazetecilik teknoloji zaman ve mekân mefhumları ile mukayyed olmasaydı ve böyle bir çerçevede daralmış bulunmasaydı gönül isterdi ki bir hamlede ve aynı günde bu beyannamenin tahliine sayfalar tahsis ederek her satırı hakkında sütunlar yazılabilsin.

Doğru sebeplerini, Türkün kurtuluş tarihinde olduğu kadar bugünkü yükseliş ve ilerleyiş tarihinde bulabileceğimiz aziz Partimizin realist ve dinamik programı ancak Türkiye'nin Büyük Şefi ve Partinin ebedî reisi Atatürk'ün yüksek işaretleriyle Celâl Bayarın iradeli elinde memleket İhtiyaçlarını bağrımda toplanan ve bu İhtiyaçları karşılayacak tedbirleri gösteren bu derece parlak bir hükümet programı halinde tekemmül edebilirdi.

Beyannamenin başında reisi bu lunduğu ana fikirlerini kısa, fakat kısa olduğu kadar manalı cümlelerle ifade eden Celâl Bayarın inan dolu sesi, tarihe malolan bir çok kararla - rın mabedi, Millet Meclisinin kubbesinde milletin takdirini haykıran, alkışlara karışarak ve akisler yaratarak çınliyordu:

«Emniyet ve kültür her iyi, her devamlı şeyin ana temelidir.»

Beyannamenin büyük kalkınma savaşı zaferle tetviç için hususî idarelerle belediyelere verilecek yeni vazifeleri anlatan kısmının Türkiye'nin en güzel şehri, hattâ dünyanın en müstesna şehri İstanbul İmarî işinin devlet işleri arasında alınması haklı ve derin bir sevinç uyandırmıştır.

Geniş ve etraflı bir nüfus politikasını programlaştırmak hususunda beyannamede geçen işaret Bayar hükümetinin ileride hayranlıkla anı-

karındayız.

Prensip itibarile bütün inhisarlar mevzuatında İhraç fiata en rasyonel şekilde temin edilecek olan maliyet fiatına kadar indirilecektir.

Dahilî fiatlara gelince: Rasyonelleştirme mesaimizin inkişafı nisbetinde ve bütçe tabanlarını sarsmamak kaydıta mümkün olan tenzilatın yapılmasında tereddüt edilmeyecektir. Sıhhat ve temizliğe taallük eden İspirto fiatları ile hafif alkollü içkilerde tenzilat mukarrerdır.

Gümrüklere gelince: Memleketin lüzumlu görülen noktalarında bu hizmetin icablarına uygun bina ve tesisatı yapmayı zaruri bir iş görüyoruz.

Bazı hudud mahallerinde gümrük memurları mesken müskülâtı içindedir. Bu İhtiyaçları da tesbit ederek heyetli umumiyetini bir inşa plânına bağlayacağız. Gümrüklerimiz için daha kıyafetli elemanlar yetiştirmek Avrupa gümrüklerinde staj yaptırılmaya devam etmek arzusundayız.

Gümrük muamelelerinde iş sahibleri için olduğu kadar gümrük memurları için de kolaylık, sür'at ve İntizam tedbirleri alınacaktır.

Kültür işlerimiz:

Arkadaşlar,

Parti programımızdaki direktiflere göre, millî kültür sistemimizin inkişafına azami önem vereceğiz.

İk öğretim her bakımdan üzerinde en çok duracağımız ve en çok ehemmiyet vereceğimiz mevzudur.

Aile ocağında sonra millî kültür ile İli temas ilk okulda başlıyor. Genç vatandaş her şeyi benimseyen ve henüz temyiz kabiliyeti tesis etmemiş olan taze zekâsı ile ancak en doğruyu, en iyiyi ve en güzel öğretecek bir müesseseye emanet edilebilir.

İk tahsilde alınan fena İntibaları müteakiben düzeltebilecek alî bir tahsil sistemi henüz İcad edilmemiştir.

[Celâl Bayarın Büyük Millet Meclisinde söylediği nutkun tam metninin geri kalan kısmını okuyucularımıza yazıyoruz. Öziir dileriz.]

Programın akisleri

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

Arada yarım saat süren bir celse ta'tili hariç, tam 2 saat devam eden hükümet beyannamesinin okunması, yer yer süreklili ve giddetli alkışlarla, bravo sesleriyle mazhar olarak saat 16.30 da tamamlandı. Yazı makinesi kağıdında 61 sayfa, Anadolu ajansı bülteninde 25 sayfa tutan beyanname her yurdında hükümet makinesinin bundan sonra katedeceği mesafeleri en küçük teferrüatına kadar izah eden bir çalışma plânı, Atatürk'ün 1 ikinciteğrinde irad ettiği ta'rihi nutkunda işaret ettiği yüksek direktiflerini esas tahakkuk ettirileceğini anlatan bir taktik plânı olmuştur.

Gazetecilik teknoloji zaman ve mekân mefhumları ile mukayyed olmasaydı ve böyle bir çerçevede daralmış bulunmasaydı gönül isterdi ki bir hamlede ve aynı günde bu beyannamenin tahliine sayfalar tahsis ederek her satırı hakkında sütunlar yazılabilsin.

Doğru sebeplerini, Türkün kurtuluş tarihinde olduğu kadar bugünkü yükseliş ve ilerleyiş tarihinde bulabileceğimiz aziz Partimizin realist ve dinamik programı ancak Türkiye'nin Büyük Şefi ve Partinin ebedî reisi Atatürk'ün yüksek işaretleriyle Celâl Bayarın iradeli elinde memleket İhtiyaçlarını bağrımda toplanan ve bu İhtiyaçları karşılayacak tedbirleri gösteren bu derece parlak bir hükümet programı halinde tekemmül edebilirdi.

Beyannamenin başında reisi bu lunduğu ana fikirlerini kısa, fakat kısa olduğu kadar manalı cümlelerle ifade eden Celâl Bayarın inan dolu sesi, tarihe malolan bir çok kararla - rın mabedi, Millet Meclisinin kubbesinde milletin takdirini haykıran, alkışlara karışarak ve akisler yaratarak çınliyordu:

«Emniyet ve kültür her iyi, her devamlı şeyin ana temelidir.»

Beyannamenin büyük kalkınma savaşı zaferle tetviç için hususî idarelerle belediyelere verilecek yeni vazifeleri anlatan kısmının Türkiye'nin en güzel şehri, hattâ dünyanın en müstesna şehri İstanbul İmarî işinin devlet işleri arasında alınması haklı ve derin bir sevinç uyandırmıştır.

Geniş ve etraflı bir nüfus politikasını programlaştırmak hususunda beyannamede geçen işaret Bayar hükümetinin ileride hayranlıkla anı-

karındayız.

Prensip itibarile bütün inhisarlar mevzuatında İhraç fiata en rasyonel şekilde temin edilecek olan maliyet fiatına kadar indirilecektir.

Dahilî fiatlara gelince: Rasyonelleştirme mesaimizin inkişafı nisbetinde ve bütçe tabanlarını sarsmamak kaydıta mümkün olan tenzilatın yapılmasında tereddüt edilmeyecektir. Sıhhat ve temizliğe taallük eden İspirto fiatları ile hafif alkollü içkilerde tenzilat mukarrerdır.

Gümrüklere gelince: Memleketin lüzumlu görülen noktalarında bu hizmetin icablarına uygun bina ve tesisatı yapmayı zaruri bir iş görüyoruz.

Bazı hudud mahallerinde gümrük memurları mesken müskülâtı içindedir. Bu İhtiyaçları da tesbit ederek heyetli umumiyetini bir inşa plânına bağlayacağız. Gümrüklerimiz için daha kıyafetli elemanlar yetiştirmek Avrupa gümrüklerinde staj yaptırılmaya devam etmek arzusundayız.

Gümrük muamelelerinde iş sahibleri için olduğu kadar gümrük memurları için de kolaylık, sür'at ve İntizam tedbirleri alınacaktır.

Kültür işlerimiz:

Arkadaşlar,

Parti programımızdaki direktiflere göre, millî kültür sistemimizin inkişafına azami önem vereceğiz.

İk öğretim her bakımdan üzerinde en çok duracağımız ve en çok ehemmiyet vereceğimiz mevzudur.

Aile ocağında sonra millî kültür ile İli temas ilk okulda başlıyor. Genç vatandaş her şeyi benimseyen ve henüz temyiz kabiliyeti tesis etmemiş olan taze zekâsı ile ancak en doğruyu, en iyiyi ve en güzel öğretecek bir müesseseye emanet edilebilir.

İk tahsilde alınan fena İntibaları müteakiben düzeltebilecek alî bir tahsil sistemi henüz İcad edilmemiştir.

Arada yarım saat süren bir celse ta'tili hariç, tam 2 saat devam eden hükümet beyannamesinin okunması, yer yer süreklili ve giddetli alkışlarla, bravo sesleriyle mazhar olarak saat 16.30 da tamamlandı. Yazı makinesi kağıdında 61 sayfa, Anadolu ajansı bülteninde 25 sayfa tutan beyanname her yurdında hükümet makinesinin bundan sonra katedeceği mesafeleri en küçük teferrüatına kadar izah eden bir çalışma plânı, Atatürk'ün 1 ikinciteğrinde irad ettiği ta'rihi nutkunda işaret ettiği yüksek direktiflerini esas tahakkuk ettirileceğini anlatan bir taktik plânı olmuştur.

Gazetecilik teknoloji zaman ve mekân mefhumları ile mukayyed olmasaydı ve böyle bir çerçevede daralmış bulunmasaydı gönül isterdi ki bir hamlede ve aynı günde bu beyannamenin tahliine sayfalar tahsis ederek her satırı hakkında sütunlar yazılabilsin.

Doğru sebeplerini, Türkün kurtuluş tarihinde olduğu kadar bugünkü yükseliş ve ilerleyiş tarihinde bulabileceğimiz aziz Partimizin realist ve dinamik programı ancak Türkiye'nin Büyük Şefi ve Partinin ebedî reisi Atatürk'ün yüksek işaretleriyle Celâl Bayarın iradeli elinde memleket İhtiyaçlarını bağrımda toplanan ve bu İhtiyaçları karşılayacak tedbirleri gösteren bu derece parlak bir hükümet programı halinde tekemmül edebilirdi.

Beyannamenin başında reisi bu lunduğu ana fikirlerini kısa, fakat kısa olduğu kadar manalı cümlelerle ifade eden Celâl Bayarın inan dolu sesi, tarihe malolan bir çok kararla - rın mabedi, Millet Meclisinin kubbesinde milletin takdirini haykı

Meclis yeni Başvekile ittifakla itimat reyini verdi

(Baştarafı 1 inci sayfada)

İsmet İnönü'den sonra başvekil olmak hem bir eseri talihdir, hem de tehlikelidir. Eseri talihdir, diyorum; çünkü müşkülleri bertaraf edilmiş, sükun ve emniyet içinde terakki yoluna girmiş bir memleketin işinin başına geliniyor demektir. Elbette bu büyük bir eseri talihdir. Tehlikelidir, diyorum; çünkü millet İsmet İnönü'nün 12 senelik başvekilat tarihinde yekdiğerini müteakib büyük muvaffakiyetler ve başarılarla mübeşşir olmağa alışmış bulunuyor.

Yeni başvekil hiç olmazsa, icraatında aynı hizada devam edecek başarılar ve icraat göstermek mecburiyetindedirler. Aksi hal, güzel talihi makûsa inkılâb ettirebilir. Celâl Bayar muvaffak olacak mıdır?

Ali Kılıç (Gaziantep) yerinden bağırdı:

— Muhakkak.

Halil Mentüş devamlı:

— Bence evet; çünkü onun şahsiyeti şimdiye kadar iktidar mevkilerinin ve muvaffakiyetlerin gururu içinde boğulmamıştır. O, iş başında müsmir netice alan bir arkadaşdır. O, derhal etrafına bir ihtisâs şebekesi kurar. Ve işlerini ona göre yapar. Uzun zaman bir mali müessesenin başında bulunması sayesinde iş alemiyle yakından alakadar olduğu için tedkiklerini realitelerde tatbik eder. Adım atmak için düşünür, muhakeme eder, tedkik ettirir ve ondan sonra adımını atar.

Ondan dolaydır ki Bayar, İş Bankasından ayrılırken memleketi teknik, modern iş gören büyük bir kredi müessesesi hediye etmiştir. İktisad Vekâleinden ortada metodik işliyen bir devlet iktisad teşkilâtı bırakarak ayrıldı. Onun yanında feyyaz bir ilham kaynağı vardır. O da, Büyük Şefin muhabbet ve teveccühüdür. Atatürk, müşkülleri yenen, meçhulleri aydınlatan müstesna ve feyyaz bir ışık ve kudretlidir. Bayar onun içindir ki bir gün başvekilikten ayrılırken büyük başarılarla ve büyük tarihini zenginleştirmiş bir başvekil olarak ayrılacaktır.

Halil Mentüş bundan sonra Celâl Bayardan beklediği başarıları izaha geçerek:

— Beş, altı sene zarfında memleketin büyük ana yollarını, ana şimendiferlerini ikmal etmesini, limanları kurmasını, suları tanzim ederek etrafa nimet yaymasını, madenlerin cihazlandırılmasını bekliyorum. Belki bu işlere, dört, beş yüz milyon lazım. Fakat, devletin itibarı, mali kudreti ile bu iş başarılabilir, dedi.

Bu arzularını geniş tarzda izah ettikten sonra ilâve etti:

— Bütün memleketi taarruzdan maşun bir hale getirmek için acele etmek zarureti karşısında olduğumuz kanaatindeyim. Çünkü ihtimaller karanlıklarla dolu, istikbal endişelerle mahmuldür.

Bundan sonra Hakkı Kılıç (Kocaeli) söz alarak şöyle dedi:

— Cumhuriyetin ilânındanberi idare ve icra mekanizmamızda ilk defa olarak büyük bir değişiklik oluyor. Başvekil değişmiş bulunuyor. Kimin olduğunu hatırlıyamadığımız bir vecize, İslâm hakkında şöyle diyor:

«Muhammed düşündü; Ebubekir söyledi; Ömer yaptı». Fakat bizim istiklâl ve hürriyetimizi yaratan, insanlık, bilgi ve medeniyet âleminde bize yepyeni parlak ufuklar açan, bizi bütün dünyaya saygı ile tanıtan Ulu Şef Atatürk ise düşündü.

söyledi, yaptı ve yaptırdı, diyerek Bayarın yüksek vasıflarına işaret etti, «onun şahsı ve programı kendisine itimat edilmek için en kuvvetli bir sened, bir beerrattır» sözlerini söyledi.

Hakkı Kılıç kürsüden inerken şunları ilâve etti:

— Yeni başvekilimize vazifesinde candan muvaffakiyetler dilerken şu müttiller işini de halletmelerini rica ederim.

Bunu müteakib Berç Türker (Afyon) söz aldı:

— Teceddüd, müterakki milletlerin kaidelerindedir. Devlet işlerinde şahıslar büyük vazifeler görmüşlerdir. Fakat ebedî olmamışlardır. Çünkü dünya işleri, memleket işleri mütemadi tecdid kaidelerine bağlıdır. Evvelâ sabık başvekilimizden bahsetmek isterim. İsmet İnönü aledâde başvekiller arasında saymıyorum. O, millî mücadele senbollerinden biridir. Bazı memleketler vatanına hârikulâde hizmetler ifa etmiş devletlere nakdi mükâfât ve yahud maddî ve manevî menfaatler temin edici rütbelere verirler. Nasıl ki geçenlerde İngilterede on sene başvekillik eden Baldwinin rütbesini yükselterek Lord yaptılar. Bizlerde nişan ve rütbe usulü ilga edilmiştir. Ancak fevkalâde istisnâi ahvalde nakdi mükâfât tevcihi için hiç bir mâni yoktur zannediyorum.

Berç Türker, sözlerini bitirmeden, Celâl Bayarın bugüne kadar başardığı yüksek hizmetleri sayarak, yeni vazifesinde başarılar temenni etmiştir.

Daha sonra Fazıl Ahmed Aykaç (Elâziz) kürsüye gelerek dedi ki:

— Atatürk, bir kaç gün evvel bize Torres silsileleri gibi yalnız ifade ve geniş belâgatle üzerinde durulacak noktaları gösterdiler. Ve bir hakikati isbat ettiler ki modern, inkılâbî denilen adam ö-nüne her geleni yikan, deviren bir yıkıcı değildir. Bilâkis yüksek, şerefli, ışıklı geleceği korumak vazifesini deruhde etmiş bulunan bir siyasî mimardır. Ve bir iç-timaî mühendistir.

Bayarın, bu mefhumu fevkalâde ehemmiyetle kavramış bir arkadaşın dirayetli sözlerini dinledikten sonra kendimi bah-tiyar buluyorum.

İtimat reyini aldıktan sonra Başvekil Celâl Bayar alkışlar arasında tekrar kürsüye gelerek şunları söylemiştir:

«Arkadaşlar, evvelâ programım hakkında lütüfkâr sözler söyleyen hatib arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Büyük milletimizin sayın vekillerinin itimatına gelince buna karşı şükranımızı ancak minnet kelimesiyle ifade edebilirim. Bu minnet borcumuzu ödemek için tasavvur ettiğimiz tek çare, tek yol vardır. O da: Milletimiz ve memleketimiz için çalışma ve bu çalışmada sizin idealinizi temsil etmektir. Bunu söz veriyorum. Bütün vüs'atimizle çalışacağız. (Allah muvaffakiyet versin sesleri, alkışlar).

Bundan sonra çarşamba günü saat 15 de toplanmak üzere içtimaî nihayet verilmiştir.

Tramvaydan düşen mühendis vatmanı dövdü

Elektrik şirketi mühendislerinden Filorî Harbiye tramvay durağında 519 numaralı vatman Hayrullahın idare ettiği tramvay arabasına binmek isterken yere düşerek yüzünden yaralanmış ve sonra yerden kalkıp vatman Hayrullahı dövmüştür. İkisi de birbirlerinden davad olduklarından vatman da, mühendis te müddeumumillîğe verilmişlerdir.

Beyoğlu Vakıflar Direktörlüğü İlanları

Kiralık Apartman dairesi

Taksim Ayaspaşa: Acıçeşme sokak 18/20 No. 11 apartmanın 3. ncü dairesi. Yukarıda yazılı apartman dairesi 31/5/938 günü sonuna kadar kiraya vermek üzere açık arttırmaya konulmuştur. İsteklilerin 16 - İkinciteşrin - 937 salı günü saat 14,30 da Beyoğlu Vakıflar Müdürlüğü Akarat kalemine gelmeleri. (7496)

İstanbul Belediyesi İlanları

Vesaiti nakliye resminden olan borcundan dolayı haciz altına alınan kireyseller markalı 2380 numaralı taksi otomobili Kadıköyünde Moda caddesinde Dikranın garajında 12/11/937 günü saat 11 de açık arttırma ile satılacağı ilân olunur. (B.) (7589)

Programın Akisleri

(Baştarafı 10 uncu sayfada)

dine gidilecek, fakat bu işlere gösteriş tedbiri olarak birden ve esaslı bir tenzil, asla. Hükümetin basiret ve olgunluk ifade eden bu düşüncesi takdirle karşılanmıştır.

Beyannamede hükümetin devaloasyona neden lüzum görmediği ve göremeyeceği harikulâde değerli bir tarzda izah olunmuştur. Millî kültüre verilecek yeni istikamete Türk ordusuna «yenilmez ordu» vasfını muhafaza ettirmek için sarfedilecek emek ve himmete, ileri idare tekniğini kurmak için hâkim olan zihniyete kudretli ve vazih bir ifade ile programı yer verilmiştir.

Celâl Bayar:

«Milletimiz ve memleketimiz için çalışma. Bu çalışmada Büyük Millet Meclisinin idealini temsil ederek çalışma» sözünü vererek üçüncü defa kürsüden ayrılırken kulaklarda hâlâ biraz evvel aynı yerden yükselen bir sesin:

— Celâl Bayar muvaffak olacak mı? Ve salonun ortasından çok derinden yükselen gür bir sesin verdiği:

— Muhakkak!

Cevabının akisleri devam ediyordu.

Mec. Sad.

Belediye ile evkaf Arasında yeni Bir ihtilâf çıktı

Evkaf tarafından idare edilen suların bazıları on senedenberi belediyeye geçmiş bulunmaktadırlar. Vakıflar idaresi, kırkçeşm suyunun camilerden kesileceğine dair belediyenin vermiş olduğu karara itiraz etmiş, eğer kırkçeşme suları kesilirse yerine getirilecek su için harcanacak paranın belediye tarafından ödenmesi iktiza edeceğini ileri sürmüştür.

Halbuki belediye bu fikirde değildir. Vâkıâ on sene evvel sular belediyeye geçmişse de bunların tamiri ve sairesi esnasında sarfedilecek parayı temine medar olan akarın belediye devrine dair ihtilâf henüz halledilmiş olmadığından belediye devredilmemiştir. Bu sebebdan on sene zarfında belediye sulara 480 bin lira sarfetmiştir.

Kırkçeşme suları cami şadırvanlarından kesilince yerine yapılacak su tesisatının yolunu vakıflar idaresi ödemeğe mecbur tutulacaktır.

Âbidelerimizin Muhafazasına dair Bir talimatname

Belediye, millî âbidelerimizin muhafazasına dair bir talimatname hazırlamıştır. Bu talimatnameye göre, millî âbidelerimizden sayılan camilerin avlularında, ve camilerin yakınında sabit ve seyyar satıcılık yapmak yasaktır. Çeşmelerin ve sebillerin etrafını kirletmek, bozmak, öteberi atmak, umumî havuzlarda yıkanmak, hayvan yıkamak ve sulamak memnurdur.

Şehrin eski ve yeni âbideleri ile heykellerini kirletmek, çizmek ve bozmak, etrafındaki parmaklıklara oturmak menedilmiştir. Bu şekilde hareket edenler ceza göreceklidir.

Karasulular doktor istiyorlar

Karasudan yazılıyor: Karadeniz kıyısında ve Sakarya nehri mansabında bir kaza olan 2000 nüfuslu Karasuda, ne bir dispanser, ne bir eczane, ne de tek doktor vardır. Hastalar, Adapazarı, Kandıra, Hendek, ve Akçekoca gibi 12-15 saatlik kazalara gitmek mecburiyetinde kalmakta. Bazıları 'da yollarda ölmektedir. Kazamıza, şimdilik, bir doktor olsun gönderilirse, bu acıklı vaziyet belki bir parça hafiflemiş olur.

Bir çocuk cesedi bulundu

Ortaköyde Mahmutpaşa yokuşunda boş bir arsada yeni doğmuş ölü bir erkek çocuk cesedi bulunmuştur. Cesed morga kalıdırılmış, müddeumumillik tahkikata başlamıştır.

Bir adamı tramvay çiğnedi

Ortaköyde Tanaşın fırınında çalışan Rizeli Harun, Beşiktaşta tramvaydan atlanmış, düşmüş, ayağı arka arabanın altına girerek sol ayağından ağır surette yaralanmış, hastaneye kaldırılmıştır.



RADYO

Bugünkü program

9 - İkinciteşrin - 937 - Salı
İSTANBUL

Öğle neşriyatı:

12.30: Plâkla Türk musikisi. 12.50: Havadis. 13.05: Muhtelif plâk neşriyatı.

Akşam neşriyatı:

18.30: Plâkla dans musikisi. 19: Çocuklara masal: Nezâhe Nine tarafından, 19.30: Konferans: Beyoğlu Halkevi namına: Devletçilik, Ahmed Hamdi Başar. 20: Klâsik Türk musikisi: Nuri Halil ve arkadaşları tarafından. 20.30: Ömer Rıza tarafından arabesce söylev. 20.45: Vedia Rıza ve arkadaşları tarafından Türk musikisi ve halk şarkıları, (Saat Ayarı). 21.15: Orkestra: 22.15: Ajans ve borsa haberleri. 22.30: Plâkla sololar, opera ve operet parçaları.

Kadın gözile Avrupa

(Baş tarafı 7 inci sayfada)

— Memurlarımdan hemen hepsi bütün filimleri görürler ve hattâ bir çok ahbabları da sinemaya beraber götürürler. Onların ekseriyetinin verdiği karar bizzat makbul olur. Maamafih çok dedikodu mucib olan filmlere bizzat kendim gider görür ve fikrimi serbestce yazırım.

— Tenkidleriniz kimseyi gücendirir mi?

— Bazan gücendirir. Fakat biz hakikati yazmağa mecburuz. Gazetemiz artistlerin değil halkın gazetesidir ve halk aldatılmaktan hiç hoşlanmaz.

Mösyö Jean Pagèsle hasbihâl eder gibî tatlı tatlı konuşuyorduk. Birkaç defa kalkmak istediğim halde bırakmadı. Nihayet son bir kararla veda etmek için elimi uzattığım vakit:

— Görüştüğümüze memnun oldum fakat bir hizmet etmek istiyordum; bir şey arzu ediyordum musunuz? diye sordu.

Bu fırsatı kaçırmadım:

— Kabil olsa bir kaç artistle görüşmek ve bir film stüdyosunu ziyaret etmek isterdim.

— Hay hay... Fakat mevsim yaz; artistlerin hemen hepsi köylerde şimdi. Maamafih Pariste olan varsa size haber vereceğime söz veriyorum. Stüdyoya gelinece, ne zaman isterseniz size bir kart verebilirim.

Beni büyük bir nezakete kabul eden bu Türk dostu gazeteciye teşekkür ederek ayrıldım.

M. Berkand

Perde düşmanı

(Baştarafı 2 inci sayfada)

Susmuştu. Yüzüne baktım, yüzüme baktı:

— Nasıl, dedi, onlar içtimaî seviyemizin yükselmemesi için ellerinden gelen her şeyi yapıyorlar demekte haklı mıyım?

— Haksızsınız!

Diyemedim. Ve şimdi de düşünüyorum. Benim de, aklım yatıyor; her halde pek haksız değil!

İsmet Hulusi

Sultanahmet Birinci Sulh Hukuk Hâkimliğinden:

Tophanede Kumbaracı Kapıkolluk sokağında 17 sayılı apartmanın 2 sayılı dairesinde iken işi di ikametgâhi belli olmayan Vecihi'ye:

Davacı Cemile'nin kira bedelinden alacağı olan 80 liranın faiz, masarifi muhakeme tahsil talebille mahkemenin 37-819 sayılı dosyasıyla aleyhine açtığı alacak davasından dolayı yukarıdaki adresinize gönderilen dava istidası ikametgâhınızı terkettiğiniz ve şimdiki oturduğunuz yerin belli olmadığı mübaşir tarafından verilen meşruhattan anlaşılması ve ikametgâhınızın tahkiki için polise yazılan yazıya gelen cevapta da keyfî teyid edilmesi üzerine icra kılınan duruşmada müddeiyenin talebi.e 2 gün müddetle ilânen tebligat icrasına karar verilmiş olduğundan mu kemenizin icrası için tayin olunan 24-11-937 tarihine rastlayan Çarşamba gün saat 10 da Divanyolunda Sultanahmet Birinci Sulh Hukuk Mahkemesinde bizzat veya tarafınızdan tasdi ve kâletname ile bir vekil gö dermek suretile bulunmadığınız takdirde müddeinin talebille muhakemenin ayabınızda icra kılınacağı tebligatına kâim olmak üzere ilân olunur. (1614)



SPOR



Son güreş müsabakası danışıklı mı idi?

Ufak bir tetkik, bazı gazetelerin bu yoldaki iddialarının doğru olmadığını meydana çıkarmaya kâfidir

İki hafta evvel Mülâyimle yaptığı güreşi yirmi altı dakikada yenilmek suretile kaybeden ve iki gün evvel intikam maçı vesilesile tekrar karşılaştığı Mülâyimi kırk beş dakikada mağlûp eden meşhur Hind pehlivani Fazzal Muhammed bu akşam İngiltereye hareket edecektir.

Profesyonel serbest güreşlerin danışıklı bir şekilde cereyan ettiği memleketlerin başında gelen Amerikada yapılan bu nevi müsabakalar, cihanın her tarafına bu işle alakadar organizatörler vasıtasile sokulduğu için bu mevsim İstanbulda yapılan seri halindeki müsabakalarda, bu koku bizde de sezildi.

Pehlivani dinliyecek olursanız yemin üzerine yemin ederek, namus ve şereften bahseder. Organizatör; danışıklı dövüşü tertib ve ihzar edecek olsak kimsenin ruhu bile duymaz ve işi heyecanla seyredersiniz der, bunu kuvvet ve salâhiyetle söyler.

Hakem; dürüstlükten dem vurur, bilgi ve şerefini hiç bir yolsuzluğa feda etmeyeceğini ilân eder.

Şu üç hakikat karşısında işin iç yüzünü anlayabilmek güçleştikçe güçleşir. Neticede içinden çıkılmaz bir hal alır.

Son yapılan Hindli ile Mülâyim güreşinin gürlütlü neticesi üzerine yaptığım araştırmalar neticesinde meseleyi şöyle tahlil etmek lâzımdır.

Hindli «müsabakayı kazandım, gidiyorum» dedi.

Mülâyim: Bu müsabakada ben daldım, Hindli bastırdı. Bu hareketler bana nefes aldırılmayacak kadar birbirini takip etti. Hiç bir güreşte bu kadar sıkıntı çektiğimi bilmiyorum. Kendimde bir kesiklik, Hindliye karşı dayanılmaz bir hal hissettim. Gazetelerin yazdığı gibi bu müsabaka bir dalavere güreşi değildi. Ömrümde hiç bir yerde danışıklı güreş yapmış değilim. Amerikada tamamilen yabancı bir yerde yaptığım müsabakalarda bile ben kendi şerefimle hiç kimsenin oynamasına müsaade etmedim.

Sporda yenmeği ve yenilmeği kabul ederim. Hindli son güreşte bana çok hakim ve benden çok fazla idi. Yalnız hakem üç saniye beklemeden beni mağlûp saydı, dedi. Organizatörlere baş vurudum. Onlar herkesten fazla bu işe üzülüyorlardı.

Bazı gazetelerin dedikleri gibi ikinci defa tertib ettiğimiz Hindli, Mülâyim maçı bir Tekirdağlı Hüseyin ile Hindli

müsabakasını hazırlamak kasdile yapılmış değildir.

Bizim Hindli ile iki güreş konturatomuz vardı. Tekirdağlı güreş yapmadığı için bu intikam maçı mecburen tertip ettik. Mülâyimin mağlûbiyeti biten bu güreşten sonra Hindli bugün İstanbuldan ayrılacaktır.

Görülüyor ki Hindli ile Tekirdağlı Hüseyin güreşi mevzuubahs bile değildir. Kaldı ki Hindlinin gider ayak Mülâyimi mağlûp etmiş olması Hindliye karşı ilk müsabakada güzel bir galibiyet kazanan Mülâyim için de ağır bir mağlûbiyet olmuştur.

Yukarıki tafsilâttan anlaşılacağı üzere son müsabakanın pehlivanlar, organizatör ve hakem tarafından yapılan bir anlaşma neticesinde bu şekilde bittiğini kabul etmek bir parça güçtür.

Bu güreşin hakemi bermutad Cemal olacaktı. Jüri heyeti arasında oturan Sami Karaye! Hindli, Mülâyim maçıdan evvel yapılan güreşi idare etmişti.

O sırada masanın üzerine bıraktığı paltoyu sırtına aldım. Ve bu hakemliği de ısrarla Sami Karayele kabul ettirmeğe çalıştım. Büyük bir samimiyetle içini çeken Sami Karaye! «Besim benim başımı derde sokacaksın, Mülâyim her zaman müşkülât çıkaracaktır» diye işi üzerinden atmak istedi. O söyledi, gene ısrar ettim, nihayet müsabakayı idareyi kabul etti.

Güreşten evvel cereyan eden şu hale göre hakem ne organizatörlerle anlaşmış ve ne de pehlivanların danışıklı güreşeceklerini evvelden öğrenmiştir.

Her sporunun olduğu gibi fena bir gününde olan Mülâyimin durgunluğu ortada böyle bir hava yapmıştır.

Mağlûbiyeti ilân edilen Mülâyimin güreşten sonra neticeye itirazı, hele hakemi tahkir derecesine varan sözlerine bakıldıktan sonra bu güreşi danışıklı bir dövüş şeklinde göstermek fazla ileri gidilmiş bir haksızlık olur.

Ömer Besim

Usulsüz defter tutan komisyoncular inzibat meclisine verildiler

Gümrük başmüdürü tarafından yapılan teftişlerde 35 komisyoncunun defterlerini usulsüz tuttukları tesbit edilmiştir. Bu komisyonculara aid tahkikat evrakı dün başmüdürlük tarafından inzibat komisyonuna verilmiştir.

Fotoğraf tahlilleri

Mücadele kabiliyetini arttırmak lâzımdır



Zonguldak okuyucularımızdan Mustafa da şunları soruyor: — İstikbal ve saadet yolunu açabilir miyim?

Noksan tedbirlerin meydana getirdiği hâdiselerle kuvvetli dilekleri müşküllere karşı

müteessir etmemek, koymak ve mücadele kabiliyetlerini arttırmakla da istikbal ve saadetin makûs ve menfi yollarını kapamak mümkün

Ciddiyet ve irade sahibi bir genç

Ankara okuyucularımızdan Kemal Yanmaz soruyor: — Muvaffak olacac mıyım?

Muvafakiyet; zaman ve muhit tesirlerini göz önünde bulundurma kolaylaşır. Ciddiyet ve iradeye sahip olan, bu kolaylığı kuvvetlendirmiş olur.



Çetin ve mütehammil bir küçük

Samsun okuyucularımızdan A. Hikmetin suali de aynı: — Muvaffak olacak mıyım?

Çetin olmak, müşküllere tahammül göstermek muvaffakiyetsizlik karşısında yılmamağa ve dileği oldurmağa delâlet eder ki, başlı başına muvaffakiyet doğurabilir.



Resimli fıkrâ müsabakamız

Resim : 39



Fıkra : 39

“ Ben de onun için yapıyorum yal ”

Bekri Mustafanın bir âdeti varmış. Kendi içmeye giderken başkalarını da beraber götürürmüş. Bir gün ona:

— Sen ne yapıyorsun, diye çıkışmışlar.

Bütün bu adamları yarın ahrette senin peşine takip Sırat köprüsünü geçirecekler.

— Ben de onun için götürüyorum ya, demiş, birinden birinin belki köprüde ayağı kaymaz, ona tutunur, cennete giderim.

Emlâk ve Eytam Bankası ilânları

Bankanın Hesab No.	Yeri	Nev'i	İcra Dosya No.
İkraz 726	Kabataş Fatma Hatun mahallesi Gümtüşsuyu caddesi eski 19 yeni 1-23 No. 1	Bahçeli ev	934 - 2254

Bankamıza ipotekli olup İstanbul dördüncü icra dairesince yukarıda numarası yazılı dosya ile 2.12.937 tarihine müsadif Perşembe günü açık arttırma ile satılacak olan gayrimenkulü satın alanlar arzu ederlerse Banka bu gayrimenkul mevzuatı dahilinde kendilerine para ikraz edebilir.

Inhisarlar U. Müdürlüğünden:

	Muhammen bedeli	Eksiltme saati
195 takım elbise, Ceket, Yelek, Pantolon, kasket	3095 lira	14
51 adet palto	561 »	15
217 çift fotin	1085 »	16

1 — Şartname ve nümuneleri muvabince miktar ve muhammen bedelleri yukarıda yazılı melbusat ve fotin eksiltme ile satın alınacaktır.

2 — Eksiltme 24/XI/937 tarihine rastlayan Çarşamba günü her birerlerinin hisselerinde yazılı saatlerde Kabataşta Levazım ve Mübayaat Şubesindeki Alın Komisyonunda yapılacaktır.

3 — İsteklilerin eksiltme için tayin olunan gün ve saatte % 7,5 güvenme paraları birlikte adı geçen komisyona gelmeleri ilân olunur. «7564»

• Son Posta • nın edebî romanı

— 25 —



SULARA GİDEN KÖPRÜ

Maamafih, bir yandan koltuklamakla beraber, Tayfurun oyunun sonundaki bu cesaretine kendisi de şaşırmıştı. Öte tarafta, Rus tipindeki bayan, likör kadehini etajere bırakırken gülmekten kırılıyordu.

Tayfura gelince, kendisini, içinden, Rus tipindeki bayana şimdi yalnız hayran değil, aynı zamanda minnettar hissediyordu. İşte onun bir göz işareti ile ziyarının yarısını bir elde çıkarıyordu. Hele bir el daha.. giderayak öbür yarısını da.. Hah işte.. müthiş bir kâğıd tutmuştu! Şimdi dediği oluyordu!

Fakat böyle düşünen Tayfurun ümidi bir anda boşa çıktı. Çünkü Papazyanın yeni dağılan kâğıdla beraber çektiği bir reste, zavallı Tayfur, deminki pottan maada önündeki bütün parayı kaptırmıştı. Aksi gibi bu defa Tayfurun elinde kare vardı, hem de damdan... Fakat ne çare ki Papazyanın karesi asdandı!

Öteki masa, ilk seansı bitirmiş, ikinciye kâğıd çekiyordu. Anlaşılan, parası tükenenler, ihtimal yalnız fiş aıup itibara borca oynayacaklardı. Zaharyad'ı bunu da kabul ediyordu. Çünkü «Fasulyeyi de para diye alırım» diyen o-

yuncuların katmerli ustalarındandı. Evvelce aldığını geri vermeyecek oluktan sonra alacaklı olmaktan ne zıyan görecekti? Yalnız ganyot parası suya düşecekti. Onu da Bayan Neriman düşünsündü!

Adnan, şimdi, burada ne aradığını, hâlâ ne diye çıkıp gitmediğini düşünüyordu. Burası ufak mikyasta bir batakane ve Neriman bu batakhanenin, saf adamları yolan habis bir ruhu değil mi idi? Hiç şüphesiz meşhur patronun mağazasından yarın yeni kuşmaşlar alabilmek için masalara çok para çıkması ve ganyotun da o nisbette fazlaca ayrılması lâzımdı. Bu işi de Papasyanla Zaharyadisten daha iyi kim becerebilirdi? Demek ki Neriman, dostlarını yoldürürken pek öyle ince eleyip sık dokumuyordu.

Bu son düşünce, bu son ihtimal, Adnanı büsbütün Nerimandan iğrendirdi. Bu kadını nasıl sevmişti? Şu iki masadaki ganyot parasının alınmış terile bir ayda güçlükle kazanabilen ne namuslu adamlar, ne fakir aile babası Necmiler vardı!

İhtimal bu düşünceyle daha uzun müddet dalgınlık gidecekti. Birden, etrafındaki sesler ve hareketlerden silki-

nip kendine geldi. İşte şimdi de, bayanlardan birinin gramofona koyduğu bir dans plâğı ile başka bir âlem başlamıştı!

Ne tablo! Poker oynayanların sözleri ve gülünç jestlerle itirazlarına rağmen çiftler salonda dönüyor, gürlütülü bir fokstrotun hakkını vermeğe çalışıyorlardı. Muhakkak ki aşağı kattaki apartımanda oturanlar, uykuda iseler, zellele oluyor diye çoktan yataklarından fırlamışlardı.

Bu dansın bir hususiyeti de, damlarla kavalyeler arasında pek uygunluk olmayışı idi. Meselâ bahriyeli Nizam, hissesine düşen şifman bir bayanı sürüklerken pufluyor, yıkılacak gibi oluyor, karısı Ayten de, salondaki davetliler içinde demindenberi «Monşer» diye konuşan, inadına zayıf mi zayıf, yüzü çilli ve mısır püsküllü saçlarının ortası şimdiden açılmış biraderlerden birinin göğsünde yeşil robuyla acıip bir kelebek gibi titriyordu.

Bir lâhza sonra, Adnan da dans edenlerin arasında idi. Rus tipindeki madam, Tayfuru kumar masasında kendi mukadderatına bırakmış, Adnana sokulmuş, ona teslim olmuştu. Neriman, çok fena danseden Münir Algünün kollarında sarsılırken, her karşılaşmada aşkına dik dik bakıyordu. Çünkü kıskançlık bu soysetenin gıdası olmasa bile gerezi sayılabılırdı.

Adnana gelince, bu pokerli ve danslı hayatın içinde kendisini herkesten güçlüğ buluyordu. Fakat böyle daha iyi idi. Hiç olmazsa ne zamandır içini yiten büyük derdini bir gecelik uyutma-

ğa çalışıyordu. Buna o kadar muhtaçtı ki...

Bir tarafta poker, bir tarafta dans böyle epeyce devam etti. Nihayet, saat gece yarısını geçerken, bir hizmetçi kız telâşla salonun kapısında göründü. Elinde bir telgraf tutuyordu.

Hizmetçi: — Adnan bey, size telgraf var. Dedi.

Birden dansedenler durdular. Neriman hemen gramofonu susturdu. Oyuncular, bir lâhza başlarını kaldırıp kapiya baktılar.

Adnan, salonun kapısında telgrafı açarken, Nerimana:

— İyi ki Nesrine buraya geldiğimi söylemiştim, dedi.

— Merak ediyorum. Aç hele şu telgrafı..

Adnan, telgrafı açıp okur okumaz kaşlarını çatı. Belli ki canı sıkılmıştı.

— Kimden bu telgraf?

— Mahmureden?

— Mahmureden mi?

Nerimanın aşığı, dilber kadına, tabii bir sesle:

— Babası ağırlaşmış da... Yarın erken erken beni çağırıyor. Muhakkak iyi bir doktor götürmeliyim!

Dedi.

Artık salondakilerin merakı dağılmıştı. Oyuncular gene kâğıtlarını ellerine aldılar. Bahriyeli Nizamın kârı: Ayten hemen koşup gramofonu iş-

letti. Salâhattın «Haydi dans!» diye haykırdı.

Nerimana gelince, Adnana bakarak susuyor ve hafifce dudaklarını ısırıyordu.

İKİNCİ KISIM

I

(ADNANIN DEFTERİNDEN)

9 Temmuz 1936 Beylerbeyi gece, sabaha doğru

Dört gündür yalıdayım ve dört gündür bir can çekişinin karşısında kendim de ecel terleri döküyorum. Ölmek korkunç bir şey! fakat baz kendinden geçip sayıklayışlarla, baz gene bu kâbüstan silkinip soluya soluya ve ihtimal morarması yaklaşan tonaklarını yorganlara batıra batıra dünden haykırırlar, uluyuşlarla ölüme geciktirmek o korkunçtan da korktuğum ilk günü İstanbuldan getirdiğim profesör hastanın kurtulamıyacağı kalbin bütün vücud gibi çok zayıf olduğunu müş olduğunu söyledi. Cığerleri ihtikanlı buldu.

Buranın belediye doktoru da aynı fikirde! Her gün geliyor ve duracak bir olan kalbe digalen ve üllkanfre jeksiyonlarla kuvvet vermeğe çalışıyor.

Gündüzleri ne ise ama gece çok na... Her gece nöbetle hastayı bekliyorum. Hacer memedeki çocuğunu bir kıp Üsküdar'dan gelemedi. (Arkası var)

Son Posta'nın tefrikası: 38

Son Postanın tefrikası: 94



Yıldız Sarayında 33 sene
Bir

Haremağasının Hatıraları

Yazan: Ziya Şakir

Bir gün hemşiresinin sarayına giden Abdülhamid, o zaman bir cariye olan Nazikedayı görerek sevmiş ve onunla bir aşk macerasına girişmişti

Bu münakaşayı da gene kısa bir sü-
kût takib etmişti. İşte bu sükûtun son-
ra, Nedim ağa derhal arka cebinden
küçük bir revolver çıkarmış:

— Sus. Bana dil uzatma.. yoksa bu-
nula seni ebediyen sustururum.

Demişti. Ve revolveri, Firuz ağanın
üzerine çevirmişti.

Firuz ağa, yerinden kımlıdamamıştı.
Dudaklarında acı ve muhakirane bir
tebessüm olduğu halde:

— Sen iyi bir adam olsan; efendimi-
zin haremî hümayununda silâhla gez-
mezsin. Ayıb değil mi sana tulumbacı-
lar gibi silâh taşıyorsun?

Diye söylenmişti. Fakat son kelime-
nin son harfini ikmal eder etmez; silâh
patlamış, tam kalbinden vurulan Firuz
ağa kanlar içinde yere serilmişti.

Öteki ağalar, birer feryad koparmış-
lar; birbirini çiğniyerek odadan fırla-
yıp kaçmaya başlamışlardı. Nedim ağa-
ya gelince; o da odadan fırlamıştı. Elin-
de tabanca olduğu halde:

— Efendimiz, nerede? Efendimiz, ne-
rede?

Diye, bağıra bağıra koşmaya başla-
mıştı. Ve, garib bir tesadüf eseri ola-
rak; tam bu sırada; mabeyin dairesin-
den, harem dairesine gelmekte olan
Abdülhamid ile karşılaşmıştı.

Abdülhamid, Nedim ağayı bu vazie-
yette görünce, birdenbire şaşırmıştı.
Derhal revolverini çekerek, Nedim a-
ğaya nişan almış:

— Orada dur. Kımlıdanma, diye ba-
ğırılmıştı.

Nedim ağa; elindeki revolveri, Ab-
dülhamidin ayaklarının altına fırlat-
tıktan sonra, yere kapanmış:

— Efendimiz.. o, beni tahkir etti. Ben
de onu öldürdüm.

Diye bağırarak hıçkır hıçkır ağla-
maya başlamıştı.

Abdülhamid, mühim bir hâdise ce-
reyan ettiğini anlamıştı. Sağ elinde re-
volverini tuttuğu halde, sol eline Ne-
dim ağayı kaldırmıştı. Aralarında, şu
kısa muhavere geçmişti:

— Kimi öldürdün, Nedim?.

— Firuz ağayı. Beni tahkir etti.

— Böyle, koş koş nereye gidiyor-
dun?

— Size geliyordum, efendim. Silâhı-
mı teslim edecektim. Beni, ne isterse-
niz yapın? diyecektim.

Abdülhamid, kısa bir düşünce geçir-
mişti. Gürültüyü duyan tüfekçiler, ha-
rem kapısının önüne birikmişlerdi.
Hepsi de ellerini silâhlarına dayamış-
lar; tetik üzerindelerdi.

Abdülhamid, başını onlara çevirmiş:
— Ağayı alın. Bir yere kapatın.

Fakat kendisine dokunmayınız, de-
mişti.

Abdülhamid, derhal mabeyinci Os-
man beyi çağırmış:

— Ortada, bir cinayet var. Katil,
mevkufur. Zabıta ve adliyeye haber
veriniz. Resmen tahkikat ve muhaka-
me icra edilsin. Katilin cezası da ve-
rilsin, diye, irade etmişti.

Derhal, Beyoğlu mutasarrıflığına
haber gönderilmiş. Polis müfettişi (M.
Bönen) yoldurum sür'atle saraya gel-
mişti. O tahkikata başlar başlamaz, ar-
kasından da adliye nazırı ile müddei-
umumî ve müstantik te yetişmişti.

Abdülhamid, adliye nazırını huzura
celbederek:

— Yarın akşama kadar, bu cinayetin
kanunî muamelesi bitirilecek. Adliye
heyetleri, Malta köşkünde işlerini gör-
sünler, diye, emir vermişti.

O gece, polis tahkikatı bitmişti. Er-
tesi gün de, bidayet ve istinaf mahke-
meleri heyetleri Malta köşkünde top-
lanmışlar, katili, «derecatı mehakim»
den geçirmişler. Bir takım «esbabı mü-
şeddede» göstererek, Nedim ağanın ida-
mına karar vermişlerdi. İkinci üzere,
bu mahkemelerin kararı, temyiz heve-
tine gönderilmişti. Karar, tasdik edil-



Abdülhamid devrinde saray
kadınlarından ikisi

mişti. Fakat Abdülhamid, bununla da
iktifa etmemişti.

— Evraki, bir kere de şeyhülislâm
tetkik etsin. Şer'i kararını versin.

Demişti. Şeyhülislâm kapısına gön-
derilen evrak, yatsı zamanına doğru
saraya iade edilmişti. Evraka merbut
olan fetvada:

«Elcevab: — Kısası lâzım gelir.»
Denilmişti.

Nedim ağa, ertesi sabah, Beşiktaş ka-
rakolunun karşısında, salben idam e-
dilmişti.

Bu hâdise, harem dairesinin sükû-
nunu altüst etmişti. Maiyetindeki bir
adamın silâh taşıdığı farkında ola-
madığı için başmüsaib Tahsin ağa ile,
arkadaşları olduğu halde, Nedim ağa-
nın silâhını haber vermedikleri için
müşahiblerden Hüsameddin, Rasim,
Halil, Şakir, Saffet, Rüstem ağalar, ertesi
gün Plevne ismindeki küçük vapu-
ra bindirilmişler; (Hicaza) gönderile-
rek orada müebbeden ikamete memur
edilmişlerdi.

Abdülhamid, kızlar ağası makamına,
Yaver ağayı getirmişti ve o günden iti-
baren de harem dairesinin inzibatına
bir kat daha ehemmiyet verilmişti.

★

Abdülhamid, kadınları sevmek ve
çok hürmet göstermekle beraber, on-
ları şımartmaktan çok ictinab ederdi.
Validesi, pek genç yaşında, [1269 ta-
rihinde] verenden vefat etmişti. Ga-
ribdir ki, az bir zaman sonra, hemşire-
si Cemile sultan da, aynı felâkete uğ-
rayıvermişti.

Abdülhamid; öksüz kalan oğlu ile kız-
ını, Sultan Aziz'in dördüncü kadını,
(Presto kadın efendi) nin dairesine
vermişti. Bu kadın, bu iki çocuğa kendi
öz evladı gibi şefkat göstermiş; onlara
öksüzlüğü hissettirmemişti.

Hünkâr, o kadar minnettar olduğu
bu kadına, bu parlak ve şerefli ünvanı
vermekle beraber; ona hiçbir zaman
eski valide sultanların imtiyazlarını
bahşetmemişti.

Muhteşem bir daire tahsis etmişti.
Maiyetine, kâfi derecede adamlar ver-
mişti. Fakat, ne sarayın, ve ne de hü-
kûmetin işlerine zerre kadar müdahale
ettirmemişti.

Abdülhamidin ilk zevcesi, (Nazik
eda) kadını. Bu kadın ile, şehzade-
liğinde sevmişlerdi. Nazikeda kadın,
Abdülhamidin hemşiresi Cemile sul-
tana, düğün hediyesi olarak takdim e-
dilmiş bir cariye idi. Bir gün hemşire-
sinin sarayına ziyarete giden Abdül-
hamid, bu tatlı buğday renkli ve çok
sevimli cariyeyi görünce onu son
derecede sevmiş.. Onunla, bir aşk ma-
cerasına girişmişti.

Cemile sultan, çok geçmeden bu ma-
cerayı haber almıştı. Günün birinde,
Nazikedayı giydirip kuşatarak, şehza-

de Abdülhamidin dairesine yollamış-
tı... Abdülhamid, sevgisini görünce
emsalsiz bir sevinç içinde kalmış; ona
derhal muhteşem bir daire hazırlat-
mış.. artık o günden itibaren diğer göz-
delerini ihmal ederek Nazikeda ile ya-
şamaya başlamıştı.

Nazikeda, Abdülhamidin bu muhab-
betine cidden liyakat göstermişti. Ne-
zaketi, terbiyesi, ve bilhassa herkesin
kalbine hulûl edecek derecede sevim-
liliği ile, Abdülhamid sarayının hâki-
mesi oluvermiştir ve bu aşkın mahsulü
olarak ta, (Ulviye sultan) dünyaya
gelmiştir.

Abdülhamid, bu kızını son derecede
sevmişti. Evlâdlarına karşı daima ağır
ve ciddi davranan Abdülhamid, Ulvi-
ye sultanı dizlerinin üzerine bastıra-
rak onunla oynamaktan büyük bir zevk
ve saadet hissedirdi. Fakat onun bu
saadeti uzun sürmemişti.

Bir gün Abdülhamid, ava gitmişti.
Henüz dört yaşlarında bulunan Ulviye
sultan da, annesinin odasında idi. Ka-
dın, piyano çalıyordu. Küçük sultan da,
kendi kendine oynuyordu.

(Arkası var)

İstanbul Borsası kapanış
fiatları 8-11-1937

ÇEKLER

	Açık	Kapanış
Londra	625.00	623.50
New-York	2.8.12	2.8.05
Paris	23.54	23.5925
Milano	15.2240	15.3.87
Brüksel	4.6909	4.72
Atina	87.44	87.65
Cenevre	2.1472	3.625
Sofya	64.	64.154
Amsterdam	1.1472	1.4.49
Prag	22.6.61	22.6.25
Viyana	4.2192	4.229.
Madrid	12.04	12.67
Berlin	1.98.2	1.99.12
Varşova	4.2.96	4.22
Budapeşte	4	4.1
Bükreş	107.36	107.6181
Belgrad	2.4	2.4325
Yokohama	2.486	2.755
Moskova	23.7553	23.6975
Stokholm	3.10	3.11

ESHAM

	Açık	Kapanış
Anadolu 6m. % 60	25.05	25.00
peşin	25.00	25.00
A Şm. % 60 vadeli	0.00	0.00
Bomonti - Nektar	11.15	11.25
Aslan çimento	0.00	0.00
Merkez bankası	1.00	1.00
İş Bankası	6.85	—
Telefon	11.65	—
İtihat ve Değir.	1.15	—
Şark Değirment	7.1	0.00
Terkos	—	—

İSTİKRAZLAR

	Açık	Kapanış
Türk borcu I peşin	15.40	14.975
» » I vade.	15.40	14.975
» » II vade.	14.95	14.95

TAHVİLAT

	Açık	Kapanış
Anadolu I pe.	0.00	0.00
» I vadeli	0.00	0.00
» II pe.	0.00	0.00
» II va.	0.00	0.00
Anadolu mü. peşin	0.00	0.00

PARALAR

	A.İ.	Satış
1 Türk altını	1.81	1082
1 Banknot Os. B.	265.	266.

KEMAL ALTIN İŞLER
Kadın, erkek ve askerî terzi

Dikkat! Bağenilmiyen

elbiselerin bedeli iade edilir.
Karaköy Necati bey Caddesi N. 79



Denizlerin Makyaveli
Kaptan Bum - B

Çeviren: Ahmed Cemalettin S.

**Leopard iki İngiliz kruvazörü ile karşılaşmış
harp ederek düşmanlarını batırmak isterken
kendisi denizin dibini boylamıştı**

Bunun üzerine «Wolf» un zabi-
tan ve efradının ailelerine bir
mektub yazılarak bakılışa göre
«Wolf» un feci bir âkibete uğramış
olacağı bildirildi. Geminin sureti ziyai
hakkında müteaddid şayialar döndü.
Münekkidler muhtelif nazariyeler ser-
dettiler, ekseriyet «Wolf» un da tıpkı
«Karlsruhe» kruvazörünün başına ge-
len felâketle karşılaşmış olduğu fik-
rinde idi.

Harbin başlangıcında «Karlsruhe»
kruvazörü «Karaib» denizinde ve At-
las Okyanusunun bu havaliye civar
muntakalarında akına başlamıştı.
«Karlsruhe» son sistem bir hafif kru-
vazördü ve «Rio Negro» vapuru kömür
nakliyesi olarak kendisine refakat edi-
yordu.

«Karlsruhe» iki sefer düşman gemi-
lerle karşılaşmış ve gecenin karanlık-
lığında vaki olan bu tesadüflerde kru-
vazörün düşman tarafından görülme-
sine ramak kalmıştı.

Bir gün öğleden sonra «Karlsruhe»
de anı bir infilâk oldu ve zahiri hiçbir
sebebe yok iken kruvazörün torpille-
rinden birisinin kendiliğinden ateş al-
mış olduğu görüldü; infilâk o kadar şid-
detli olmuştu ki koca gemi ikiye böl-
ünmüş ve mürettebatından yarısı telef
olmuştu.

«Karlsruhe» ye refakat eden «Rio
Negro» kömür gemisi kruvazörün sağ
kalmış olan mürettebatını toplamış ve
kruvazörün ikinci süvarisi «Rio Negro»
kumandayı ele alarak bu
vapurla İngilizlerin abluka hattını
yarmaya ve Almanya'ya avdete muvaf-
fak olmuştu.

Maamafih «Karlsruhe» nin feci âki-
betini uzun müddet gizli tutmuş ve
hattâ kömür gemisi «Rio Negro» nun
avdetinden sonra bile hakikat halktan
ve düşmandan gizlenmişti. Maksud da
düşmana akıncı korsan kruvazörünün
bizzat kendi torpille batmış olduğunu
bildirmemektir.

Binaenaleyh «Wolf» un tıpkı «Karls-
ruhe» gibi bir kazaya kurban gitmiş
olmasından endişe ediyorduk. Herhal-
de şurası muhakkaktı ki «Wolf» daki
arkadaşlarımızı tekrar görmekten he-
pimiz ümidimizi tamamen kesmiştik.

Halbuki ağustosta aldığımız bir tel-
siz «Wolf» un bâsübâdelmevî sırrına
mazhar olarak birdenbire ortaya çıkmış
olduğunu hepimize bildirmişti ve
filvaki biraz sonra «Wolf» «Kiel» limanına
girerek funda demir ediyordu.

Eski ve candan dostum Kont «Felix
Von Luckner» in akılları durduran
maceralarına gelince, bu son seneler
zarfında bu maceralar bütün cihanda
duyuldu ve hayrete karışlandı. Dostu-
mun ve artık şöhreti tarihe geçmiş o-
lan «See Adler» isimli yelkenlisinin
düşmanlara verdiği zarar diğerlerini
gölgede bırakacak derecede ehemmi-
yetli olmuştur. Dünya kurulahdarberi
hiçbir korsan cesur dostum «Luckner»
kadar cür'etkârane maceralara atılma-
mış, onun kadar muvaffakiyetler kay-
detmemiştir. Harbe denize açılan son
korsan kruvazörü ise «Leopard» olmuş-
tur.

«Leopard» «Möve» nin kıymetli ha-
mulesile birlikte müsadere edip Al-
manya'ya göndermiş olduğu İngiliz va-
puru «Yarrovdale» nin yeni ismi idi.
Bu düşman gemisi korsan kruvazör-
ü haline ifrağ edildikten sonra Fon
«Leffert» isminde bir arkadaşın ku-
mandası altında denize açılmıştı. Gidiş
o gidiş oldu ve hiç birimiz «Leopard»
dan bir daha bahsedildiğini işitmedik.
Bazıları bu geminin bir İngiliz denizli-
ti gemisi tarafından ihtarsız torpido-
lanmış olduğunu iddia etmişlerdi.

Halbuki bilâhare öğrendiğimize göre
«Leopard» iki İngiliz kruvazörü ile
karşılaşmış ve harp ederek düşmanla-
rını batırmak isterken kendisi dibi boy-
lamış imiş.. Maamafih «Leopard» ın
sureti ziyai bugün bile kat'i bir surette
taayyün etmiş değildir. Ölülerden tabii
bir havadis beklenemez, «Leopard»
işinde diriler de bu acip sırrı aydınlat-
madılar, yahut aydınlatmak istemedi-
ler. hülâsa bu mesele de bir türlü ta-

vazzuh etmeden gitti.
«Leopard» ın böyle esrarengiz
rette gayububetinden sonra İn-
«Orkades» adalarile Norveç
sındaki muntakaya mayın dâ-
nazarı dikkate alan Alman
zaretî abluka hattını yarmak
nizaltı gemilerinden başka ge-
dermenin faydasız olduğuna ka-
diler.

Halbuki bu korsan gemile-
rincisi ve en şöhretlisi «Möve»
duruyordu ve ben Çin denizli
kaptanı «Singapur» isyanının
vik ve mürettebi ve tuzak ge-
talihi kumandanı olan ben «
kumandasını ele almış bulun-
Fazla olarak bir şeyler yapm-
den kendimi göstermek arzusu
tutuşuyordum. Evet bir şeyle-
caktık, yapmalı idik!.. Pekî
zaman?.. İşte bu suali hergün
kendime soruyor, bir an evvâ
açılmadığımdan dolayı adeta
makî oluyordum.

— 26 —

**BİR BAHS NETİCESİ EVLİ
VE FİNLANDIYA MACER**

Ben «Möve» nin kumandası
yılı ikinci kânununun birinci
almıştım. (Arkadaşlar)

**Bir Doktorun
Günlük
Notlarından (*)**

**Gene romatizma
Meselesi**

Romatizma meselesi artık tamam-
yal bir hastalık haline gelmiştir.
sa umumi harp sonu tababetin
matizma o zamana kadar ihma-
ehemmiyetini tekrar iktisab et-
lunuyor.

Hâd romatizma ile müzmin rot-
arasında çok fark vardır. Hattâ
rın ayrı birer hastalık olduğunu
çokları iddia etmektedirler. Hâd
tizma için çok bir şey söylemiş-
Bundan da ayrıca bahsederiz.
müzmin romatizma bugün artan
dar her tarafa yayılmıştır ki bu
ağrımayan, omuzu zaman zaman
tulmıyan, boynu tutulmıyan ma-
da ve dizlerinde vücudun muhte-
lerinde ağrıdan muztarib olmıyan
kimse kalmıştır.

Siyatik şeklinde dizleri tutan,
şeklinde belli kımlıdamıyacak ha-
kan (Tortikolis) şeklinde boynu
bire tutan, parmaklarda, diz ve
mafsallarında mütemadiyen artan
rerek tezahürat yapan hep müz-
matizmadır. Müzmin romatizma
larımızda bir takım (deformasy-
yapıyor. Bilhassa amudu fıkârî
larında bu deformasyonlar bir ta-
hinalar, eğrîlikler husule getiren
iskeletin vaziyeti bile bozulur.
başka cümlele asabiye üzerinde
tuğu menfi reaksiyonlar hakikat
çok ızdırab veren ve bazan ayıl-
vam eden nevrâjiler hep bu
romatizmanın tevliid ettiği arzıla-
Bu neden ileri geliyor, tedavisi ne
maludur? Bundan ayrıca bahsed-

(*) Bu notları kesip saklayınız.
bir albüme yapıştırıp koleksiyon
Sıkıntı zamanlarında bu notlar bir
gibi imdadınıza yetişebilir.

**Nöbetçi
Eczaneler**

Bu gece nöbetçi olan eczaneler
dur:
İstanbul cihetindekiler:
Aksarayda: (Pertev), Alemarda:
rı Asım), Beyazıdda: (Belkis), Sa-
da: (Teofilos), Eminönünde: (M.
Kâzım), Ayübbe: (Hikmet), Ak-
Fenerde: (Hüsameddin), Şehre-
(Hamdi), Şehzadebaşında: (E-
Karagümrükte: (Arif), Küçük-
(Yorgi), Bakırköyünde: (Merke-
Beyoğlu cihetindekiler:
İstiklâl caddesinde: (Dellasa),
tada: (Hüseyin Hüsnü), Taksim-
monclıyan), Pangaltıda: (Nargile-
Beşiktaşta: (Ali Rıza).
Boğaziçi, Kadıköy, Adalardakiler:
Üsküdüarda: (Selliyye), Sarıyerde:
saf), Kadıköyünde: (Büyükk),
Büyükdâda: (Halk), Heybelide:

İLK AŞK

(Baş tarafı 13 üncü sayfa)

Zangır zangır titriyordu. Fakat şerefli bir gururla bekledi.

Mösyö Divièr'in asık suratı değişti ve birden müthiş bir kahkaha koyuverdi. İri avucuyla Julienne'in omuzunu, şefkat ve samimiyetle tuttu. Ve:

— Delikanlı! diye bağırdı, bir fedakârlık mı yapmak istiyorsun! Bu mektup senden mi? Âlâ! Fakat ben senin bu yazılana aldırman.. Jeannie de öyle.. Halbuki ben bu mektubu, Gaston Auvrand'ın yazdığını zannediyordum. Karıma kur yapıyordu. Ne sersem herifim ben.. Zavalı kadıncağızı nâhak yere hırpaladım. Demek bu mektubu sen yazdın ha!

Ansızın kapı açıldı ve içeri Jeannie girdi. Mantosunu şapkasını giymişti. Yüzü sapsarıydı; kocasına soğuk bir tavırla: — Ben gidiyorum, dedi. Gaston Auvrand'ı seviyorum.. Doğru.. O benim âşkın.. Onu bulmağa gidiyorum. Yaptığın hakaret bana bu kararı verdirdi. Haksız yere beni kırdın.. Mektubun kimden geldiğini bilmiyorum. İhtimal onun sen mahsus yazdın! Artık senin yanında kalamam.. Tekrar ediyorum: Gaston'u seviyorum ve onun yanına gidiyorum..

Ve geldiği gibi sür'atle çıktı. Mösyö Divièr, tamamiyle şaşırmış ve hiç bir hareket yapamamıştı. Kapı kapanınca aklı başına geldi ve Julien'e dönerek kekeledi:

— Bu ne demek? Ne demek?

Halbuki Julien bir sandalyaya çökmüş hıçkırıyordu.

Yarınki nüshamızda:

İş adamı!...

Yazan: Kadircan Kaflı

Gebze Asliye Hukuk Hakimliğinden:

Gebze hazine avukatı Zülfikar Ozan tarafından eski Gebze Kaymakamı ölü Ragıp oğlu Turgut ve kızı Nedime aleyhine açılan davanın 27/10/1937 tarihli celse muhakemesinde tebligat yapılmamış olduğu görülmüş ve müddealeynin ikametgâhi meçhul olduğundan ilânen tebligat ıcrasına, muhakemenin 8/12/1937 çarşamba günü saat ona birakılmasına karar verilmiştir. Tebligat makamına kaim olmak üzere keyfiyet ilân olunur. 969

ARADA BÜYÜK FARK VAR

Pertev çocuk pudrası; şimdiye kadar hiçbir benzeri tarafından taklidi edilememiştir. Bu pudranın, en büyük meziyeti bilhassa çocuk cildleri için hazırlanmış olması ve terâbinde tahriş edici hiçbir madde bulunmamasıdır.

PERTEV ÇOCUK PUDRASINI

Şişman vücutlu yaşlı kimseler de kullanmaktadırlar. Vücudun iltihâlarında ve koltuk altlarının pişiklerine karşı bundan daha müessir bir pudra henüz keşfedilmemiştir.

ONU DİĞER ADI (TALK PUDRA) ları ile karıştırmayınız.



ASİPİN KENAN

Halis ve hakiki tabletleri sıhhatinizi soguktan ve bütün ağrılardan korur. İSMİNE DİKKAT

Kartal İcra Memurluğundan:

İlâm mucibince hazineye 1348 kuruş borçlu, Göztepede Taş sokakta 32 sayılı memuru Ranaya çıkartılan icra emri tebliğ edilememiş ve ikametgâhi meçhul bulunmuş olduğundan vukubulan talebe binaen icra emri ilânen tebliğ olunur. 968

inkıbazı, hazımsızlığı
MİDE
ekşilik ve yanmalarını

İstanbul Sıhî Müesseseler Arttırma ve Eksiltme Komisyonundan:

	Kilo Azı çoğu	Muhammen Fiatı	Muvakkat Garanti Lira Kr.
B yaz Peynir	5650 - 5750	38,5	360,66
Kaşar Peyniri	2800 - 3400	65	

Heybeliada sanatoryomu ve leyli tıp Talebe yurduna lâzım olan beyaz ve kaşar peynirleri açık eksiltmeye konulmuştur.

- 1 — Eksiltme 10/11/1937 çarşamba günü saat 15 de Çağaloğlunda Sıhhat ve İçtimal Muavenet Müdürlüğü binasında kurulu komisyonda yapılacaktır.
- 2 — Miktar, muhammen fiat, muvakkat garanti yukarıda yazılmıştır.
- 3 — İstekliler şartnameyi hergün komisyonda görülebilir.
- 4 — İstekliler cari seneye aid Ticaret Odası vesikasile 2490 sayılı kanunda yazılı belgeler ve bu işe yeter muvakkat granti makbuz veya banka mektubu ile birlikte belli gün ve saatte komisyona gelmeleri. «7305»

Türk Hava Kurumu

BÜYÜK PİYANGOSU

24 üncü Yeni tertip başlamıştır...

1 inci keşide 11 / İkinciteşrin / 1937 dedir.

Büyük ikramiyə: 30.000 liradır...

Bunun başka: 15.000, 1.000, 10.000 Liralık büyük ikramiyelerle (10.000 ve 20.000) liralık iki adet mükâfat vardır.

Şimdiye kadar binlerce kişiyi zengin eden bu piyangoya iştirak ediniz...

İstanbul Defterdarlığından

	Lira Kuruş
BEYOĞLUNDA: Pangaltı Çimen sokağında eski 103 mükerrer yeni 136 sayılı evin yarı payı.....	1500 00
BOĞAZIÇINDE: Yen. mahallede Pazarbaşı caddesinde 105, 107 sayılı maa bahçe sahilhanenin tamamı.....	2500 00

Yukarıda yazılı mallar 12/11/1937 cuma günü saat 14 de bedeli sekiz senede ve sekiz taksitte ödenmek üzere satılacaktır. Satış bedeline istikrazı dahil ve % 5 faizli hazine tahvilleri de kabul olunur.

Taliplerin yüzde yedi buçuk pey akçelerini vakti muayyeninden evvel yazılarak defterdarlık Millî Emlâk Müdürlüğünde müteşekkil satış komisyonuna müracaatları. «M.» (7154)

MAZON
Meyva Tuzu giderir.

MİDE ve barsakları alışırılmaz. içilmesi lâtif, tesiri kolay, ve mülayimdir. Yerini hiç bir mümasil mstahzar tutamaz. MAZON isim, HOROZ markasına dikkat. Deposu: MAZON ve BOTON ecza deposu. İstanbul yeni Postahane arkasında No. 47.



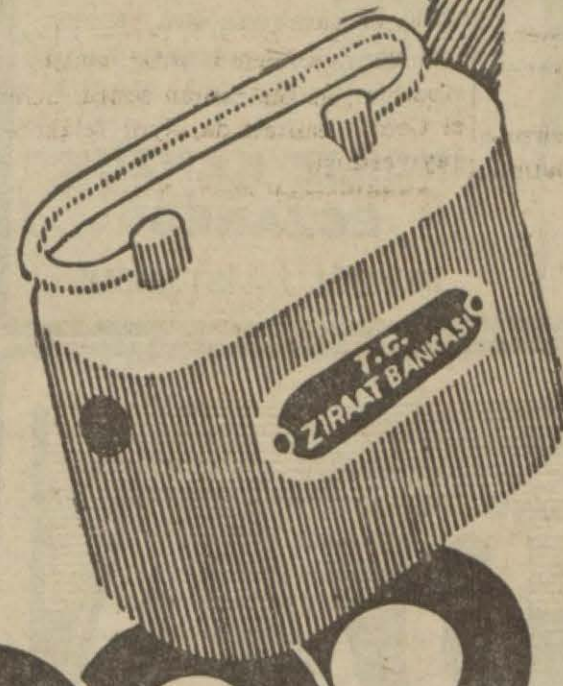
İstanbul Sıhî Müesseseler Arttırma ve Eksiltme Komisyonundan:

122 muayene ve tedavi evi için satın alınacak olan 109 kalem ilaç ve sıhî malzeme açık eksiltmeye konulmuştur.

- 1 — Eksiltme 10/11/1937 çarşamba günü saat 14,30 da Çağaloğlunda Sıhhat ve İçtimal Muavenet Müdürlüğünde kurulu komisyonda yapılacaktır.
- 2 — Muhammen fiat: 2990 liradır.
- 3 — Muvakkat garanti: 244 lira 25 kuruştur.
- 4 — İstekliler şartname ve listeyi hergün komisyonda görülebilirler.
- 5 — İstekliler cari seneye aid ticaret odası vesikasile 2490 sayılı kanunda yazılı belgeler ve bu işe yeter muvakkat garanti makbuz veya banka mektubu ile birlikte belli gün ve saatte komisyona gelmeleri. «7304»

Kumbârâ biri

MAYRETTİN ÇİZER



1000 yapâr.

TÜRKİYE
CUMHURİYETİ

ZİRAAT BANKASI

Son Posta

Yevmi, Siyasi, Havadis ve Halk gazetesi
Yerebatan, Çatalçeşme sokak, 25.
İSTANBUL

Gazetemizde çıkan yazı ve resimlerin bütün hakları mahfuz ve gazetemize aittir.

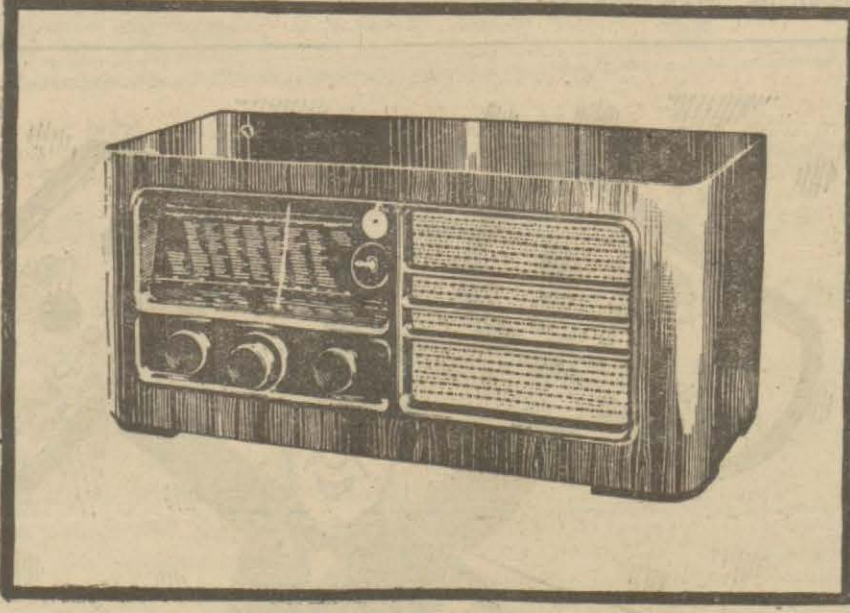
ABONE FİATLARI

	1 Sene	6 Ay	3 Ay	1 Ay
TÜRKİYE	1400 Kr.	750 Kr.	400 Kr.	150 Kr.
YUNANİSTAN	1340	1220	710	270
ECNEBİ	2700	1400	800	300

Abone bedeli peşindir. Adres değiştirmek 25 kuruştur.

Gelen evrak geri verilmez.
İlânlardan mes'uliyet alınmaz.
Cevap için mektuplara 10 kuruşluk Pul ilâvesi lâzımdır.Posta kutusu : 741 İstanbul
Telgraf : Son Posta
Telefon : 20203

Marka malın kıymetini tekeffül eder....



AGA Baltic RADYO FABRİKASI UZUN SENELERDEN BERİ YAPDIĞI AZAMI GAYRETLE FENNİN BÜTÜN İNCELİKLERİNİ BİR ARAYA TOPLAMAĞA MUVAFFAK OLMUŞ VE BU SAYEDE AGA Baltic DÜNYA RADYO ALEMİNDE SÖZÜ GEÇEN BİR RADYO OLMUŞTUR.



SİZDE BİR RADYO ALMAĞA KARAR VERDİĞİNİZDE AGA Baltic RADYOLARINI GÖRÜN, İŞİDİN, TECRÜBE EDİN, ONDAN SONRA KARARINIZI VERİN.

AGA Baltic 1938 MODELİ

Toptan satış deposu: İstanbul Sultanhamam Hamdi Bey geçidi No. 54 Perakende satış yeri: Galata Bankalar caddesi RADYOFON Mağazası ve Anadolunun bütün şehirlerinde acentalarımız vardır.

Saçlarınızı Dökülmekten Koruyunuz

KANZUK



SAÇ EKŞİRİ KOMOJEN

Saçların köklerini kuvvetlendirir. Dökülmesini keser. Kepekleri tamamen giderir ve büyüme kabiliyetini artırarak saçlara yeniden hayat verir. Kokusu lütfi, kullanışı kolay bir saç eksiridir.

İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ

BEYOĞLU - İSTANBUL



1937 SELÂNİK beynelmilel sergisi tarafından **ALTIN MADALYA** ile taltif edilmiş olan **AŞÇIBAŞI** markalı **LÜKS ve EKSTRA MAKARNALAR**

En iyi makarnalardır. Siparişlerin doğrudan fabrikaya verilmesi rica olunur.

İlân Tarifemiz

Birinci sahife	400 kuruş
İkinci sahife	250 »
Üçüncü sahife	200 »
Dördüncü sahife	100 »
İç sahifeler	60 »
Son sahife	40 »

Muayyen bir müddet zarfında fazla miktarda ilân yaptırılacaklar ayrıca tenzilâtı tarifemizden istifade edeceklerdir. Tam, yarım ve çeyrek sayfa ilânlar için ayrı bir tarife derpiş edilmiştir.

Son Posta'nın ticari ilânlarına aid işler için şu adrese müracaat edilmelidir:

İlanlık Kollektif Şirketi,
Kahramanazade Han
Ankara caddesi

Son Posta Matbaası

Neşriyat Müdürü: Selim Ragıp Emeç
SAHİPLERİ: S. Ragıp EMEÇ
A. Ekrem UŞAKLILIGİL



Günde yalnız bir defa

HASAN DANTOS

Diş macunu ile dişlerinizi temizlerseniz, ömrünüz müddetince dişleriniz sağlam ve inci gibi parlak ve beyaz kalır.

Dişleriniz çürümez, diş etleriniz kanamaz.

Tüp 7.5 dört mslil 12.5 en büyük 20 kuruştur.

PASTİL FOR

Boğaz rahatsızlıklarını ve Bronşiti süratle geçiren tek müstahzar



PASTİL FOR
Kullanmakla şunları kazanacaksınız

Öksürüğünüz veya ses kısıklığınız varsa geçer, boğaz nahiyesindeki rahatsızlıklarınız, nezle veya bronşitinizi izale edilir.

PASTİL FOR

Vücudünüzü ağız ve burundan, teneffüs suretile alman biltümum hastalıklara karşı kale gibi korur.

PASTİL FOR

Ağız kokusu ile sigara kokusunu da geçirir (ve tatlı bir rayiha verir)

Muallimler, Avukatlar, Hatipler ve vaizlerin baş dostudur.

Can Rızkullah Kürdi

Halepte bütün Türkçe ve yabancı gazete ve mecmualar bayii

İstanbul Mahkemei Asliye İkinci Ticaret Dairesinden:

Türkiye İş Bankası İstanbul şubesinin Galatada Mehmed Ali Paşa hanında Memba suları Türk Anonim Şirketi aleyhine açtığı alacak ve iflâs davası neticesinde 5/10/1936 tarihinde kabili temyiz olmak üzere sadır olan giyabi hükmü havi ilâm oturduğu yeri belli olmıyan Memba Suları Türk Anonim Şirketine tebliğ olunamadığından işbu ilâmı tebellüğ ile aleyhine yüksek vazifeli mahkemeye müracaat etmek için kendisine bir ay mühil verilmiş ve ilân sureti mahkeme divanhenesine tâlik edilmiş olduğu hukuk usul muhakemeleri kanununun 141 ve 142 nci maddeleri mucibince ilân olunur.

(1681)

Doktor

İbrahim Zatl Ogüt

Belediye karşısında, Piyerloti caddesinde 21 numarada hergün öğleden sonra hastalarını kabul eder.

Bir hastabakıcı;

Bu - Biocel - li cild unsuru

Bir mucize gibi teni güzelleştirdi

dedi



Tesiri adeta sihirli oldu. Birkaç gün zarfında yüzümdeki küçük çizgi ve buruşuklukların kaybolduğunu gördüm ve iki üç hafta sonra kendimi adeta on yaş gençleşmiş buldum. Bir doktor demişti ki, «Biocel» cevheri bir Viyana üniversitesi profesörünün büyük keşfidir. Bu cevher, şimdi penbe rengindeki Tokalon kremi terkisinde mevcuttur. Bu kremi her akşam yatmadan evvel kullanınız. Sabahları da beyaz rengindeki Tokalon kremini sürünüz. İki kremin tesiri ile en esmer ve çirkin bir tene bile yeni bir canlılık ve gençlik verir. Cildi beyazlatıp tazeleştirir ve bütün buruşukluklardan kurtarır.

Dr. HAFİZ CEMAL

(Lokman Hekim)

Dahiliye mütehassısı: Pazardan maaddi hergün (2 - 6) Divanyolu numara 104, ev telefon 22398 - 21044

FETHİ HALİL ve KARDEŞLERİ YAMAN KOLLEKTİF ŞİRKETİ

Tasfiye Memurluğundan İkinci ilân

Fethi Halil ve kardeşleri Yaman Kollektif şirketinin merkezinin Ankara'dan İstanbul nakil ile tasfiyesine ve tasfiye memurları olarak İsmail İsa Canis ve Hamdi Emin Çap'ın tayinlerine karar verilmiş ve bu kararname ticaret kanunu ahkâmına tevliken İstanbul sicilli Ticaret memurluğuna tasfiye ve sicilli Ticaret gazetesininin 28/10/1937 tarihli ve 3270 sayılı nüshası ile ilân edilmiştir.

İşbu şirkete alacak vesair hukuku memcut olanların ilân tarihinden itibaren bir sene zarfında tatil günlerinden maada hergün saat 10 dan 12 ye kadar İstanbulda İsmail İsa Canis ve Hamdi Emin Çap'ın müracaatı alacaklarını kaydettirmeleri ve evrakı mürabitelerini tevdi etmeleri lüzumu ilân olunur.

Tasfiye memurları İsmail İsa Canis ve Hamdi Emin Çap

VIROZA

P A T İ

ANTİVİRÜSLE TEDAVİ

Kan çıbanları, el ve ayak parmaklarının kaşıntılar, dolama, meme iltihabı ve çatlakları, flegmonlar, yanıklar, tıraş yaraları, ergenlikler, koltukaltı çıbanları.

Tedavisini en erken ve en emin bir surette temin eder.

SARK İSPENÇİYARI LÂBORATUVARI T. A. Ş.